

Katolicki Uniwersytet Lubelski
Wydział Teologii

Sr. M. Alojzína Sedláková

Dzielo Sióstr Boskiego Zbawiciela na Słowacji
według charyzmatu
Matki Alfonsy Marii Eppinger

Dielo Sestier Božského Vykupiteľa na Slovensku
podľa charizmy
Matky Alfonzy Márie Eppingerovej

Praca licencjacka
Napisana na Wydziale Teologii
Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego
pod kierunkiem
ks. prof. Dr hab. Tadeusza Zasepy

Lublin 2004

WSTĘP

Na początku nowego tysiąclecia dają się słyszeć słowa, którymi Jezus zakończył nauczanie ludzi z Szymonowej łodzi. Zwrócił się wtedy do apostoła, aby poszedł łowić ryby: „*Wy płyn na głębię*“ (Łk 5,4). Piotr i pierwsi uczniowie zaufali słowom Chrystusa i zapuścili sieci. „*Skoro to uczynili, zagarnęli wielkie mnóstwo ryb*“ (Łk 5,6).

„*Duc in altum!*“ Słowo to brzmi dzisiaj równie mocno i zaprasza nas, abyśmy myśleli o przeszłości, z entuzjazmem przeżywali teraźniejszość i z ufnością otwierali się na przyszłość.¹

Od początku w Kościele byli mężczyźni i kobiety, którzy postanowili zachowywać rady ewangeliczne i w wolności iść za Chrystusem, wiernie go naśladować. Prowadzili życie poświęcone Bogu, każdy na swój sposób. Wielu z nich z natchnienia Ducha Świętego prowadziło życie pustelnicze albo zakładało wspólnoty zakonne, które Kościół z radością przyjął i zaakceptował. Tak z Bożej woli rozwinęła się godna podziwu różnorodność zakonnych instytutów.²

Życie konsekrowane jest darem Boga Ojca danym Kościołowi przez Ducha Świętego. Jednym z nich jest Kongregacja sióstr założona przez matkę Alfonsę Marię – Elżbietę Eppingerową, w Niedebonne w północnowschodniej Francji. Z niej powstała samodzielna instytucja - Kongregacja sióstr Bożego Zbawiciela. Matka Alfonsa Maria miała szczególną osobowość. Na ostrych liniach twarzy, na której długie lata cierpienia i świadomość odpowiedzialności za wielkie zadania wycisnęły pieczęć cichej powagi, jest wyrażona niezłomna energia. Dojrzewiała w szkole rozmyślenia i cierpienia. Wiedziała, czego pragnie. W słabym ciele przebywał silny duch. Z bezgraniczną ufnością wobec Boga łączyła realnie pojmowanie rzeczy, szybkie rozwiązania i mądre wykorzystanie okoliczności. Wielkie jest w niej to, że żyła tylko dla innych, tylko dla Bożego dzieła. Pomagała cierpiącemu ludowi według woli Chrystusa. Wspierała chorych

¹ JAN PAWEŁ II : *Novo millennio ineunte*. W języku słowackim wydany w: Trnawa : SSV, 2001, s. 7.

² SV II: *Perfectae caritatis (PC)*. Dekret z dnia 28.10.1965, schwalony przez Pawła VI, w języku słowackim wydany w: Dokumenty SV II, Rim : SÚSCM, 1970, s. 127.

i duchowo załamanych. Było to jej wielkim pragnieniem, które urzeczywistniała i poświęcała temu całe swoje życie.³ Powodem, dla którego wybrałam ten temat, mianowicie **Dzieło sióstr Bożego Zbawiciela na Słowacji według charyzmatu Matki Alfonsy Marii Eppingerowej** jest moja przynależność do tejże Kongregacji od 1984 roku. Pracą tą chcę głębiej wniknąć w charyzmat założycielki, aby przez powrót do źródeł pomóc uzdrowieniu i wewnętrznemu umocnieniu kongregacji. Jednocześnie chciałabym umotywować siebie, ale także pozostałe członkinie do przewartościowania życia według charyzmatu Matki Alfonsy Marii Eppingerowej i pobudzić do nowego entuzjazmu i zapału. Przy pisaniu swojej pracy będę korzystała z literatury według następującego porządku:

A. Źródła:

Pismo Święte. Z niego wykorzystam opisy powołania proroków i apostołów, ich posłanie, zadania, które były im powierzone do przepowiadania.

Lumen gentium (Konstytucja o Kościele Soboru Watykańskiego II). Kościół chciał w niej wyjaśnić wierzącym i całemu światu swój fundament i uniwersalne posłanie. W pracy wykorzystam myśli z 6 rozdziału, dotyczącego fundamentu i posłania powołania zakonnego.

Perfectae caritatis (Dekret o odnowie życia zakonnego). Podaje on ogólne i praktyczne zasady oraz kryteria odnowy, mówi o pierwszeństwie życia duchowego, o realizacji i przystosowaniu dzieł.

Redemptionis donum (Dar zbawienia – Adhortacja apostolska o życiu konsekrowanym w świetle tajemnicy zbawienia). Ojciec Święty Jan Paweł II za pośrednictwem tej adhortacji wzywa nas do uduchowienia przy szerzeniu Chrystusowej radosnej nowiny. Wezwanie to wykorzystam w swojej pracy, szczególnie w jej 3 części.

Potissimum institutioni (Wytyczne dla formacji w instytutach zakonnych). W dokumencie tym idzie o przepisy i uwagi zatwierdzone przez Ojca Świętego. Zamiarem ich jest wyjaśnić przepisy Kodeksu Prawa Kanonicznego, który wykorzystam jako literaturę pomocniczą przy opracowaniu tematu.

³ PFLEGER, L.: *Kongregacja sióstr Najświętszego Zbawiciela nazywana Niederbronnskie siostry*. Freiburg im Breisgau : Herder & com., 1921, s. 59-61.

Congregavit nos in unum Christi amor (Życie braterskie we wspólnocie). Wiele punktów tego dokumentu pomoże mi przy opracowaniu niektórych rozdziałów dotyczących życia wspólnotowego. Dokument ten wychodzi z założenia, że w wielu krajach w porównaniu z przeszłością zmienił się bardzo sposób „braterskiego współżycia“, co wymaga nowego spojrzenia. Wiele sióstr stoi przed pytaniem, jak najlepiej urzeczywistnić swoje powołanie przy wprowadzaniu w życie charyzmatu Matki Alfonsy Marii.

Vita consecrata (Posynodalna adhortacja apostolska o życiu konsekrowanym i jego posłaniu w Kościele i w świecie). Ojciec Święty Jan Paweł II przez tę adhortację wzywa nas do nowego wysiłku, który przyczyniłby się do odnowienia życia konsekrowanego i byłoby odpowiedzią na potrzeby współczesności. Zachęty występujące w adhortacji wykorzystam przede wszystkim w 3 części pracy.

Nowe powołania dla nowej Europy (Końcowy dokument kongresu o powołaniach do kapłaństwa i życia konsekrowanego w Europie). Dokument proponuje obraz sytuacji w Europie, ale proponuje również kierunek, którym miałyby podążać duszpasterstwo powołaniowe do kapłaństwa i życia zakonnego. Szczególnie zainteresował mnie 4 rozdział o pedagogice powołań, który wykorzystam przy opracowywaniu 3 części pracy.

Zacząć od Chrystusa (Odnowione zobowiązania życia konsekrowanego w trzecim tysiącleciu). Przede wszystkim wykorzystam trzecią i czwartą część tego dokumentu, w których życie duchowne przedstawia się jako dynamiczne w stosunku do Boga i w stosunku do bliźniego.

Novo millennio ineunte list apostolski papieża Jana Pawła II, który nam proponuje na początku trzeciego tysiąclecia. Wzywa w nim przede wszystkim osoby konsekrowane, aby jako świadkowie pełni nadziei wybrali się „do przodu“.

B. Literatura przedmiotu:

Konstytucje i Dyrektoria Kongregacji Sióstr Bożego Zbawiciela. Znajdują się w nich teologiczno-duchowne podstawy dążenia do doskonałej chrześcijańskiej miłości, jak również wskazówki potrzebne dla życia i apostolskiej działalności sióstr. Konstytucje i Dyrektoria wykorzystam przy

poznawczym spojrzeniu na duchową orientację Założycielki Matki Alfonsy Marii, przy ich przystosowaniu do życia w warunkach i wymaganiach dzisiejszej doby.

W służbach Zbawiciela - Dokumenty Kongregacji Sióstr Bożego Zbawiciela zgromadzone przez 80 lat od jej powstania są historycznym źródłem mojej pracy.

Kongregacja Sióstr Najświętszego Zbawiciela nazywana „Niederbronskie siostry“ wypracowała zbiór materiałów pt. **Wkład w historię** owoców chrześcijańskiej miłości w najnowszych czasach. Wykorzystam ten materiał przy tworzeniu 1 i 2 rozdziału pracy.

Tzw. Autobiografia Matki Alfonsy Marii. W niej opisane jest życie Założycielki Matki Alfonsy Marii. Wykorzystam ten materiał w 1 i 2 części pracy.

Pouczenia Matki Alfonsy Marii – oryginalny dokument. Dokument ten świadczy o tym, że chociaż jej imię nie znajduje się w żadnym pedagogicznym podręczniku, była wychowawczo uzdolniona. Znaczenie jej książki nie leży w teorii, ale w praktycznych wskazaniach dla życia zakonnego. Korzystam z nich w niektórych rozdziałach mojej pracy.

Niewidoczna święta. Idzie o krótki życiorys, ale jest to cenne opracowanie życiowej drogi naszej założycielki. Wykorzystam to w 1 części 1 rozdziału i w 2 rozdziale.

Myśli Matki Alfonsy Marii. Sentencje i myśli chcę wykorzystać w poszczególnych rozdziałach.

Zarządzenia przełożonej generalnej.

Ratio institutionis SDR – poradnik do formacji. Idzie o formalny program inspirowany charyzmatem naszego instytutu. W sposób dynamiczny pokazuje drogę, którą trzeba iść przy zachowaniu charyzmatu i duchowości założycielki i instytutu, z czego będę wychodzić przy opracowywaniu ostatnich rozdziałów mojej pracy.

Bóg jest moim przyjacielem – psychologia samorealizacji i autoidentyfikacji w Bogu. Autor tej książki Amedeo Cencini mówi o czterech aspektach charyzmatu – o mistycznym doświadczeniu, drodze ascezy, życiu w stowarzyszeniu i apostołacie. Aspekty te będą się przeplatać przy opracowywaniu poszczególnych rozdziałów.

Drogie siostry zakonne - chcę wykorzystać przy opracowywaniu 1 rozdziału pracy.

Pójdź za mną - wykorzystam przy opracowywaniu 3 rozdziału.

List Matki Alfonsy Marii do biskupa Rässo. List ten tworzyć będzie dodatek do 1 części 1 rozdziału.

Osobiste świadectwa żyjących sióstr, które składały rozliczne ofiary w czasie komunistycznego totalitaryzmu.

Materiał obrazowy – zdjęcia będą częścią dodatku.

C. Literatura pomocnicza:

KPK – Kodeks Prawa Kanonicznego – wykorzystam przy opracowywaniu poszczególnych rozdziałów.

Celem mojej pracy będzie głębsze wniknięcie w charyzmat naszej założycielki Matki Alfonsy Marii Eppingerowej od strony teologicznej, jak również od strony realizacji charyzmatu samej założycielki. Celem mojej pracy będzie przeanalizowanie interpretacji charyzmatu w życiu Sióstr Bożego Zbawiciela na Słowacji i podanie jego teologicznej i praktycznej perspektywy.

Charyzmat założyciela musi być orientacyjnym punktem w naszych Zgromadzeniach i w życiu jednostek. Jest to nadprzyrodzony dar łaski. Charyzmat jest darowany osobom bez jakiegokolwiek indywidualizmu i rozwija się pod wpływem Ducha Świętego w każdym osobiście. W centrum charyzmatu Matki Alfonsy Marii Eppingerowej jest Chrystus. Chrystus, Zbawiciel jest punktem centralnym naszego życia. Każda siostra jest odpowiedzialna za charyzmat, ponieważ każda ma swoje osobiste dary. W zachowaniu daru jest gwarancja przyszłości i to razem z instytutem, który ma udział w odkrywaniu i tłumaczeniu charyzmatu. Duch działa we współsióstrach, aby przyłgnęły do stowarzyszenia i wydały świadectwo o odnowie. Charyzmat ma być tam, gdzie żyje stowarzyszenie ujawniające jego obecność. Jest on jedną z zasad odnowy i kryterium dla nowych zadań kongregacji.

Problematykę tę będę opracowywać za okres od założenia Kongregacji dnia 28 sierpnia 1849 r., kiedy Elżbieta z trzema postulankami zaczęła swoje wspólnotowe życie w nowo założonym „Klasztoru“ aż do współczesności.

Charyzmat i życie według niego będę analizowała najpierw w odniesieniu do terytorium Francji, gdzie powstała Kongregacja Sióstr niederbrońskich.

Z zamysłem na współczesność w pracy będę analizować życie sióstr według charyzmatu Matki Alfonsy Marii w Słowackiej prowincji na podstawie materiałów zamieszczonych w literaturze przedmiotu.

Przy opracowywaniu charyzmatu wykorzystam następujące metody:

1. **historyczną** – dzięki której zrekonstruję początki Zgromadzenia.
2. **porównawczą** – dla porównania charyzmatu założycielki i charyzmatu instytutu.
3. **analizy** – odkrywa charyzmat na bazie postrzegania go tak, jak postrzegają go współcześni członkowie instytutu. Istnieje tu ryzyko, że będzie to interpretacja niepełna.
4. **hermeneutyczną** – widzi początkową sytuację na sposób perspektywistyczny i rozwojowy. Stabilizuje „dialog“ między teraźniejszym doświadczeniem a doświadczeniem założyciela. Pozwala ocenić to, co jest permanentne i to, co już zaistniało, ale także ocenić to, czego przedtem nie było, ale zaistniało stwarzając nowe znaczenie. Metoda ta pomoże uwypuklić elementy charyzmatu, by można było go inkulturować w nowym kontekście.
5. **intuicyjno-syntetyczną** – pozwala na odczuwanie doświadczeń założyciela.

Cała praca będzie miała takie rozdziały:

1. **Rys historyczny** – rozdział ten będzie zawierał życiorys Matki Alfonsy Marii Eppingerowej i krótką historię Kongregacji Sióstr Bożego Zbawiciela aż do teraźniejszości.
2. **Charyzmat Matki Alfonsy Marii Eppingerowej** – analiza charyzmatu od strony mistyki, ascezy, stowarzyszenia i apostołatu.
3. **Urzeczywistnianie charyzmatu Matki Eppinger we współczesności** – spojrzenie na życie sióstr Bożego Zbawiciela według charyzmatu Matki

Alfonsy Marii Eppinger od strony mistyki, ascezy, stowarzyszenia i apostołatu. Każde stowarzyszenie i każda siostra jest powołana wypełniać charyzmat. Konieczne jest, aby stowarzyszenie było rzeczywiście zakonne, inspirowane ewangelią i bogate w siostrzaną miłość.

Z tego, co zostało wyżej powiedziane wypływa, że charyzmat jest dany dla Kościoła i w Kościele. Jest aspektem Kościoła i możemy go rozumieć tylko razem z innymi charyzmatami. Możemy powiedzieć, że cała ludzkość jest terenem jego interpretacji. Nie możemy nie wziąć pod uwagę obecnego czasu. Znaki czasu się zmieniają a nowym znakiem czasu musi odpowiadać nasz charyzmat. Międzynarodowy charakter naszego zakonnego stowarzyszenia proponuje klucz do przyszłości. Dlatego potrzebne jest uwzględnienie bogactwa każdej kultury i uznanie, że jest kreatywna, dlatego, że życie ewangelią między nami kreśli linię rozwoju – wyjaśnienia.

Każdy założyciel jest jak kompas, który wskazuje kierunek. Źródła, które już odkryliśmy, zobowiązują nas do osobistej interpretacji. Założyciel jest najpierw modelem i pobudza do postępu.

Instytut jest jak rzeka, która płynie, ale w pewnym punkcie przeradza się w morze. Zatrzymać ją, aby nie wpadła do morza, znaczyłoby zniszczyć ją. Instytut ma przerodzić się w morze Kościoła.

Ogród ma dużo kwiatów, każdy instytut jest jednym z nich. Ale wiele kwiatów już zwiędło. Starczyłoby je podlać, aby ożyły. A to jest właśnie zasługą charyzmatu. Potrzebna jest przede wszystkim pielęgnacja korzenia – ewangelii. Wrócić charyzmatowi jego świeżość, to znaczy pracować nad wzrostem życia ewangelią. Powrót do początków – do założycielki jest pierwszym etapem. Decydującym etapem jest jednak powrót do ewangelii, aby można było znowu wychodzić od Chrystusa.

Wszyscy chrześcijanie są powołani „starać się o świętość i doskonałość we własnym życiu”. Osoby konsekrowane, które biorą na siebie „nowe i osobiste znaki” mają obowiązek dać się oświecić Chrystusowym stylem życia przez zachowanie ewangelicznych rad ku umocnieniu wierności całego Chrystusowego Ciała. Jest to zachęta do oryginalnego i specyficznego udziału charyzmatów, które są zarówno charyzmatami wspólnej duchowości i posłania dla pożytku świętości Kościoła. Wezwania te mogą wywołać pragnienie pogłębienia własnego

przeżywania życia konsekrowanego, którego świadectwo jest dzisiaj potrzebne o wiele więcej niż kiedy indziej. Święci założyciele i założycielki wiedzieli z sobie właściwą charyzmatyczną twórczością jak odpowiedzieć na wezwania i trudności czasu.⁴

Ojciec Święty Jan Paweł II zachęca nas: „Nowy wiek i nowe tysiąclecie otwierają się w Chrystusowym świetle. Ale nie wszyscy widzą to światło. Mamy godne podziwu i zarówno wymagające zadanie stać się jego odbiciem. Zadnie to wręcz nami wstrząsa, kiedy patrzymy na słabość, która tak często pozbawia nas blasku i rzuca na nas cień. Jest to jednak zadanie do spełnienia, jeżeli poddamy się Chrystusowemu światłu i dokonamy otwarcia się na łaskę, która uczyni z nas nowych ludzi.“

Jest to nadzieja, którą od wieków głoszą w Kościele konsekrowane osoby, które ze swoimi braćmi i siostrami idą na spotkanie ze Zmartwychwstałym Chrystusem.⁵

⁴ Por. KONGREGACJA DLA INSTYTUTÓW ŻYCIA KONSEKROWANEGO: *Znowu zacząć u Chrystusa*. W języku słowackim wydany w: Trnawa : SSV, 2003, s. 25-26.

⁵ KONGREGACJA DLA INSTYTUTÓW ŻYCIA KONSEKROWANEGO: *Znowu zacząć u Chrystusa*. W języku słowackim wydany w: Trnawa : SSV, 2003, s. 80-81.

ÚVOD

Na začiatku nového tisícročia sa opäť ozývajú v našom srdci slová, ktorými Ježiš jedného dňa, keď prestal zo Šimonovej loďky učiť zástupy, vyzval apoštola, aby šiel loviť ryby: „*Zatiahni na hlbinu!*“ (Lk 5,4). Peter a prví spoločníci dôverovali Kristovmu slovu a spustili siete. „*Len čo to urobili, chytili veľké množstvo rýb* (Lk 5,6).

„*Duc in altum!*“ Toto slovo zaznieva dnes pre nás a pozýva nás, aby sme vďačne spomínali na minulosť, nadšene prežívali prítomnosť a s dôverou sa otvárali pre budúcnosť.⁶

Od začiatku boli v Cirkvi muži i ženy, čo si zaumienili zachovávaním evanjeliových rád slobodnejšie ísť za Kristom a vernejšie ho nasledovať. Viedli život zasvätený Bohu, a to každý svojím spôsobom. Mnohí z nich z vnuknutia Ducha Svätého žili pustovníckym životom, alebo založili rehoľné spoločenstvá, ktoré Cirkev s radosťou prijala a odobrila svojou autoritou. Tak sa z vôle Božej vyvinula podivuhodná rozmanitosť rehoľných spoločností.⁷

Zasvätený život je darom Boha Otca Cirkvi prostredníctvom Ducha Svätého. Jedným z nich je Kongregácia niederbronnských sestier založená Matkou Alfonzou Máriou - Alžbetou Eppingerovou v Niederbronne, v severovýchodnom Francúzsku. Z nej sa vyvinula samostatná vetva Kongregácia sestier Božského Vykupiteľa. Matka Alfonza Mária bola mimoriadnou osobnosťou. Na ostrých líniiach tváre, do ktorej mnohé roky utrpenia a vedomie zodpovednosti za veľké úlohy vtlačili pečať tichej vážnosti, je vyjadrená nezlomná energia. Dozrievala v škole rozjímania a utrpenia. Vedela, čo chce. V slabom tele prebýval silný duch. S bezhraničnou dôverou v Boha spájala aj reálne ponímanie vecí, rýchle jednanie a múdre využitie daných okolností. Veľké je na nej to, že žila len pre iných, len pre Božie dielo. Visela na ňom každou nitkou svojej duše. Pomáhať trpiacemu ľudstvu podľa vôle Krista, vzpriamovať telesne chorých a duševne zlomených, bolo jej veľkou myšlienkou, ktorej uskutočneniu venovala celý svoj život.⁸

⁶ JÁN PAVOL II.: *Novo millennio ineunte*. V slovenčine vydaný v: Trnava : SSV, 2001, s. 7.

⁷ DVK: *Perfectae caritatis (PC)*. Dekrét zo dňa 28.10.1965, schválená Pavlom VI., v slovenčine vydaný v: Dokumenty DVK II., Rím : SÚSCM, 1970, s. 127.

⁸ PFLEGER, L.: *Kongregácia Sestier Najsvätejšieho Spasiteľa nazývaná Niederbronnské sestry*. Freiburg im Breisgau : Herber & com., 1921, s. 59-61.

Dôvodom, pre ktorý som si zvolila prácu s názvom **Dielo sestier Božského Vykupiteľa na Slovensku podľa charizmy Matky Alfonzy Márie Eppingerovej**, je moja príslušnosť ku Kongregácii Sestier Božského Vykupiteľa od roku 1984. Vstupom do noviciátu mám účasť na charizme ako osobitnej milosti, ktorá bola daná všetkým našim členkám. Touto štúdiou chcem hlbšie preniknúť do charizmy našej zakladateľky, aby som tak návratom k prameňom pomohla ozdraveniu a vnútornému upevneniu kongregácie. Zároveň by som chcela motivovať seba, ale aj ostatné členky k prehodnoteniu života podľa charizmy Matky Alfonzy Márie Eppingerovej a povzbudiť ich k novému nadšeniu a zápalu. Pri písaní svojej práce budem vychádzať z literárnych prameňov, ktoré rozdeľujem do troch skupín:

D. Pramene:

Sväté písmo. Z neho použijem vo svojej práci povolanie prorokov a apoštolov, ich vyslanie, úlohu, ktorá im bola zverená a predpoveď budúceho osudu.

Lumen gentium (O Cirkvi). Cirkev prostredníctvom tejto Konštitúcie chcela vysvetliť svojim veriacim a celému svetu svoju podstatu a univerzálne poslanie. Vo svojej práci použijem myšlienky bodov 6. kapitoly, týkajúce sa podstaty a poslania rehoľného povolania.

Perfectae caritatis (Dekrét o primeranej obnove rehoľného života). Podáva všeobecné a praktické zásady a kritéria primeranej obnovy, hovorí o prvenstve duchovného života, o realizácii a prispôsobovaní diel. Z uvedeného dekrétu využijem vyššie uvedené témy.

Redemptionis donum (**Dar vykúpenia** – Apoštolská exhortácia o zasvätenom živote vo svetle tajomstva vykúpenia). Svätý Otec Ján Pavol II. nás prostredníctvom tejto exhortácie vyzýva k oduševnenosti pri šírení Kristovej radostnej zvesti. Tieto výzvy využijem vo svojej práci, zvlášť v jej tretej časti.

Potissimum institutioni (Smernice pre formáciu v rehoľných inštitútoch). V tomto dokumente ide o predpisy a upozornenia schválené Svätým Otcom. Ich zámerom je vysvetliť predpisy Kódexu cirkevného práva, ktorý použijem ako pomocnú literatúru pri vypracovaní témy.

Congregavit nos in unum Christi amor (Bratský život v spoločenstve). Mnohé body tohto dokumentu mi pomôžu pri vypracovaní niektorých kapitol týkajúcich sa spoločného života. Dokument vychádza z poznania, že v mnohých krajinách sa v porovnaní s minulosťou veľmi zmenil spôsob „bratského spolunažívania“, čo si vyžaduje nový hodnotiaci pohľad. Mnohé sestry stoja pred otázkou, ako čo najlepšie naplniť svoje povolanie pri uplatňovaní charizmy Matky Alfonzy Márie.

Vita consecrata (Posynodálna apoštolská exhortácia o zasvätenom živote a jeho poslaní v Cirkvi a vo svete). Svätý Otec Ján Pavol II. nás prostredníctvom tejto exhortácie vyzýva k novému úsiliu, ktoré by prispelo k obnoveniu zasväteného života a zároveň bolo odpoveďou na vznikajúce potreby súčasnosti. Podnety uvedené v exhortácii využijem predovšetkým v tretej časti práce.

Nové povolania pre novú Európu (Záverečný dokument kongresu o povolaniach ku kňazstvu a zasvätenému životu v Európe). Dokument ponúka obraz situácie v Európe, ale ponúka aj smer, ktorým sa musí uberať pastorácia povolání ku kňazstvu a rehoľnému životu. Zvlášť ma zaujala štvrtá kapitola o pedagogike povolání, ktorú využijem pri vypracovaní tretej časti práce.

Znovu začať u Krista (Obnovený záväzok zasväteného života v treťom tisícročí). Zvlášť využijem tretiu a štvrtú časť tohto dokumentu, v ktorých sa duchovný život predstavuje ako niečo dynamické vo vzťahu k Bohu i vo vzťahu k blížnemu.

Novo millennio ineunte apoštolský list pápeža Jána Pavla II., ktorý nám ponúka na začiatku tretieho tisícročia. V ňom vyzýva predovšetkým zasvätené osoby, aby ako svedkovia plnili nádeje sa vybrali „vpred“.

E. Literatúra predmetu:

Konštitúcie a Direktórium Kongregácie sestier Božského Vykupiteľa. V nich sú teologicko-duchovné základy pre snahu o dokonalú kresťanskú lásku, ako aj potrebné smernice pre život a apoštolskú činnosť sestier. Konštitúcie a Direktórium využijem jednak pri spätnom pohľade na duchovnú orientáciu Zakladateľky Matky Alfonzy Márie, jednak pri ich prispôbení na spôsob života v podmienkach a požiadavkách dnešnej doby.

V službách Vykupiteľa - dokumenty Kongregácie Sestier Božského Vykupiteľa zhromažďované za 80 rokov od jej vzniku sú historickým prameňom mojej práce.

Kongregácia sestier Najsvätejšieho Spasiteľa nazývaná „Niederbronnské sestry“ **Príspevok k dejinám** skutkov kresťanskej lásky najnovších čias. Využijem pri vypracovaní 1. a 2. kapitoly práce.

Tzv. Autobiografia Matky Alfonzy Márie. V nej je podaný život zakladateľky Matky Alfonzy Márie, na ktorý sa zameriam v prvej a druhej časti práce.

Poučenia Matky Alfonzy Márie – originálny spis. Tento spis svedčí o tom, že hoci jej meno sa nezaznamenáva v žiadnej pedagogickej učebnici, bola vychovávateľsky nadaná. Význam jej knihy nespočíva v teórii, ale v praktických pokynoch pre rehoľný život, z ktorých mnohé využijem v niektorých kapitolách mojej práce.

Nenápadná svätica. Ide o krátky životopis, ale je to vzácne spracovaná životná cesta našej zakladateľky, ktorý využijem v prvej časti prvej kapitoly a v druhej kapitole.

Myšlienky Matky Alfonzy Márie. Týmito výrokmi a myšlienkami chcem obohatiť jednotlivé kapitoly.

Obežníky generálnej predstavenej.

Ratio institutionis SDR – príručka k formácii. Ide o formačný program inšpirovaný charizmou nášho inštitútu. Dynamickou formou ukazuje cestu, ktorou je potrebné kráčať pri zachovaní charizmy a spirituality zakladateľky i inštitútu. Z tohto budem vychádzať pri vypracovaní posledných kapitol mojej práce.

Bůh je můj přítel – psychologie seberealizace a autoidentifikace v Bohu. Autor tejto knihy Amedeo Cencini hovorí o štyroch aspektoch charizmy - o mystickej skúsenosti, o ceste askézy, o živote v spoločenstve a o apoštoláte. Tieto aspekty sa budú prelínať pri vypracúvaní jednotlivých kapitol.

Drahé rehoľné sestry - chcem využiť pri vypracovaní prvej kapitoly práce.

Pod' za mnou – využijem pri vypracovaní tretej kapitoly.

List Matky Alfonzy Márie biskupovi Rässovi. Tento list bude tvoriť prílohu prvej časti prvej kapitoly.

Osobné svedectvá žijúcich sestier, ktoré prinášali rôzne obety v čase totalitného komunistického režimu.

Obrazové materiály – fotografie budú súčasťou príloh.

F. Pomocná literatúra:

CIC – Kódex kánonického práva. Použijem ho pri vypracovaní jednotlivých kapitol.

Cieľom mojej práce bude hlbšie preniknúť do charizmy našej zakladateľky Matky Alfonzy Márie Eppingerovej z pohľadu teologického, ako aj z pohľadu realizácie charizmy samou zakladateľkou. Cieľom mojej práce bude skúmať interpretáciu charizmy v živote sestier Božského Vykupiteľa na Slovensku a načrtnúť jej teologickú a praktickú perspektívu

Charizma zakladateľa musí byť orientačným bodom v rehoľných spoločenstvách a v živote jednotlivcov. Je to nadprirodzený dar prislúchajúci dynamike milosti. Charizma je darovaná osobám bez akéhokoľvek individualizmu a rozvíja sa, alebo pokračuje vplyvom Ducha Svätého v každom jednotlivo. Charizma Matky Alfonzy Márie Eppingerovej má za stredobod Krista. Kristus Vykupiteľ je stredobod jej života. Každá sestra je zodpovedná za charizmu, pretože každá má svoje osobitné dary. V zachovaní daru je záruka budúcnosti, a to spolu s inštitútom, ktorý sa podieľa na odkrývaní a tlmočení charizmy. Duch účinkuje v spolusestrách, aby priľnuli ku spoločenstvu a vydávali svedectvo o obnove. Charizma chce byť tam, kde žije spoločenstvo a chce, aby ju ono vyjadrovalo. Je jedným z princípov obnovy a jedným zo spoľahlivých kritérií pre nové úlohy kongregácie.

Danú problematiku budem spracovávať za obdobie od založenia kongregácie dňa 28. augusta 1849, kedy Alžbeta s troma postulankami začala svoj komunitný život v novozriadenom „Kláštore“, až po súčasnosť.

Charizmu a život podľa nej budem najprv skúmať na území založenia Kongregácie niederbronnských sestier vo Francúzsku. So zameraním na súčasnosť v práci budem skúmať život sestier podľa charizmy Matky Alfonzy

Márie v **Slovenskej provincii** na podklade materiálov uvedených v literatúre predmetu.

Pri rozpracovaní charizmy použijem tieto metódy:

1. **historickú** – zaoberá sa počiatkami snažiac sa ich presne rekonštruovať
2. **porovnávaciu** – pre porovnanie charizmy zakladateľky a charizmy inštitútu
3. **podstatnú** – odkrýva charizmu na báze vnímania tak, ako ju vnímajú súčasní členovia inštitútu, ale je tu aj riziko, že ju skontrolujú len z času na čas ako inventár
4. **hermeneutickú** – vidí pôvodnú situáciu spôsobom perspektívnym a rozvojovým. Stabilizuje „dialóg“ medzi terajšou skúsenosťou a skúsenosťou zakladateľa. Dovoľuje hodnotiť to, čo je permanentné a to, čo už zapadlo, ale aj oceniť to, čo predtým nebolo, ale sa dodatočne pripojilo so zdôvodnením významu. Táto metóda tiež pomôže získať elementy charizmy, aby sme ju mohli inkulturovať v novom kontexte
5. **intuitívno-syntetickú** – zdieľanie skúsenosti zakladateľa

Celá práca bude mať tieto kapitoly:

1. Historický rys – táto kapitola bude zahŕňať životopis Matky Alfonzy Márie Eppingerovej a stručné dejiny Kongregácie Sestier Božského Vykupiteľa až po súčasnosť

2. Charizma Matky Alfonzy Márie Eppingerovej – rozoberie sa charizma z pohľadu mystiky, askézy, spoločenstva a apoštolátu

3. Uskutočňovanie charizmy Matky Alfonzy Márie Eppingerovej - pohľad na život Sestier Božského Vykupiteľa podľa charizmy Matky Alfonzy Márie Eppingerovej z pohľadu mystiky, askézy, spoločenstva a apoštolátu. Každé spoločenstvo i jednotlivá sestra je

povolaná naplňovať charizmu. Je nutné, aby duchovné spoločenstvo bolo skutočne rehoľné, inšpirované evanjeliom a bohaté na sesterskú lásku.

Z vyššie uvedeného vyplýva, že charizma je daná pre Cirkev a v Cirkvi. Je aspektom Cirkvi a môžeme ju chápať len spolu s ďalšími charizmami. Môžeme povedať, že celé ľudstvo je oblasťou jej interpretácie. Nemôžeme nebrať do úvahy dnešok. Znamená doba sa menia a na nové znaky doby musí aj naša charizma odpovedať. Internacionálnosť nášho rehoľného spoločenstva ponúka kľúč do budúcnosti. Je preto potrebné zohľadňovať bohatstvo každej kultúry a uznať, že je kreatívna, pretože žité evanjelium medzi nami kreslí líniu vývoja – rozvoja – vysvetlenia.

Každý zakladateľ je ako cestovná mapa, ktorá ukazuje smer. Pramene, ktoré sme už raz objavili, nás zaväzujú k osobnej interpretácii. Zakladateľ stojí najprv ako model, potom je vzadu a povzbudzuje k pokroku.

Inštitút je ako rieka, ktorá plynie, ale v istom bode vyústi do mora. Zadržáť ju, aby neplynula do mora, znamená zničiť ho. Inštitút má vyústiť do mora Cirkvi.

Záhrada má mnoho kvetov, kde každý inštitút je jedným z nich. Ale mnohé už zvädli. Stačilo by ich možno zavlažiť, aby ožili. A to sú vlastne zásahy do charizmy. Je potrebné pestovať predovšetkým koreň – evanjelium. Vrátiť charizme jej sviežosť, znamená pracovať na vzraste evanjeliového života. Návrat k počiatkom – k zakladateľke je prvou etapou. Rozhodujúcou etapou je však vrátiť sa k evanjeliu, aby opäť bolo možné vychádzať od Krista.

Všetci kresťania sú povolaní „usilovať sa o svätosť a dokonalosť vo vlastnom stave“, zasvätené osoby, ktoré berú na seba „nové a osobitné znamenie“, majú poslanie nechať zažiť Kristov životný štýl prostredníctvom zachovávanía evanjeliových rád na posilnenie vernosti celého Kristovho tela. Je to podnet na originálny a špecifický príspevok chariziem zasväteného života, ktoré sú zároveň charizmami spoločnej spirituality a poslania v prospech svätosti Cirkvi. Tieto výzvy môžu vyvolať túžbu po prehĺbení vlastného prežívania zasväteného života, ktorého svedectvo je dnes potrebné oveľa viac ako inokedy. Svätí zakladatelia a zakladateľky vedeli s pravou charizmatickou tvorivosťou odpovedať na výzvy a ťažkosti doby.⁹

⁹ Por. KONGREGÁCIA PRE INŠTITÚTY ZASVÄTENÉHO ŽIVOTA: *Znovu začať u Krista*. V slovenčine vydaný v: Trnava : SSV, 2003, s. 25-26.

Svätý Otec Ján Pavol II. nás povzbudzuje: „Nové storočie a nové tisícročie sa otvárajú v Kristovom svetle. Ale nie všetci vidia toto svetlo. My máme obdivuhodnú a zároveň náročnú úlohu byť jeho odrazom.....Táto úloha nás priam striasa, keď pozeráme na slabosť, ktorá nás tak často zbavuje lesku a vrhá na nás tieň. Je to však splniteľná úloha, ak sa vystavíme Kristovmu svetlu a dokážeme sa otvoriť milosti, ktorá z nás urobí nových ľudí.“

Toto je nádej, ktorú po stáročia ohlasujú v Cirkvi zasvätené osoby a so svojimi bratmi a sestrami idú na stretnutie so Vzkrieseným Kristom.¹⁰

ROZDIAĽ 1

KAPITOLA 1

RYS HISTORYCZNY

HISTORICKÁ ČRTA

1.1. Žycie i dzieło Matki Alfonsy Marii Eppinger Život a dielo Matky Alfonzy Márie Eppingerovej

1.1.1. Lata dziecięce i młodość

Detstvo a mladost'

Nádherným podobenstvom o horčičnom semienku vyjadril Ježiš obdivuhodný rast Cirkvi a toto podobenstvo možno použiť aj na vznik a prudký rozmach kongregácie niederbronnských sestier. Z malého horčičného semena povstalo dielo. Boh jej zveril toto semienko, a tým vložil do rúk veľkú zodpovednosť. Boží dar sa osvedčuje v rukách tých, ktorí Boha viac milujú a usilujú sa v pohľade na neho konať a existovať.¹¹

Alžbeta Eppingerová sa narodila dňa 9. septembra 1814 v údolí severných Vogés, kde sa nachádzajú aj známe kúpele Niederbronn. (viď príloha č. 1)

Bola najstaršou dcérou Juraja Eppingera a Barbary Vogtovej. Pochádzala z jedenástich detí. Rodina Eppingerovcov patrila k najstarším usadeným katolíckym rodinám v Niederbronne. Zbožnosť a statočnosť boli dedičstvom, ktoré predchodcovia tohto rodu zanechali budúcim pokoleniam. Rodičia vychovávali svoje deti v bázni Božej, verní zdravým mravom a zvykom, ktoré v katolíckom Alsasku začali vtedy zatieňovať nové prúdy francúzskej revolúcie.

Všetci významní a veľkí ľudia už od prvých dní svojej mladosti nosia na sebe znak svojho budúceho poslania. Svedčí o tom aj detstvo a mladost' Alžbety Eppingerovej. Veľmi skoro vzbudila pozornosť jej nápadná náklonnosť ku všetkému, čo súviselo s Bohom a s náboženstvom. Keď Alžbeta dosiahla vek povinnej školskej dochádzky, poslali ju rodičia do školy. Nebola zvlášť nadaná. O zvyčajné predmety ako o čítanie, matematiku a písanie nemala veľký záujem. V písaní pokročila len natoľko, že vedela napísať svoje vlastné meno. O to viac sa zaujímala táto detská, k Bohu sa obracajúca duša, o vyučovanie náboženstva. Vyučoval ho výborný miestny učiteľ Kristián Fleck. Od desiateho roku, ako vtedy bolo zvykom, sa začala zúčastňovať na vyučovaní katechizmu. Vyučoval ho farár Dávid Reichard, ktorý ako duchovný vodca a spoluzakladateľ jej diela, zohral

¹⁰ Tamže, s. 80-81.

¹¹ *Obežník generálnej predstavenej č. 106-2003*. Spišská Nová Ves : Slovenskej provincie SDR.

v Alžbetinom živote dôležitú úlohu. Pravdy katechizmu, ktoré horlivý duchovný pastier prednášal a vysvetľoval svojim detským poslucháčom s prenikavou vrúcnosťou, otvárali malej Alžbete pohľad do nového nádherného sveta, do ktorého sa rozum vedel menej ponárať, ale o to viac sa ponárala jej duša oplývajúca duchovným bohatstvom. Tak sa Alžbetin citový život vo veku, kedy človek zvyčajne ostáva len na povrchu náboženského života, celkom zakorenil v Bohu a v Božích veciach. Jasná túžba po vnútornej dokonalosti hnala dušu dieťaťa dopredu a spôsobila, že našla svoju najväčšiu slasť v cvičení sa v modlitbe a v detských cnostiach.

To sa ukázalo zvlášť vtedy, keď po prvýkrát prijala Eucharistiu. Mala štrnásť rokov. Tento vek zodpovedal vtedajším zvykom.

So súhlasom spovedníka mohla prijímať každých osem dní a napokon dovolil dospievajúcej dievčaťu prijímať denne, lebo nemohol odporovať jej naliehaniu. Krátko po prvom svätom prijímaní dočasne zložila sľub čistoty do rúk svojho spovedníka.

Život Alžbety Eppingerovej plynul medzi modlitbou a prácou až do jej sedemnásteho roku. Tu jej Boh, ktorý si ju vyhliadol, aby mnohých uvádzala do duchovného života, dovolil vstúpiť do tvrdej školy kríža, kde sa mala vo svojich mladých rokoch pripraviť, očistiť a vyskúšať v ohni ťažkého utrpenia. Kristus ju chcel hlbšie viesť do tajomstva vnútorného života, aby neskôr bola schopná ako skúsená a osvedčená učiť a viesť iných. O poslaní, ktoré pre ňu bolo určené, ešte nič netušila. Ale od svojho dvanásteho roku bola presvedčená o svojom životnom povolaní. Pohľad na zástup rôznych rehoľných sestier, ktoré sa v letných mesiacoch zdržiavali v Niederbronne za účelom liečenia v kúpeľoch, vzbudil v jej duši želanie raz sa na celý život zasvätiť Pánovi ako rehoľná sestra. S vrúcnosťou prosila vtedy Boha, aby jej túto milosť udelil.

Ale v roku 1831 sa u nej prejavila prvá choroba, ktorá naznačovala, že splnenie tohto želania spočívajúceho v hĺbke srdca sa posunie do nedohľadna. Táto choroba ju pripútala na tri roky na lôžko. Bol to mimoriadne tvrdý čas skúšky, ale chorá z neho vyšla víťazne. Oplývala nezvyčajnou energiou, ktorá ju neskôr ako generálnu predstavenu spoločnosti viedla k skvelým úspechom a pomohla zvíťaziť jej duchu nad slabým telom. Napriek očakávaniam sa konečne uzdravila. Vnútorne posilnená, obdarovaná Bohom bohatými skúsenosťami z oblasti vnútorného života, vykročila po svojej životnej ceste. Prenechala sa Božej

Prozreteľnosti a vedeniu skúseného farára Reicharda, ktorého pokyny chápala ako Božiu vôľu.

Po uzdravení telo ostalo slabé. V Alžbete rástli obavy, že jej vytúžený plán sa nikdy nesplní.

V roku 1841 bola opäť na jeden a pol roka pripútaná na lôžko.

V roku 1845 nastúpila tretia ťažká choroba, v ktorej sa zopakovali a zosilnili príznaky prvej choroby. Táto choroba ju znova pripútala na lôžko, na ktorom zotrvala štyri roky. V roku 1849 sa zotavila. Pán, ktorý ju previedol všetkými týmito utrpeniami, ju považoval za zrelú na začatie svojho diela.

Počas týchto posledných bolestných rokov došlo k veľkým zmenám v jej vonkajšom a vnútornom živote. To urobilo jej meno známym až za hranicami Alsaska. Už po prvej chorobe bola okoliu nápadná veľká zmena v celej jej existencii. Účinky milosti sa v čase utrpenia prejavili viditeľným spôsobom. Prežila na sebe hlbokú zmenu. V týchto dlho neprestávajúcich rokoch chorôb sa naučila poznávať utrpenie na vlastnom tele. Tu sa skrýva tajomstvo Alžbety Eppingerovej. Pripútané na lôžko chorých, mladé dievča podstúpilo tvrdú skúšku trpezlivosti. Prežívalo ju ako skutočné stretnutie s božským, čo zjasňovalo jej jednotvárny osud. Prežívala videnia, v ktorých stretávala Pannu Máriu a neskôr aj Krista. Neboli to nejaké citové vzrušenia. V stave videní sa dozvedala o budúcich udalostiach, ktoré jej Boh priamo oznamoval.

Začiatok nového vývoja jej duchovného života sa začal v marci 1846. Najpresnejšie bol tento vývoj pozorovaný sponedníkom chorej, farárom Davidom Reichardom. Odteraz je život tohto muža, ktorý verne pomáhal pri diele zakladania kongregácie, veľmi úzko spätý s osudom a vedením Alžbety Eppingerovej.¹²

Nechýbali súčasníci, menovite medzi alsaským klérom, ktorí obvinili farára Reicharda z nerozumnosti, že nechal zvest' o Alžbete preniknúť na verejnosť. Reichard sa nakoniec rozhodol v polovici decembra 1847 podať správu vtedajšiemu štrasburskému biskupovi Dr. Andrejovi Rässovi.¹³ Pre Alžbetinu budúcnosť a pre nastávajúce založenie kongregácie malo rozhodujúci význam to, že biskup Räss sa od začiatku postavil bezvýhradne na stranu

¹² PFLEGER, L.: *Kongregácia Sestier Najsvätejšieho Spasiteľa nazývaná Niederbronnské sestry*. Freiburg im Breisgau : Herder & com., 1921, s. 1-5.

¹³ Por. PFLEGER, L.: *Kongregácia Sestier Najsvätejšieho Spasiteľa nazývaná Niederbronnské sestry*. Freiburg im Breisgau : Herder & com., 1921, s. 8.

niederbronnskej dievčiny a na stranu jej spovedníka. Vyzval Reicharda, aby mu v nasledujúcom období v pravidelných časových intervaloch podával presnú a podrobnú správu o ďalších osudoch chorej, podrobne referoval o jej duchovnom stave a mimoriadnych zjaveniach. Na konci júla 1848 prišiel biskup Räss sám na tri dni do Niederbronn, aby Alžbetu podrobil dôkladnej skúške. Skúška dopadla pre chorú nadmieru dobre. Räss v nej obdivoval vysoko omilostenú dušu najrýdzejšieho zmýšľania a najlepšej viery, ktorá je povznesená nad každé podozrenie z podvodu. Biskupova návšteva a jeho veľká spokojnosť so všetkým, čo u chorej videl a počul, urobili na verejnosť priaznivý dojem. Bolo jasné, že týmto Alžbetina povest' v okolí veľmi rástla¹⁴. V duchovných kruhoch sa pravdaže tiež našli posudzovatelia, ktorí v zjaveniach o budúcich veciach, ktoré sa týkali konkrétne pápeža Pia IX. a Parížskej februárovej revolúcie, nevideli prejavy vyšších mocností. Ich postoj voči Alžbetinmu životu duše bol pochybovačný, ale pritom predsa u chorej uznávali jej život bohatý na cnosti a obdivuhodné schopnosti.

Politické revolučné zmeny v Taliansku, Francúzsku, Nemecku a Rakúsku, neistota momentálnej situácie, všade zjavne vystupujúce rozpútanie sa protináboženských a proticirkevných síl, toto všetko nútilo hlbšie zmýšľajúcich a premýšľajúcich utiekať sa k Bohu. Tak sa dá vysvetliť veľký nával trpiacich, zúfalých a po úteche túžiacich ľudí, ktorí sa od roku 1847 tlačili okolo lôžka chorej Alžbety.

V roku 1849 vyšli dva spisy, ktoré sa podrobne zaoberali osobnosťou a náboženským zmýšľaním Alžbety. Tieto dva spisy urobili toto niederbronnské sedliacke dievča známou. Autorom tohto diela bol v tom čase vážený abbé Claude Ignace Busson z Besanconu, dlhoročný dvorný kaplán kráľa Karola X., ktorý si prišiel posilniť svoje oslabené zdravie do niederbronnských kúpeľov. Mal tak príležitosť zoznámiť sa s osobou a životom Alžbety Eppingerovej. Aj na neho urobila hlboký dojem. Podobne ako biskup Räss a ďalší početní návštevníci zbadal v nej omilostený nástroj Božej prozreteľnosti. Medzi rokmi 1849 až 1853 vydal svoje „Listy o extatičke z Niederbronn.“

¹⁴ RÄSS, A.: *Správa adresovaná francúzskemu ministerstvu kultúry*. Štrasburg, 6.2.1850.
V: PFLEGER, L.: *Kongregácia Sestier Najsvätejšieho Spasiteľa nazývaná Niederbronnské Sestry*. Freiburg im Breisgau : Herder & com. 1921, s. 9.

Najvyššia cirkevná autorita, pápež Pius IX., s napätím sledoval od začiatku niederbronnské udalosti a svoje dojmy tlmočil štrasburskému arcibiskupovi prostredníctvom parížskej nunciatúry. Ocenil rozumný postoj

biskupa k tejto záležitosti pre verejnosť tak veľmi zaujímavú.¹⁵ Medzitým sa Alžbetino životné dielo, ku ktorému sa cítila povolaná, stávalo skutočnosťou. Skromné začiatky už teraz sľubujú bohatý rozkvet do budúcnosti. Neustále v nej rástla túžba milovať Ježiša a robiť všetko, čo sa páči Bohu. Prijímala cestu, na ktorú sa cítila byť priťahovaná. Bola to cesta viery. Len vierou Alžbeta odpovedala na zámer, ktorý v nej Boh začal uskutočňovať.

1.1.2. Narodziny Kongregacji niederbronnskich sióstr

Zrod Kongregácie niederbronnských sestier

Alžbeta už od svojho dvanásteho roku túžila slúžiť Pánovi a ľudstvu ako rehoľná sestra. Naplnenie tohto želania sa kvôli chorobe zdalo neuskutočniteľným. Alžbeta, odhliadnuc od svojho zlého zdravotného stavu, prosila o prijatie do Kongregácie školských sestier Božej prozreteľnosti z Rappoltsweilera v Hornom Alsasku.

Lenže Božia prozreteľnosť rozhodla ináč. Biskup Räss písomne¹⁶ zamietol uskutočnenie tohto plánu. Myslel si, že vstupom do už existujúcej spoločnosti by sa vplyv, ktorý mala chorá doposiaľ na široké kruhy, zabrzdil. Tento vplyv chcel dopriať všetkým, a preto sa malo vyčkať a neprenáhliť.

Doteraz Alžbeta vôbec nemyslela nato, žeby založila novú rehoľu. Až v nasledujúcich dňoch, v dôsledku vnútorného osvietenia, dospela Alžbeta k tomuto vážnemu rozhodnutiu. V priebehu ďalšieho roka 1848, ktorý priniesol národom Európy toľko biedy a núdze, dostal tento plán jasné a určité línie. Spovedník

¹⁵ Vo februári 1850 poslal Räss pápežskému nunciovi v Paríži obšírnu správu, ktorá mala byť sprostredkovaná Svätej Stolicy; listom z dňa 18.2.1850 nuncius potvrdil prijatie správy. Na príkaz Jeho Svätosti štátny sekretár kardinál Antonelli napísal list nunciovi (Portici, 22.3.1850); pozostalosť nájdená po biskupovi Rässovi vo francúzskom preklade. V: PFLEGER, L.: *Kongregácia Sestier Najsvätejšieho Spasiteľa nazývaná Niederbronnské sestry*. Freiburg im Breisgau : Herder & com., 1921, s. 14.

¹⁶ List bol podaný v Thann dňa 18. augusta.1848. V: PFLEGER, L.: *Kongregácia Sestier Najsvätejšieho Spasiteľa nazývaná Niederbronnské sestry*. Freiburg im Breisgau : Herder & com., 1921, s. 16.

Reichard, ktorý bol informovaný o všetkých podrobnostiach tohto isto dozrievajúceho a Božou milosťou vedeného rozhodnutia, spoznal v tom konečné pole pôsobnosti, ktoré Alžbete Prozreteľnosť určila po dlhých rokoch utrpenia a skúšok. V tichu a v obozretnosti rástla táto veľká myšlienka, čakajúc na svoje zrealizovanie. Chorá Alžbeta sa považovala za prvú členku práve sa rodiacej spoločnosti a do istej miery už aj cítila povinnosti, ktoré stáli pred ňou.

„REHOLA DCÉR BOŽSKÉHO VYKUPITEĽA NA OŠETROVANIE CHORÝCH A NA POMOC OSTATNÝM CHUDOBNÝM, ZRIADENÁ NA ČEŠŤ NAJSVÄTEJŠIEHO JEŽIŠOVHO SRDCA A NEPOŠKVRNENÉHO SRDCA PANNY MÁRIE, POD OCHRANOU SVÄTÉHO ALFONZA Z LIGUORI A SVÄTEJ TERÉZIE Z AVILY“, tak znie celý názov novej spoločnosti v najstaršom texte konštitúcií, ktorý bol odovzdaný biskupovi Rässovi.¹⁷

Nová spoločnosť bola založená ku cti Najsvätejšieho Ježišovho Srdca a Nepoškrvneneho Srdca Panny Márie, lebo „sestry Božského Vykupiteľa majú tieto Najsvätejšie srdcia napodobňovať predovšetkým v dobročinnosti voči trpiacim, čo je vlastne ich najkrajšou úctou.“ Ako patróni boli vybratí svätí Alfonz a svätá Terézia, aby sa na ich príhovor a pod ich ochranou stále zachovával pravý rehoľný duch.

Predstaveným rehole mal byť štrasburský biskup, ale činnosť mal viesť kňaz, ktorého biskup určil.

Tak sa osvedčila chudobná sedliacka žena z Niederbronn, ktorá síce vedela napísať len svoje vlastné meno, ale bola preniknutá zmýšľaním pravej kresťanskej lásky a duchom dokonalej nezištnosti, ako dobrodinka trpiaceho ľudstva v celkom inom rozmere oproti početným záchrancom ľudu, ktorí vtedy chceli ľudstvu navrátiť šťastie so svojimi zmätenými socialistickým teóriami. Boh požehnal jej dielo, pretože nehľadala pozemské a časné úspechy. Dielo bolo založené z Božej vôle a Boh ho bohato požehnal, pretože jeho služobníčky zanechali všetko, aby nasledovali Krista v dobrovoľnej chudobe, aby sa stali pre chudobných všetkým.

Deň 28. august 1849 ostáva pre dejiny niederbronnských sestier navždy pamätným dňom, keď sa ich **zakladateľka usadila v núdzovo zariadenom**

¹⁷ PFLEGER, L.: *Kongregácia Sestier Najsvätejšieho Spasiteľa nazývaná Niederbronnské sestry*. Freiburg im Breisgau : Herder & com., 1921, s. 18.

„kláštoríku“. Do nového domu vstúpila s tromi postulankami a v priebehu týždňa stúpol ich počet na desať.

Dňa 10. septembra sa konala v živote rehoľnej spoločnosti slávnostná obliečka zakladateľky, ktorú z poverenia biskupa vykonal farár Reichard.

V týchto pekných a dôstojných rehoľných šatách prijala Alžbeta rehoľné meno **Mária Alfonza**, ktoré si veľmi oblúbila. Odteraz sa s ňou budeme stretávať ako s **Matkou Alfonzou Máriou**. S dovoľením biskupa sa stáva generálnou predstavenou novej spoločnosti.

Dňa 25. septembra dostalo rehoľné šaty deväť postulantiiek pochádzajúcich z Alsaska.¹⁸

Malé spoločenstvo sa rýchle rozrástlo. V priebehu októbra prišlo ďalších jedenásť nových ašpirantiiek, ktoré prosili o prijatie. Tak rýchlo narastal počet členiek kongregácie. Predstavená im sprostredkovala cnosti, ktoré svojim životom dokazovala. Hlásil sa veľký počet kandidátok.

Postulantky, ktoré vstúpili do kongregácie medzi prvými, dostali šaty postulanky, neskôr rehoľné šaty

Dňa **2. januára 1850** zložila predstavená **slávnostné sľuby**. Po slávnostnej ceremónii sa jedna z noviciek prihovorila sestre Alfonze Márii a všetky, vrátane postulantiiek, jej sľúbili poslušnosť.

Skromné priestory sa stali na začiatku nového roka 1850 kvôli prírastku uchádzačiek malými. V apríli sa zvýšil stav v kláštore na vyše 60 osôb. Superior stál pred ťažkou otázkou novostavby. Dňa 21. marca predložil biskupovi stavebné plány a dotkol sa aj finančnej otázky. Jeho postoj bol stále ten istý: „Toto dielo je dielom Božím, on sa bude starať o všetko potrebné. Keď je novostavba nevyhnutne potrebná, Pán nám otvorí aj potrebné zdroje príjmov. Boh sám bude stavať, prostriedky nebudú chýbať.“ Keď začali stavať, dostávali príspevky zo všetkých strán v hojnej

miere. Nedokazuje to azda, že Boh sám sa staral o svoje dielo?

V roku 1851 musel superior Reichard myslieť tiež na stavbu väčšej kaplnky. Listy Reicharda biskupovi z rokov 1850 - 1853 sú plné správ o nečakaných finančných príspevkoch, ktoré prišli vždy v pravý čas.

¹⁸ PFLEGER, L.: *Kongregácia Sestier Najsvätejšieho Spasiteľa nazývaná Niederbronnské sestry*. Freiburg im Breisgau : Herder & com., 1921, s. 22-23.

Dňa 21. decembra 1852 mohla byť kaplnka v novostavbe posvätená biskupom Rässom za veľkej účasti obyvateľov. V Niederbronne, ako najvýrečnejší dôkaz požehnania spočívajúceho na tejto kongregácii, bol sľubne sa rozrastajúci materský dom. Bola to veľkolepá stavba s nádherným gotickým kostolom. Keď si uvážime, že toto všetko sa realizovalo v priebehu niekoľkých rokov len z almužien, tak nám ostáva buď obdivovať nadľudskú energiu zakladateľky, alebo uveriť v zázračný zásah Božej ruky.¹⁹

Prvé pravidlá zostavila zakladateľka a farár Reichard pred založením diela. V roku 1851 biskup Räss poveril štrasburského dómskeho kapitulára Doffnera, aby ich prezrel. Potom, ako boli dostatočne vyskúšané, boli v roku 1855 dané do tlače²⁰. K pôvodným patrónom kongregácie, svätému Alfonzovi a svätej Terézii sa pripojil svätý Jozef, ktorého ochranná ruka sa neustále účinne prejavovala a jeho sviatok sa stal hlavným sviatkom kongregácie.

1.2. Rozwój Kongregacji w innych diecezjach i ich usamodzielnienie

Rozšírenie Kongregácie v iných diecézach a ich osamostatnenie

Niederbronn a najbližšie okolie prirodzene predstavovalo prvý okruh pôsobnosti sestier. Prvá filiálka mimo Niederbronnu bola založená v blízkom Reichshofene. V prvých rokoch sestry iba výnimočne zakladali filiálky v cudzích diecézach. Touto zásadou sa riadilo len na začiatku. Po Reichshofene nasledovalo vyslanie sestier do ďalších farností. Počas dvoch rokov jestvovania bolo založených osem spoločenstiev. Nové spoločenstvá sa nachádzali v blízkej vzdialenosti od Niederbronnu. Sestry na ich nové pôsobiská sprevádzala sama zakladateľka.

¹⁹ Z jednej na príkaz biskupa Weisa von Speyer na Ríšsku radu v Arco-Valley napísanej správy; o jej obsahu sa bude pojednávať v druhej hlavnej časti pri predstavovaní spoločenstiev v biskupstve Speyer. V: PFLEGER, L.: *Kongregácia Sestier Najsvätejšieho Spasiteľa nazývaná Niederbronnské sestry*. Freiburg im Breisgau : Herder & com., 1921, s. 30.

²⁰ *Pravidlá Kongregácie Sestier Božského Vykupiteľa v Niederbronne*. Štrasburg, 1855. V: PFLEGER, L.: *Kongregácia Sestier Najsvätejšieho Spasiteľa nazývaná Niederbronnské sestry*. Freiburg im Breisgau : Herder & com., 1921, s. 31.

Kongregácia sa nad očakávanie šírila aj mimo územia Francúzska.

V roku 1854 na pozvanie biskupa Stahla otvorili dom vo Würzburgu, ďalší v roku 1857 na pozvanie kardinála Rauschera vo Viedni a v roku 1863 na pozvanie biskupa Jána Šimora v Šoproni.

Potešujúci rast kongregácie nastal príchodom sestier z Francúzska, Nemecka a Rakúska. Napriek mnohým problémom a ťažkostiam dielo dorástlo na organizáciu vzbudzujúcu úctu, ktorého požehnanie sa rozšírilo do rôznych krajín.

Chýbalo už len odôvodniť cirkevno-právne postavenie kongregácie a verejné schválenie Svätej stolice. Najprv dostala kongregácia pochvalný dekrét, vydaný dňa 7. marca 1863, ktorým Svätý Otec PIUS IX. inštitút uznáva a odporúča. Pápežské schválenie dostali dňa 11. apríla 1866. Týmto bola kongregácia uznaná ako „Kongregácia s jednoduchými sľubmi, pod autoritou generálnej predstavenej“.

Mladá kongregácia mala v čase schválenia viac ako 700 sestier, ktoré pôsobili v 80 spoločenstvách v rôznych biskupstvách. Ako k tomu došlo, že z takého malého začiatku vzišiel taký úspech, z takého malého semena vyrástol taký veľký strom? Boh to zariadil tak, ako to zvykne v takých prípadoch zariadiť. Vybral si to, čo bolo v očiach ľudí malé a opovrhnutia hodné, aby to pozdvihol nie na oslavu nejakého ľudského nástroja, ale na to, aby zjavil svoju všemohúcnosť, urobil to na oslavu jeho lásky. Tak začínajú všetky Božie diela a tak všetky aj rastú. O tom nás presviedča rýchly nárast sestier a domov zobrazený grafmi v prílohe č. 6.

Radosť, s ktorou generálna predstavená a jej verný dlhoročný pomocník superior Reichard oslavovali sviatok schválenia, bola zakrátko zakalená. Totiž tri kvitnúce, nádejné spoločenstvá sa osamostatnili od materského domu. Z Viedne, ešte rýchlejšie ako z Würzburgu, prišla pre predstavených zarážajúca správa o osamostatnení. Dňa 21. marca 1866 vyhlásila viedenská miestna predstavená sestra Mária Teofila a s ňou 24 sestier ich neodvolateľné osamostatnenie sa od materského domu v Niederbronne a zriadenie vlastného materského domu vo Viedni. K tomuto vyhláseniu sa pripojila aj predstavená šopronského spoločenstva, sestra Basilisa s 13 sestrami. O tri mesiace neskôr prišla rovnako smutná „Jóbova zvest“ z Würzburgu.

Pozadie, na ktorom sa odohrávalo osamostatnenie domov od materského domu v Niederbronne, tvorili dejinné udalosti a obrovské zmeny v politickej,

spoločenskej, hospodárskej a zvlášť ideologickej oblasti. Tiež nemalú úlohu zohrávala skutočnosť, že v cirkevnom práve nebolo presne stanovené postavenie rehoľných sestier vo všeobecnosti a nebolo ani zrejmé, komu mali byť sestry na území tej-ktorej diecézy podriadené. Platilo pravidlo, že zodpovednosť za činnosť a komunitu sestier v diecéze niesol príslušný biskup.

Predstavená komunity vo Viedni, sestra Teofila, žiadala od Matky Alfonzy Márie (na návrh kardinála Rauschera) dovoľenie zriadiť noviciát vo Viedni. Matka Alfonza sa veľmi snažila o zachovanie ducha jednoty a naliehala na jednotlivé spoločenstvá, aby formácia rehoľného dorastu prebiehala v materskom dome v Niederbronne. O zriadení noviciátu veľmi uvažovala, o čom svedčí list, ktorý poslala do Štrasburgu biskupovi Rässovi. (viď príloha č. 10)

Nastupuje čulá korešpondencia s Niederbronnom. No mladé záujemkyne o rehoľný život z týchto krajín, ktoré chceli vstúpiť do kongregácie, narážali zvlášť na finančný problém. Nemohli si zaplatiť cestu do Niederbronn.

Táto zvláštna situácia na obidvoch stranách vyústila do osamostatnenia domov vo Viedni, Würzburgu a Šoproni. V roku 1916 sa z viedenskej vetvy osamostatnila ešte aj komunita v Bratislave.²¹

Posledné dni Matky Alfonzy Márie

Viedeň, Würzburg a Šopron boli navždy stratené. Pre zakladateľku to bol ťažký úder, z ktorého sa už nezotavila. Aj bez neho jej telesná schránka bola dosť slabá, preto ľahko podľahla otrasom ducha. Nemohla už prekonať bolesť, ktorú spôsobili tieto udalosti. Jej neustála činorodosť sa stala minulosťou. V tomto stave si v máji 1867 odišla oddýchnuť na majetok Singlingen. Dňa 1. júna sa vrátila do materského domu, ale už musela zostať na lôžku, z ktorého viac nevstala. Vážna mozgová horúčka ju beznádejne zložila. Sily tohto ľudského života sa vyčerpali v tvrdom zápase o vzrast a rozvoj kongregácie. Nemohla sa vzoprieť ťažkej chorobe, ktorá tak prudko prepukla do veľkých rozmerov. Keď správu o nej a o týchto smutných veciach počul superior Reichard, ihneď sa ponáhlal do Niederbronn. Ani netušil, že aj sám kráča v ústrety smrti. Dňa 21. júla dostala matka Alfonza Mária ľahkú porážku a ostala v stave úplného bezvedomia, veľmi to otriaslo aj starším kňazom Reichardom a to až natoľko, že nasledujúceho dňa aj

²¹ KRIŠTOFOVÁ, K. – BRAJEROVÁ, C. – BUDICKÁ C.: *V službách Vykupiteľa*. Spišská Nová Ves : Slovenská provincia Kongregácie Sestier Božského Vykupiteľa, 2004, s. 18.

on dostal porážku. Na jej následky 24. júla 1867 zomrel. Dňa 26. júla bol pochovaný.

Zatiaľ čo zosnulého na cintoríne spúšťali do hrobky pri veľkom kríži, sestra Alfonza Mária ležala ešte stále v bezvedomí na lôžku. Dňa 31. júla 1867 aj ju Pán povolal z časnosti do večnosti a dňa 2. augusta bola v tieni kríža pochovaná vedľa Reicharda, ktorý jej bol v živote stále na pomoci. Žila na tomto svete len krátkych 53 rokov.

Dojímavé udalosti sa vznášajú nad smrťou týchto dvoch ľudí. Ani jednému z nich nebolo dopriate, aby povedal slová rozlúčky, napomenutia, útechy žialiacim členkám rehoľnej rodiny, ktoré stáli okolo ich smrteľnej postele. Matku Alfonzu Máriu prepadla smrť, zatvorila jej oči a ústa, aj keď v hrudi ešte ticho dýchal život. Tieto okamihy ich dvojnásobne urobili sirotami a bolestne sa ich to dotýkalo. Bolo aj mnoho zmierujúceho a utešujúceho v myšlienke, že tieto dve mimoriadne osobnosti spolu v nezištnej snahe a obdivuhodnej dôvere v Boha pracovali a aj dokončili svoje dielo.²²

Sestry v Šoproni

V roku 1863 na pozvanie biskupa Jána Šimora prišli prvé štyri sestry z komunity vo Viedni do Šoprone. Dočasne sa ubytovali v dome, ktorý patrilo biskupskému dvoru v Györi.

Sestry sa starali o siroty. V roku 1865 sa starali o 102 sirôt. V roku 1866 získali väčší dom na ulici Za múrmi č. 8, ktorý ostal až do roku 1950 materským domom kongregácie. V tom čase mala komunita v Šoproni 26 sestier.

Keď sa v roku 1866 osamostatnil od Niederbronnu dom vo Viedni, sestry v Šoproni boli postavené pred otázku: „Ostať pripojené k domu vo Viedni alebo sa pripojiť priamo k Niederbronnu?“

Vtedajší ostrihomský arcibiskup Ján Šimor vyriešil túto situáciu pre šopronskú vetvu tak, že vydal 13. júna 1867 dekrét, ktorým ustanovuje samostatnú kongregáciu so sídlom v Šoproni, a tým aj jej nezávislosť od materského domu v Niederbronne. Zároveň ju podriaďuje pod svoju jurisdikciu.

²² PFLEGER, L.: *Kongregácia Sestier Najsvätejšieho Spasiteľa nazývaná Niederbronnské sestry*. Freiburg im Breisgau : Herder & com., 1921, s. 56-58.

Dôvody boli tieto: „...nedostatok sestier vzhľadom na vzdialený noviciát a s tým spojené finančné zaťaženie domu“.²³ (viď príloha č. 11)

Popri starostlivosti o siroty sestry videli, že ich musia aj vyučovať, pretože dom v Šoproni sa nachádzal ďaleko od mesta. Sestry si nemohli dovoliť, aby deti - siroty navštevovali školy v meste. Postupne sa snažili získať oprávnenie o spôsobilosti vyučovať. Výchova dievčat sa stávala čoraz viac dôležitejšou a v roku 1885 už sestry vyučovali na siedmich školách, z ktorých štyri boli pri sirotincoch.

V konštitúciách pribudla popri ošetrovaní ďalšia apoštolská úloha kongregácie: **vyučovanie**.

Aj napriek tomu, že politické pomery a rozhodnutie vtedajších cirkevných predstaviteľov spôsobili rozvetvenie pôvodnej kongregácie, predsa láska ku kolíske – niederbronnskému materskému domu - zostala živá a dodnes rozohrieva srdcia všetkých sestier Matky ALFONZY Márie.

Vzniklo 5 vetiev:

- Niederbronn
- Viedeň
- Würzburg
- Poszony (Bratislava)
- Šoproň

Šopronská vetva, do ktorej patrí Slovenská provincia, si zachovala pôvodné meno, konštitúcie a z časti aj oblečenie (až na malé zmeny). Zachovala si svoj charakteristický ráz a pôvodného ducha – lásku k chudobe, nenáročnosť, skromnosť v osobnom živote, rásnosť a veľkodušnosť, zvlášť, keď ide o dobro kongregácie a bezhraničnú dôveru v Boha. Vzájomné vzťahy a styky sestier zo všetkých vetiev sú čulé a slúžia k prehĺbeniu a udržiavaniu pôvodného ducha zakladateľky.

²³ Dekrét o osamostatnení. V: Biskupský archív, Győr. V: PFLEGER, L.: *Kongregácia Sestier Najsvätejšieho Spasiteľa nazývaná Niederbronnské sestry*. Freiburg im Breisgau : Herder & com., 1921, s. 60.

1.3. Prowincja slowacka przed i po roku 1989

Slovenská provincia pred a po roku 1989

1.3.1. Początki działalności sióstr

Začiatky pôsobenia sestier

Prvé sestry prišli zo Šoprone do Nových Zámkov v roku 1875 na pozvanie ostrihomského arcibiskupa, kardinála Jána Šimora. Bol to ten istý biskup, ktorý v roku 1863 pozval niederbronnské sestry so schválením matky zakladateľky, pracujúce vo Viedni do Šoprone.

V Nových Zámkoch začali sestry s prácou v škôlke svätého Jozefa pod Kalváriou.

V roku 1880 kúpil pre sestry Ján kardinál Šimor väčší dom, za účelom zriadenia dievčenskej školy. Pomenovali ho Šimorov ústav.

V roku 1881 v ňom zriadili aj ľudovú školu. Po čase sa stal Šimorov ústav primárny nielen pre školu, ale aj pre sestry, preto začali s výstavbou Nového Šimora.

Novozámocký farár sa stále viac presviedčal o požehnanom účinkovaní sestier a po dohode s predstavenými zveril sestrám aj dievčenskú školu. Škola bola postavená z dedičstva, ktoré zanechal Michal Flenger.

Sestry vkladali do im zvereného diela všetky svoje sily, ale hneď po prevzatí školy v roku 1885 cítili, že škola priestorovo nebude stačiť, tiež nevyhovovala a nezodpovedala úrovni vzdelávania a výchove dievčat. V tom čase bolo zrejmé, že zdravo vychovávať mládež môžu jedine rehole. Niekoľko rokov sa sestry statočne uskromňovali a neskôr za pomoci i podpory dvoch kanonikov Fabiána a Gräffela začali stavať na zručaninách starej dievčenskej školy, „starého Flengera“, novú modernú, účelovú budovu - nový Flengerov ústav.²⁴ „Flengerov ústav bol známy široko-d'aleko, pretože bol obľúbenou školou s vyhľadávaným internátom a odbornými učiteľkami. Dievčatá tu dostávali disciplinovanú

²⁴ Por. KRIŠTOFOVÁ, K. – BRAJEROVÁ, C. – BUDICKÁ C.: *V službách Vykupiteľa*. Spišská Nová Ves : Slovenská provincia Kongregácie Sestier Božského Vykupiteľa, 2004, s. 27-29.

výchovu, dôkladné odborné znalosti, hudobné vzdelanie a jazykový výcvik. Z lavíc tejto školy vychádzali múdre a inteligentné dievčatá“.²⁵ Škola sa stala živým symbolom duchovnosti a vzdelanosti.

O dobrom účinkovaní sestier a ich nadšení život naplno charizmu Matky Alfonzy Márie svedčili stále prichádzajúce žiadosti o otvorenie nových komunít, ktoré prichádzali do Šoprone.

Prehľad novootvorených domov na území terajšieho Slovenska:

Nové Zámky

1875 – škôlka svätého Jozefa pod Kalváriou (4 sestry)

1881 – Šimorov ústav (12 sestier)

1900 – Flengerov ústav (meštianska škola, neskôr ľudová škola, obchodný kurz a rodinná škola), (20 sestier)

1905 – 1921 nemocnica (6 sestier)

Tvrdošovce 1888 – ľudová škola (9 sestier, 2 novicky)

Prešov 1889 – nemocnica „pod Prešovskou bránou“ (25 sestier, 2 novicky)

Nesvady 1892 – ľudová škola (7 sestier, 1 novicka)

Bardejov 1902 - nemocnica (9 sestier)

Banská Bystrica 1909 – kňazský seminár

Rožňava 1913 – biskupská nemocnica (20 sestier)

Dobšiná 1917 – Duschekov ústav (4 sestry, 2 novicky)

V roku 1914 vypukla 1. svetová vojna. O osude Rakúsko – Uhorskej monarchie rozhodli národy, ktoré v nej žili a pričínili sa o jej rozpad. Tieto udalosti mali dopad aj na život a rozvoj mladej kongregácie.²⁶

1.3.2. Powstanie Słowackiej prowincji i zakładanie nowych

wspólnot

Vznik Slovenskej provincie a zakładanie nových komunít

²⁵ Z Kroniky Josefa Vagovitsa, Nové Zámky. V: Tamže, s. 27-29.

²⁶ Por. KRIŠTOFOVÁ, K. – BRAJEROVÁ, C. – BUDICKÁ C.: *V službách Vykupiteľa*. Spišská Nová Ves : Slovenská provincia Kongregácie Sestier Božského Vykupiteľa, 2004, s. 27-32.

Po vytvorení nových politických hraníc v roku 1918, teda po vzniku Rakúska, Maďarska a Československa, ako aj na návrh Kongregácie pre rehoľníkov v Ríme, začalo vedenie kongregácie uvažovať o zriadení provincií.

Dňa **16. februára 1924** Kongregácia pre rehoľníkov v Ríme udelila dovolenie zriadiť maďarskú, rakúsku, československú a americkú provinciu. (viď príloha č. 12)

Kolískou novovzniknutej československej provincie sa stal Flengerov ústav v Nových Zámkoch. (viď príloha č. 2)

Za prvú **provinciálnu predstavenú** slovenskej provincie vymenovala generálna predstavená sestru **Ildefonzu Brezstyakovú**.

Sestry svojím zápalom na poli apoštolátu vedeli nadchnúť mladé dievčatá pre povolanie k rehoľnému životu. Svedčil o tom fakt, že v mladej provincii sa zakrátko prihlásilo na rehoľnú formáciu osem dievčat.

Predstavené vedeli, že popri bohatej apoštolskej činnosti je potrebné mať vlastný provinciálny dom. Slávnosť posviacky nového provinciálneho domu bola 7. decembra 1930.²⁷ (viď príloha č. 2)

Provincia mala vlastný dom, ale naďalej sa musela boriť s mnohými ťažkosťami. Sestry však dôverovali Bohu. Túto dôveru sestier Pán odmeňoval stále väčším počtom kandidátok na rehoľný život. Vďaka pribúdajúcemu dorastu a po jeho dôkladnej formácii provinciálna predstavená mohla postupne otvoriť štrnásť nových komunít.

Čičov	1924 - Materská škôlka, Ľudová škola (5 sestier)
Košice	1926 - Kňazský seminár (3 sestry)
Spišská Sobota	1927- Nemocnica (11 sestier)
Spišská Nová Ves	1927- Ľudová škola, neskôr Obchodná škola, Dievčenské gymnázium, podomové ošetrovanie (8 sestier, 1 novicka)
Jasov	1929 - vedenie domácností u pátrov premonštrátov (3 sestry)
Komárno	1929 - Malý seminár (6 sestier)

²⁷ Por. KRIŠTOFOVÁ, K. – BRAJEROVÁ, C. – BUDICKÁ C.: *V službách Vykupiteľa*. Spišská Nová Ves : Slovenská provincia Kongregácie Sestier Božského Vykupiteľa, 2004, s. 33-41.

Tešedíkovo	1931- Ľudová škola (4 sestry)
Trstice	1931- Ľudová a materská škola (4 sestry, 2 novicky)
Čalovo-Veľký Meder	1931 - Škola (3 sestry)
Spišská Kapitula	1932 - Kňazský seminár, internát Učiteľského ústavu (5 sestier, 1 novicka)
Bratislava	1932 - Charitas (23 sestier, 3 novicky)
Turzovka	1933 - Útulok (2 sestry, 1 novicka) (viď príloha č. 3)
Rožňava	1934 - Malý seminár (2 sestry, 1 novicka)
Starý Smokovec	1936 - Ozdravovňa Charitasu (4 sestry) ²⁸

Hoci po vzniku ČSR v roku 1918 pripadli Nové Zámky Slovensku, predsa nebolo možné povedať, že by situácia na južnom pohraničí Slovenska bola až taká bezpečná. Predstavené začali uvažovať o zriadení domu viac vo vnútrozemí. Do úvahy prišla Spišská Nová Ves. Ako sa tam sestry dostali?

Pri zbieraní milodarov na stavbu provinciálneho domu v Nových Zámkoch našli sestry práve v Spišskej Novej Vsi veľkú podporu u tamojšieho opáta Františka Roľného. Návšteve sestier sa veľmi potešil a pozval ich do tohto mesta vyučovať do Meštianskej školy. Dňa 8. júna 1927 prosila provinciálna predstavená sestra Ildefonza oficiálne listom spišského biskupa Jána Vojtaššáka o povolenie založiť komunitu v Spišskej Novej Vsi, kde by sa sestry venovali vyučovaniu mládeže a podomovému ošetrovaniu osamelých a chorých ľudí.

Sestry dostali k dispozícii budovu postavenú v empírovom slohu²⁹ uprostred mesta v blízkosti kostola. (viď príloha č. 2) Hneď po príchode začali s vyučovaním v Rímskokatolíckej meštianskej škole a neskôr aj v Ľudovej škole. V roku 1939 založili Rehoľné dievčenské gymnázium. V dôsledku neustále stúpajúcemu počtu žiačok zriadili aj dievčenský internát. Škola mala veľmi dobré meno v širokom okolí a navštevovali ju dievčatá z rôznych spoločenských vrstiev.

²⁸ Por. KRIŠTOFOVÁ, K. – BRAJEROVÁ, C. – BUDICKÁ C.: *V službách Vykupiteľa*. Spišská Nová Ves : Slovenská provincia Kongregácie Sestier Božského Vykupiteľa, 2004, s. 36-43.

²⁹ Budova postavená uprostred námestia v empírovom slohu bola v päťdesiatych rokoch zbúraná a na jej mieste bol postavený v roku 1957 Pamätník osloboditeľov. V: KRIŠTOFOVÁ, K. – BRAJEROVÁ, C. – BUDICKÁ C.: *V službách Vykupiteľa*. Spišská Nová Ves : Slovenská provincia Kongregácie Sestier Božského Vykupiteľa, 2004, s. 46.

Po určitom čase sa podarilo získať dovoľenie na otvorenie Jednoročnej a neskôr aj Dvojročnej obchodnej školy. Internát mal sídlo v dome na Štefánikovom riadku (terajšia Zimná ulica 66). Súčasne tam bol aj byt sestier. V rokoch 1939 - 40 bola k nemu dobudovaná prístavba – zadný trakt.³⁰ (viď príloha č. 2)

V roku 1938 po pričlenení južného Slovenska k Maďarsku sestry stratili sídlo provincie v Nových Zámkoch spolu s ďalšími štrnástimi domami. Na Slovensku zostalo 8 domov. Ústredným domom provincie sa stal kláštor v Spišskej Novej Vsi.

V septembri 1939 zachvátila svet hrôza 2. svetovej vojny. Všade sa šíril strach, neistota, bieda a utrpenie každého druhu. Napriek tomu sa počas vojny počet diel i sestier zväčšoval.

V roku 1941 vstúpilo do noviciátu štrnásť sestier a boli otvorené nové domy:

Dolný Smokovec - rekreačné stredisko pre deti z Bratislavy. Sestry tu

viedli tzv. Zimnú školu. Neskôr dom slúžil na exercície;

Bratislava – Koliba - sestry viedli dom pre školopovinné deti na denný

pobyt;

Bratislava – Lamač - bol tam detský domov „Detská budúcnosť“ určený

pre deti, ktorých matky boli zamestnané a ich manželia museli narukovať;

V Bat'ovanoch (terajšie Partizánske) prevzali úlohu ošetrovania

v novozriadenej nemocnici; (viď príloha č. 3)

V Bardejove bol zriadený dievčenský a chlapčenský internát a domov pre starých ľudí.

V Prešove bol tiež dom pre starých ľudí.

V Bardejovských kúpeľoch viedli sestry v rokoch 1943 - 45 exercičný dom, vyučovali náboženstvo a pracovali v kúpeľnom dome „Astória“.

Počas 2. svetovej vojny nastala najmä pre sestry v nemocniciach veľmi ťažká situácia.³¹

³⁰ Por. KRIŠTOFOVÁ, K. – BRAJEROVÁ, C. – BUDICKÁ C.: *V službách Vykupiteľa*. Spišská Nová Ves : Slovenská provincia Kongregácie Sestier Božského Vykupiteľa, 2004, s. 46-49.

³¹ Por. KRIŠTOFOVÁ, K. – BRAJEROVÁ, C. – BUDICKÁ C.: *V službách Vykupiteľa*. Spišská Nová Ves : Slovenská provincia Kongregácie Sestier Božského Vykupiteľa, 2004, s. 60-67.

Po skončení vojny došlo k poštátneniu všetkých katolíckych škôl na Slovensku. Viaceré sestry boli prepustené zo školských a výchovných služieb. Aj napriek tejto nepriaznivej situácii na požiadanie otca biskupa Vojtaššáka sestry v roku 1945 prevzali:

V Levoči

- vedenie internátu vo Vojtaššákovom ústave;
- vyučovanie v Učiteľskom ústave;
- vyučovanie v Meštianskej, Ľudovej a Materskej škole; (viď príloha č. 3)

V Spišskej Novej Vsi

- prácu v Starobinci (viď príloha č. 3);
- prácu v Detských jasliach;

V Spišských Vlachoch

- prácu v Biskupskom sirotinci (viď príloha č. 3);
- vyučovanie v Ľudovej škole;

Na uvedených miestach pôsobili len do roku 1950.

1.3.3. Lata pięćdziesiąte i ich konsekwencje

Pät'desiate roky a ich následky

Deň 29. august 1950 bol pre sestry učiteľky a vychovávateľky v internátoch a sirotincoch dňom odchodu do sústredenia. Prepustenie zo školských a výchovných služieb pociťovali sestry ako veľkú krivdu. Prepúšťací dekrét dostala každá sestra učiteľka menovite. (viď príloha č. 13).

Likvidačná komisia vyzvala sestry k tomuto kroku vraj v rámci reorganizácie rehól' a na základe dohovoru s predstavenou, čo však nebola pravda. Rehoľné sestry sústredovali do tzv. sústredovacích kláštorov.

Sestry, ktoré pracovali v sirotinci v Spišských Vlachoch, spomínajú:

„Dňa 29. augusta 1950 okolo 10. hodiny predpoludním prišla nezvyčajná návšteva: pán Žaludek, cirkevný tajomník zo Spišskej Novej Vsi. Hľadal sestru predstavenú. Keďže nebola doma, čakal, ale veľmi netrpezlivo. Po dvoch hodinách dal rozkaz, aby sa sestry rýchlo zbalili, pretože ešte dnes musia opustiť miesto pôsobenia. V Spišskej Novej Vsi vraj už na nich čakajú. Bola to ale rana! Jedna zo sestier si spomenula, že musí zabehnúť pre topánky k obuvníkovi, ale pri bránke ju už tajný nikde nepustil. Popoludní sa na dvore objavili dve nákladné

autá a sestry sa ocitli zoči-voči tvrdej skutočnosti. Začali baliť a šoféri nosili veci do áut. Tu už aj siroty videli, o čo ide a spustili lejak slz. Šoféri rýchlo zavelili: „nasadať“ a odháňali siroty od áut, na ktoré sa na nich začali vešať. Vyrazili smerom na Spišské Podhradie a sestry prenikla zlá predtucha, či naozaj idú do Spišskej Novej Vsi. Zrazu zastali, lebo sa niečo pokazilo. V čase čakania vírili sestrám hlavou rôzne myšlienky: „Kde nás vezú...?“ Večer sa naozaj ocitli v Spišskej Novej Vsi, ale už v sústred'ovacom kláštore.

Komunistom nestačila len koncentrácia sestier, ale chceli sa zmocniť aj ich budov a kláštorov. Kláštory, ktoré boli stredobodom kresťanského života, civilizácie a kultúry, školou modlitby a všetkého, čo vedie k usporiadanému životu nielen v rehoľnej spoločnosti, ale aj v občianskom živote, sa stali na určitý čas pre režim na Slovensku nepohodlné. A preto, keď štátny aparát sústredil rehoľníkov, budovy kláštorov so všetkým zariadením si jednoducho privlastnil a obsadil, tak ako to bolo praxou u náboženských utláčateľov a prenasledovateľov v každej epoche. (viď príloha č. 14)

Sestry pracovali na poliach a v továrňach v blízkosti sústred'ovacích kláštorov. V októbri 1951 nastali odsuny sestier do Čiech.

Na prvý pohľad sa zdalo, že s rehoľnými sestrami pracujúcimi vo výchove si štátny aparát „poradil“. Ostali už len sestry pracujúce v nemocniciach a starobincoch. Tie mali byť odstránené jednorázovou presvedčovacou akciou z 29. na 30. júna 1953. Sestry však ostali verné svojmu povolaniu, teda akcia totálne zlyhala a odsun sestier z nemocníc musel byť spomalený. Pre sestry to znamenalo žiť od roku 1956 do roku 1960 vo veľkom napätí.

Život v sústred'ovacích táboroch a práca v českých fabrikách podlomili zdravie mnohých sestier, ale nenarušili ich charaktery a duchovný život. Naopak, svojou prítomnosťou začali apoštolovať medzi ľuďmi pracujúcimi na poli i v továrňach. Po návrate z českých fabrík na Slovensko začali sestry pracovať v ústavoch sociálnej starostlivosti pre telesne a mentálne postihnutých.

Staršie a choré sestry štátny režim „dal na starosť“ ďalšej inštitúcii - charite. Táto sociálna ustanovizeň pod názvom Ústredná charita na Slovensku prevzala pod svoju správu všetky charitné domovy. Sestry tu boli neustále pod štátnym dozorom.

V päťdesiatych rokoch, v období likvidácie reholí, boli na dennom poriadku domové prehliadky, vypočúvania, zaistenia a vyšetrovacie väzby, po ktorých nasledovalo dlhoročné väzenie. Dôvodom na to bola zámienka akéhokoľvek druhu.

V roku 1954 v Prešove boli zaistené sestry Justína Tuková, Fabiola Koková a Viktória Delejová. Odsúdené boli na dlhoročné väzenie za velezradu. Po prešovskej väznici nasledovali väznice pre najťažších väzňov – v Prahe na Pankráci a v Pardubiciach.

Násilné prerušenie rehoľného života veľmi poznačilo život a činnosť provincie. Zasiahlo ju na vrchole jej rozkvetu. V tomto čase mala provincia 445 sestier.³²

Vývoj počtu sestier a domov od vzniku Slovenskej provincie SDR do roku 1950, ako aj ich pracovné zaradenie v roku 1950 sú graficky zobrazené v prílohe č. 7.

1.3.4. Działalność sióstr w okresie totalitaryzmu

Pôsobenie sestier v rokoch totality

Sestry aj v najťažších skúškach svojho rehoľného života si uvedomovali, že nemôžu, ani nesmú žiť na okraji spoločnosti a dejín. A to ani vtedy, keby ich chcel niekto na tento okraj vytlačiť. Od obliečky v roku 1950 uplynulo 19 rokov, keď sa mohla v období Dubčekovej jari v roku 1969 konať prvá oficiálna obliečka na Morave na Velehrade. To znamenalo výdych pod ťažkým jarmom komunistického útlaku. Začiatkom sedemdesiatych rokov sa komunisti „znormalizovali“ a upevnili svoju moc. Predstavené sa nedali po skúsenostiach z minulosti zastrašiť, ale prijímali nové členky a pokračovali v ich tajnej formácii. Uvedomovali si, že nielen pre budúcnosť našej Kongregácie, ale aj pre budúcnosť Cirkvi je rehoľný dorast nesmierne dôležitý.

Každé povolanie potrebuje na plné prežitie v rozmere daru a poslania silné motivácie. Takúto silnú motiváciu museli mať aj mladé dievčatá, ktoré počuli

³² Por. KRIŠTOFOVÁ, K. – BRAJEROVÁ, C. – BUDICKÁ C.: *V službách Vykupiteľa*. Spišská Nová Ves : Slovenská provincia Kongregácie Sestier Božského Vykupiteľa, 2004, s. 70-133.

Božie volanie aj napriek tomu, že úradné prijímanie nových členiek rehoľných spoločenstiev v čase normalizácie nebolo možné.

Ježišovo pozvanie: „*Pod'ite a uvidíte*“ (Jn 1,39) bolo aktuálne neustále. Sestry, ktoré v roku 1972 museli odložiť rehoľné šaty a odísť z rehoľného spoločenstva, boli štátnou bezpečnosťou evidované a sledované, aj keď žili či už v rodine alebo v súkromí. Nesmeli študovať a ťažkosti boli aj so stálym zamestnaním.

Dievčatá, ktoré vstúpili do rehole po roku 1973 a mohli sa v rodine zdôveriť so svojim úmyslom ohľadom povolania, odišli ako civilné zamestnankyne do ústavov sociálnej starostlivosti, kde pracovali popri sestrách v rehoľných šatách v Rohove, na Straníku, v Bardoňove, v Uhrovci a neskôr v Horných Štitároch. Zo strany vedúcich týchto ústavov bolo pri každom prijímaní do zamestnania veľa formálnych otázok a konečné konštatovanie znelo: „*Dúfam, že nie ste rehoľnou sestrou*“. V Ústave sociálnej starostlivosti na Straníku pracovalo šesť sestier v rehoľných šatách a dvadsaťtri sestier v civile, ktoré sa museli pri mnohých príležitostiach skrývať a tajiť, že sú rehoľnými sestrami. Kvôli formácii bol tam zriadený noviciát, magistrou noviciiek bola sestra Emanuela Mindová, terajšia provinciálna predstavená Kongregácie Sestier Božského Vykupiteľa a sestra Albína Fogašová. Podobná situácia bola v Ústave sociálnej starostlivosti v Rohove, kde magistrou noviciiek bola sestra Claudia Brajerová, provinciálna predstavená v období totality.

Aby ich pracovný pomer v týchto ústavoch nebolo možné ľahko rozviazať, sestry zmluvne žiadali vedenie ústavu o umožnenie štúdia v zdravotníckych a vychovávateľských odboroch. Po jeho ukončení, podľa vtedajších zákonov štátu boli povinné odpracovať v ÚSS niekoľko rokov.

Okrem toho bolo na Slovensku vytvorených niekoľko spoločenstiev sestier „v civile“.

Sestry študujúce v Bratislave (od roku 1977) duchovne viedol Ján Chryzostom Korec, žijúci v Bratislave, terajší sídelný biskup nitrianskej diecézy. Sestry študovali na rôznych vysokých školách, bývali poväčšine v podnájme.

Ďalšia komunita sestier žila v Topoľčanoch. Pracovali najprv na chirurgickom oddelení a neskôr na internom oddelení. Po vystriedaní viacerých privátov si prenajali rodinný dom. Neskôr, vzhľadom na nezdravé bývanie, si sestry zadovážili družstevné byty v panelákoch.

Oporou v duchovnom vedení okrem určenej magistry vo Vrícku im boli mnohí kňazi. Sestry si uvedomovali vážnosť doby, ale cítili aj zodpovednosť za nové povolania. Popri svojom zamestnaní rozvíjali kontakty s mládežou. Mladým sa venovali formou prednášok, akadémií, zabezpečovaním exercícií počas prázdnin a rozširovaním duchovnej literatúry, ktorej aj keď oficiálne nebolo, vždy bola „po ruke“.

Postupne sa vytvárala aj komunita sestier v Martine. Sestry začali pracovať vo Fakultnej nemocnici na internom oddelení v Martine. Pravidelne navštevovali Vrícko, kde bolo v tom čase sídlo provincie. Tam mali sestry možnosť stretnúť svojich predstavených a absolvovať svoju rehoľnú formáciu. Okrem stretnutí s kňazmi, ktorí ich duchovne viedli, sa stretávali sestry aj navzájom. „Stretko“, ako to medzi sebou nazývali, bolo pravidelne každý mesiac striedavo v bytoch v Martine, Topoľčanoch a v Bratislave. Stretnutie malo ráz duchovnej obnovy a bol stanovený pevný študijný program. Okrem toho sa sestry snažili raz týždenne stretnúť na spoločných modlitbách medzi sebou v mestách, kde žili, vždy v inom byte.

Ďalšia veľká skupina postupne prichádzajúcich asi 20 tajných sestier sa vytvárala na východnom Slovensku. Boli to sestry študujúce alebo pracujúce, ktoré žili najprv v podnájmoch, neskôr v panelákoch na sídliskách v Kežmarku, Poprade, Spišskej Novej Vsi, Sabinove, Prešove a Košiciach. V čase voľna mali určené spoločenstvo najprv v Batizovciach a neskôr v Levoči, kde žili aj ich magistry, sestra Michaela Galovičová (Batizovce) a sestra Celina Budická (Levoča). Sr. Celina mala na starosti takmer všetky sestry v „civile“ na východe Slovenska. a ako magistra sa v rámci daných možností starala o ich ďalšie duchovné a odborné vzdelávanie, múdro riešila problémy a ťažkosti tajne žijúcich sestier.

Po ukončení noviciátu a zložení sľubov sestry od samého začiatku organizovali pravidelné mesačné stretnutia, kde absolvovali štúdium Malej teológie. Spočiatku na fare v Hybiach, potom v Batizovciach, v Spišskom Bystrom, v bytoch v Poprade a v rehoľnom dome v Levoči za účasti vzácnych, spoľahlivých, dôveryhodných a hlavne za dobrú vec zapálených kňazov: Prof. Dr. Ladislava Hanusa – morálna teológia, vierouka, Mons. Jána Magu – Cirkevné dejiny, Úvod do Svätého písma, Mons. Jozefa Jaraba – vierouka a liturgia a

Mons. Františka Tondru – terajšieho spišského diecézneho biskupa – morálna teológia.

Aj sestry by boli chceli často zvať s apoštolom Petrom: „*Dobre je nám tu...*“ Po každom takomto stretnutí odchádzali nielen povzbudení, ale aj duchovne obohatení.

So stretnutiami sa začalo na fare u pána profesora Hanusa v Hybiach. Po Hybiach nasledovali Batizovce. Veľkodušnosť a nezištnosť už nebohého pána farára Magu bola hybnou silou aj formujúceho sa „popradského“ rehoľného spoločenstva.

Latinské príslovie hovorí: „Slová pohýňajú, príklady tiahnu.“ Takým príkladom pre sestry, „poslucháčky malej teológie“ bol terajší rektor kňazského seminára Jána Vojtašáka Mons. Jozef Jarab, ktorý vtedy pôsobil ako správca farnosti v Spišskom Bystrom. Aj napriek riziku, ktoré by musel znášať v prípade „odhalenia“ mnohokrát poskytol sestrám budovu fary pre ich stretnutia. Bol pre nich príkladným „sprievodcom“ na ceste rehoľného života.

Albert Schweitzer hovorí, že *príklad nie je hlavná vec na ovplyvnenie ostatných, ale je to jediná vec.*

Po smrti pána dekana Kluberta, levočského dekana, prišiel do Levoče za správcu farnosti Mons. František Tondra. Na podnet predstavených začal sestrám prednášať morálnu teológiu buď v kláštore sestier, alebo v bytoch spomínaných miest. Jeho pokoj, vyrovnanosť a odbornosť prednášok nám dala schopnosť rozlišovať a rozhodovať sa pre to, čo je dobré a morálne.

Spolu s magistrou títo kňazi viedli sestry predovšetkým k zodpovednosti za svoje rozhodnutia, ale aj k slobode ducha. Sestry mali svoju predstavenú vzdialenú niekoľko kilometrov, mohli sa s ňou stretnúť jedine v priebehu víkendu a niekedy bolo potrebné rozhodnúť sa hneď.

Aj napriek tomu v priebehu dvadsiatich rokov (1968-1988), v čase prenasledovania a útlaku, vstúpilo do Kongregácie sestier Božského Vykupiteľa 115 členiek. Ich príslušnosť ku kongregácii musela byť prísne tajná. Často ani rodičia a v niektorých prípadoch ani spolusestry o nich nevedeli. V horizonte týchto spleťtých udalostí a situácii to boli jasné znaky Božej lásky k nám všetkým.³³

³³ Por. KRIŠTOFOVÁ, K. – BRAJEROVÁ, C. – BUDICKÁ C.: *V službách Vykupiteľa.*

1.3.5. Žycie siostr w latach wolności

Život sestier v rokoch slobody

Dlhé obdobie útlaku sestier zo strany totalitného režimu skončilo v roku 1989, no prinieslo svoje plody. Ošetrovať, vyučovať, potešovať, obetovať sa celým srdcom a mať pritom najvznešenejší cieľ – zachraňovať človeka pred biedou hriechu – to bolo a je odkazom zakladateľky Matky Alfonzy Márie. Tento odkaz dnes na Slovensku sestry naplňajú v týchto komunitách:

- Badín - Kňazský seminár
- Bratislava – Nemocnica - ošetrovanie, vyučovanie
- Bratislava – Puškinova ul. - vedenie domácnosti pátrov
redemptoristov
- Košice - Kňazský seminár
- Košice – Geriatria - ošetrovanie chorých
- Levoča - vyučovanie, podomové ošetrovanie
- Levočská Hora - Exercičný dom
- Nesvady - dom pre staršie a choré sestry,
vyučovanie
- Raslavice - podomové ošetrovanie, dom pre staršie
a choré sestry
- Snina - vyučovanie, práca s Rómami
- Spišská Nová Ves - provinciálne vedenie SDR, vyučovanie,
podomové ošetrovanie
- Spišské Vlarchy - vyučovanie, podomové ošetrovanie
- Staré Hory - vedenie domácnosti pátrov
redemptoristov
- Straník - ošetrovanie chorých
- Topoľčany - ošetrovanie chorých
- Vrúcko - dom pre staršie a choré sestry, noviciát

Sestry zo Slovenska pracujúce v zahraničí:

Spišská Nová Ves : Slovenská provincia Kongregácie Sestier Božského Vykupiteľa, 2004, s. 223-243.

- Česká republika – Velehrad - ošetrovanie chorých
- Rakúsko – Eisenstadt - ošetrovanie chorých a starých sestier
- USA – Elizabeth - ošetrovanie chorých a starých sestier
- Ukrajina – Umaň - podomové ošetrovanie, katechéza
- Ukrajina – Žitomír - podomové ošetrovanie, práca s narkomanmi
- Taliansko – Rím - generálne vedenie SDR, služby kongregácií

K 31.12.2003 má Slovenská provincia Kongregácie Sestier Božského Vykupiteľa 290 sestier.

Z toho: 243 sestier s doživotnými sľubmi
 36 sestier s dočasnými sľubmi
 11 novíciek

Vývoj počtu sestier Slovenskej provincie SDR od roku 1991 po súčasnosť, ich pracovné zaradenie k 31.12.2003, ako aj porovnanie celkového počtu sestier jednotlivých provincií je graficky vyjadrený v prílohe č. 8.

V súčasnosti má šopronská vetva tieto **provincie**:

- Slovenskú
- Americkú
- Rakúsku
- Maďarskú

Stav sestier v kongregácii v rokoch 1999-2002, počet sestier v jednotlivých provinciách SDR k 31.12.2003 a percentuálny podiel sestier provincií na celkovom počte sestier kongregácie vyjadrujú grafy v prílohe č. 9.

Veľká rodina sestier Matky Alfonzy Márie má za dlhých 150 rokov existencie svoje hrdinky na čele s jej zakladateľkou, ktorej charizma je živá na štyroch kontinentoch sveta. O zachovanie vernosti charizme Matky Alfonzy Márie sa vo veľkej miere pričínila terajšia generálna predstavená Kongregácie sestier Božského Vykupiteľa sr. M. Júlia Zarembová, pochádzajúca zo Slovenskej provincie. Vzhľadom na to, aby sestry lepšie spoznali svoju zakladateľku, rok 2003 bol v kongregácii prežívaný ako rok MATKY ALFONZY MÁRIE.

Dňa 28. augusta 1999 počas osláv 150. výročia vzniku sa zišlo pri hrobe zakladateľky vo francúzskom Oberbronne približne 800 sestier z Ázie, Afriky, južnej a severnej Ameriky a Európy.³⁴ **K 31. 12. 2003 vzrástol počet sestier Matky Alfonzy Márie na 3 318.**

Túžba sestier patriť k pôvodnej kongregácii je živá v ich srdciach dodnes. Potvrdilo sa to v roku 1999, keď sa po dlhoročných prípravách a prácach sa viedenská vetva oficiálne pripojila k Niederbronnu.

Proces blahorečenia Matky Alfonzy Márie sa začal vo februári 1955, ale v roku 1965 a neskôr v roku 1984 bol prerušený. V súčasnosti sa proces blahorečenia začal znovu. Zaujímajú sa o neho všetky sestierske kongregácie (vetvy), čo kardinál José Saraiva Martins, prefekt Kongregácie pre kauzy svätých, označil ako novú situáciu. Úlohou postulátora bola poverená sr. M. Katarína Krištofová.³⁵

Spolu s členkami DR sa sestry modlia za skoré blahorečenie zakladateľky Matky Alfonzy Márie: *„Dobrotivý náš Božský Vykupiteľ, ty si do srdca Matky Alfonzy Márie vstúpil cit lásky k chorým a jej šľachetnej duši vnukol, aby založila novú spoločnosť na úľavu telesne a duševne chorých ľudí. Láska požeň toto dielo lásky a apoštolátu. Keď tvoja prozreteľnosť tak zamýšľa, aby Cirkev tvoju zbožnú služobnicu Matku Alfonzu Máriu oslávila, vtedy ťa úpenlivo prosíme pre veľkú poníženosť nekonečného umučenia, ukáž nám jej moc, ktorú má v nebesiach a daj, aby čisté čelo tvojej skromnej služobnice čím skôr ožiarila koruna blahoslavených. Amen.*

Dnešná doba pozýva späť k „prameňu“. Pozýva načrieť z prameňa, ktorý ponúka Ježiš, ale aj k prameňu, z ktorého vzišlo toto veľkolepé dielo. Dejiny národov sú dejinami spásy. Porozumieť ich možno len s pohľadom na minulosť. Slovenská provincia Kongregácie Sestier Božského Vykupiteľa jestvuje osemdesiat rokov a jej členky prenášajú charizmu zakladateľky MATKY ALFONZY MÁRIE do nového tisícročia.

Obsahom prvej kapitoly je životopis zakladateľky a dejiny Kongregácie Sestier Božského Vykupiteľa. Túto kapitolu by som chcela ukončiť slovami

³⁴ KRIŠTOFOVÁ, K. – BRAJEROVÁ, C. – BUDICKÁ C.: *V službách Vykupiteľa*. Spišská Nová Ves : Slovenská provincia Kongregácie Sestier Božského Vykupiteľa, 2004, s. 19-23.

³⁵ *Obežník generálnej predstavenej č. 112 A - 2002*. Spišská Nová Ves : Archív Slovenskej provincie SDR.

Svätého Otca Jána Pavla II., ktorými sa prihovoril mládeži v roku 1985 v Mestse pri Benátkach: „Kresťan sa nestavia na okraj spoločnosti a dejín. Žije v srdci sveta. Ochotne prijíma zodpovednosť za budúcnosť, aby spolu s ostatnými ľuďmi utváral novú civilizáciu a kultúru lásky.“³⁶

Kresťan nežije a nemá žiť na okraji spoločnosti a dejín. Ani rehoľná sestra nie. O tom nás presvedčila pred viac ako 150 rokmi zakladateľka Matka Alfonza Mária a jej sestry, ktoré aj v najťažších skúškach svojho rehoľného života zostali verné svojmu povolaniu. Robili všetko s nádejou a odvahou, v ústrety budúcnosti a vo vedomí, že naša rehoľná spoločnosť je BOŽÍM DIELOM. Sestry si uvedomovali, že nemôžu, ani nesmú žiť na okraji spoločnosti a dejín ani vtedy, keby ich chcel niekto na tento okraj vytlačiť.

³⁶ VRABLEC, Š.: Drahé rehoľné sestry, Rím : SÚSCM, 1994, s. 75-77.

ROZDIAL 2

KAPITOLA 2.

CHARYZMAT MATKI ALFONSY MARI EPPINGER CHARIZMA MATKY ALFONZY MÁRIE EPPINGEROVEJ

2.1. Aspekt teologiczno – biblijny

Teologicko-biblický aspekt

Slovo **charizma** je gréckeho pôvodu a znamená z lásky darovaný dar alebo milostivý dar.

V **Novom zákone** toto slovo nemá vždy presne vymedzený odborný význam. Môže označovať všetky Božie dary. Boh nás v konečnom dôsledku v Kristovi „naplnil milosťou“ (charitoó). Slovo charizma sa rozvíja zásadne v perspektíve prítomnosti Ducha Svätého.

Svätý Pavol o charizme ako o dare Ducha Svätého hovorí v 1 Kor 12, 4 - 11:

„Dary milosti sú rozličné, ale Duch je ten istý. Aj služby sú rozličné, ale Pán je ten istý. A rozličné sú aj účinky, ale Boh, ktorý pôsobí všetko vo všetkých, je ten istý. Každý však dostáva prejavy Ducha na všeobecný úžitok. Jeden dostáva skrze Ducha slovo múdrosti, iný podľa toho istého Ducha slovo poznania, iný vieru v tom istom Duchu a iný v tom istom Duchu dar uzdravovať, iný schopnosť robiť zázraky, iný prorokovať, iný rozlišovať duchov, iný dar rozličných jazykov a iný vysvetľovať jazyky. Ale toto všetko pôsobí jeden a ten istý Duch, ktorý rozdeľuje každému, ako chce.“

V 1 Sol 5,19-22 píše: *„Ducha neuhášajte, proroctvami nepohrdajte! Ale všetko skúmajte a čo je dobré, toho sa držte! Chráňte sa zla v akejkoľvek podobe!“*

Dary Ducha Svätého sú veľmi rozdielne, ako sú rozdielne aj služby v Cirkvi a činnosť ľudí. Ich najhlbšia jednota je v tom, že pochádzajú od jediného Ducha.

Svätý Peter vo svojom 1. liste uvádza: *„Podľa toho, kto aký dar dostal, slúžte si navzájom ako dobrí správcovia mnohotvárnej Božej milosti.“* (1Pt 4, 10)

Určité charizmy majú vzťah k funkciám cirkevného ministéria. Sú charizmy apoštolov, učiteľov, pastierov.

„*A v Cirkvi Boh niektorých ustanovil po prvé za apoštolov, po druhé za prorokov, po tretie za učiteľov, potom sú zázraky, ďalej dary uzdravovať; pomáhať, viesť, dar rozličných jazykov.*“ (1 Kor 12, 28)

Iné sa vzťahujú na rozličné činnosti, užitočné pre Cirkev – služba, vyučovanie, povzbudenie, skutky milosrdenstva.

„*Máme rozličné dary podľa milosti, ktorú sme dostali: či už dar prorokovať v súlade s vierou, alebo dar slúžiť v službe, alebo učiť pri vyučovaní, či povzbudzovať pri povzbudzovaní.*“ (Rim 12, 7n)

Tiež to môže byť viera, dar uzdravovať, rozoznávať duchov a pod. Osobitné povolania kresťanov sa zakladajú na charizmách. Jeden je povolaný k celibátu, ďalší prijíma iný dar. Uskutočňovanie lásky – charity, tejto prvej kresťanskej čnosti, je darom Ducha Svätého.

„*Ale usilujte sa o vyššie dary milosti. A ešte vznešenejšiu cestu vám ukážem. Usilujte sa o lásku, dychtite po duchovných daroch, zvlášť aby ste prorokovali.*“ (1 Kor 12, 31; 14, 1)

Celý život kresťanov i celá funkčná činnosť inštitúcií celkom závisia od charizmiem.

Druhý vatikánsky koncil v dekréte **PERFECTAE CARITATIS** (O primeranej obnove rehoľného života) sa nám prihovára týmito slovami: „Samej Cirkvi je na osoh, keď inštitúty majú svoj vlastný charakter a svoje poslanie. Preto treba verne skúmať a zachovať ducha zakladateľov a ich vlastné zámery, ako aj zdravé tradície, keďže toto všetko tvorí dedičstvo každého inštitútu.“³⁷

Posynodálna exhortácia Jána Pavla II. **VITA CONSECRATA** hovorí o charizme: „Boh udelil zakladateľom a zakladateľkám mnohoraké dary. Týmto sa otvorili pôsobeniu Ducha Svätého, dokázali čítať „znamenia čias“ a inšpirovaným spôsobom odpovedať na stále nové potreby. Veľa ľudí išlo v ich stopách, aby v svojej dobe dokazovali živú prítomnosť Ježiša – najdokonalejšieho zasväteného a apoštola Boha Otca.“³⁸

³⁷ DVK: *Perfectae caritatis* (PC). Dekrét zo dňa 28.10.1965, schválená Pavlom VI., v slovenčine vydaný v: Dokumenty DVK II., Rím : SÚSCM, 1970, s. 128-129.

³⁸ JÁN PAVOL II.: *Vita Consecrata*. Posynodálna apoštolská exhortácia. V slovenčine vydaná v: Trnava : SSV, 1996, s. 16-17.

SYNODA O ZASVÄTENOM ŽIVOTE a jeho poslaní v Cirkvi a vo svete pripomenula neustále pôsobenie Ducha Svätého, ktorý po stáročia rozmnožuje bohatstvo plynúce z praktizovania evanjeliových rád prostredníctvom rôznych chariziem a tak stále novým spôsobom sprítomňuje Kristovo tajomstvo v Cirkvi a vo svete, v čase i priestore.³⁹

Charizmu istého spoločenstva nemožno meniť. Ona je vlastná spoločenstvu. Každému rehoľnému spoločenstvu je charizma daná iba cez zakladateľa. Pravda, existuje možnosť prijatia nových úloh, ak si to súčasné pomery vyžadujú. Má sa to diať vždy iba so zreteľom na pôvodnú charizmu.

V každom rehoľnom spoločenstve musí existovať istá duchovná cesta, po ktorej toto spoločenstvo kráča ku Kristovej svätosti. Základným prvkom pre jeho jednotu je odkaz na osobu vlastného zakladateľa a na charizmu, ako ju on žil a podával ďalej, ako aj na charizmu, ktorú inštitút zachovával a rozvíjal po celý čas života.

Charizma pre založenie inštitútu zasväteného života je milosť, ktorú Boh udeľuje zakladateľom a zakladateľkám, aby vzrastala svätosť v Cirkvi a aby bola Cirkev schopná plniť svoje poslanie, to znamená odpovedať na výzvy časov. Rozmanitosť chariziem medzi zasvätenými osobami a skupinami v Cirkvi je znamením nekonečnej Božej lásky.⁴⁰

Dokument **BRATSKÝ ŽIVOT V SPOLOČENSTVE** zdôrazňuje, že charizma je sprostredkovanie evanjelia členom inštitútu. Od členov inštitútu sa požaduje, aby dovolili Božej láske, aby ich premenila a prispôsobila životu podľa evanjelia.⁴¹

Ďalším vzácnym dokumentom, normou, ktorá rehoľníkov prísne zaväzuje je Kódex kánonického práva. Kánon 576, 577 a 578 v II. knihe v III. časti, ktorá nesie názov Inštitúty zasväteného života, sa dotýka charizmy priamo. Zároveň vyzýva, aby sa nezabúdalo na poklad dedičstva, ktoré tvorí životodárnu miazgu spoločenstva.

³⁹ Por. SYNODA BISKUPOV: *Synoda 1994 o zasvätenom živote a o jeho poslaní v cirkvi a ve svete*. Kostelní Vydří : Karmelitánské nakladatelství, 1995, s. 12-13.

⁴⁰ SYNODA BISKUPOV: *Synoda 1994 o zasvätenom živote a o jeho poslaní v cirkvi a ve svete*. Kostelní Vydří : Karmelitánské nakladatelství, 1995, s. 12-13.

⁴¹ Por. KONGREGÁCIA PRE INŠTITÚTY ZASVÄTENÉHO ŽIVOTA A SPOLOČNOSTI APOŠTOLSKÉHO ŽIVOTA : *Congregavit nos in unum Christi amor*. V slovenčine vydaná v: Banská Bystrica : Rímskokatolícky biskupský úrad, 1996, s. 37-38.

Úlohou kompetentnej cirkevnej vrchnosti je evanjeliové rady vykladať, ich uskutočňovanie upravovať zákonmi a z nich kánonickým schvaľovaním ustanovovať trvalé formy života a takisto sa z jej strany starať, aby inštitúty v duchu zakladateľov a zdravých tradícií rástli a prekvitali. (CIC 576)

V Cirkvi existuje veľké množstvo inštitútov zasväteného života, ktoré majú rozličné dary podľa milosti, ktorá im bola daná: užšie totiž nasledujú Krista alebo modliaceho sa, alebo ohlasujúceho Božie kráľovstvo, alebo konajúceho ľudom dobro, alebo žijúceho s nimi vo svete, vždy však plniaceho vôľu Otca. (CIC 577)

Je potrebné, aby všetci verne zachovávali úmysel a zámery zakladateľov, potvrdené kompetentnou cirkevnou vrchnosťou, týkajúce sa charakteru, cieľa, ducha a povahy inštitútu, ako aj jeho zdravých tradícií, čo všetko tvorí dedičstvo tohto inštitútu. (CIC 578)

Vernosť vlastnej charizme požaduje od zasvätených osôb všade vydávať jasné a zjavné svedectvo. Nakoľko rehoľný život je skutočnou časťou Cirkvi a stále pôsobí vo svete, vernosť charizme je najlepšou službou, ktorú môže preukázať rehoľné spoločenstvo Cirkvi.

2.2. Charyzmat w ujęciu Amadeusza Cencini

Charizma vo vyjadrení Amedea Cencini

2.2.1. Mistyczne doświadczenie

Mystická skúsenosť

Mystická skúsenosť znamená zakúsiť to, čo v človeku koná Boh. Je to pokorné a vd'ačné uvedomenie si, že Boh je nielen pôvodcom darov, ale aj tým, ktorý ich realizuje. Dôležité je nechať ho pracovať, predovšetkým si všímať jeho činnosť a vnímať jeho ruku, ktorá človeka dotvára.

Na začiatku je vždy teofánia. Tak ako pri veľkých biblických zjaveniach, aj v ľudskom živote je to vždy Boh, ktorý prichádza prvý a odhaľuje sám seba.

Charizma je predovšetkým zjavením Boha. Vo vnútri tohto Božieho odhalenia človek odhaľuje seba. Skúsenosť s Bohom a objavenie charizmy sú dve

neoddeliteľné veci. Preto na začiatku histórie každého rehoľného spoločenstva nájdeme špecifickú skúsenosť s Bohom, ako ju prežíval zakladateľ a ktorá sa vždy vyznačuje nejakým zvláštnym aspektom Božskej existencie alebo nejakou stránkou Kristovej ľudskej prirodzenosti.

Každá charizma je obsiahnutá vo Svätom Písme. Z rozjímania a kontemplácie Božieho slova sa rodí dôverný vzťah k Bohu a pocit jeho blízkosti.

Rehoľné rodiny existujú práve vďaka tomu, že na ich začiatku niekto intenzívne prežíval túto hlbokú a osobitnú skúsenosť s Bohom. Sú živé do tej miery, s akou dnes darom Ducha ďalší ľudia prežívajú túto skúsenosť.

Človek zasvätený Bohu „sa rodí“ práve tu, kde začína objavovať svoje „ja“ vo vnútri tajomného vzťahu s Bohom a dovolí, aby sa „premodlené“ tajomstvo stalo zdrojom jeho identity. Môžeme teda povedať, že modliť sa je prvotná činnosť človeka, pretože skúsenosť s Bohom predchádza poznaniu seba samého.

Modlitba pretvára človeka, lebo postupne sa stáva tým, čo kontempluje. Nová ľudská bytosť sa rodí vo chvíľach dôvernej, vernej, trpezlivej, prosebnej a jednoduchej modlitby. Ten, kto sa snaží o takúto modlitbu, nepohrda každodennými modlitbami ani rôznymi zbožnými úkonmi, ktoré pomáhajú znovu prežívať rovnakú skúsenosť s Bohom, akú prežíval zakladateľ.

Modlitba je príťažlivá, lebo sa v nej stále viac ujasňuje plán Otca a priťahuje človeka k sebe silou a dôkazom svojho slova. Toto všetko je mystika – **Tajomné konanie Boha vo vnútri človeka**. On je vynikajúci umelec, ktorý deň čo deň pracuje na svojom diele, aby sa stále viac podobalo jeho myšlienke. Projektantom je charizma a ľudia sú jeho majstrovské dielo. Takáto modlitba „buduje“ ľudské ja. Pomaly, ticho, procesom neustáleho prenikania. Srdce, myseľ, vôľa, city... To všetko sa začína pretvárať vo svetle teofánie.⁴²

2.2.2. Asceza

Askéza

⁴² Por. CENCINI, A.: *Bůh je můj přítel*. Bologna : Centro Editoriale Dehoniano, 1986. V češtine vydané v : Nakladatelství Paulínky, 1997, s. 45-46.

Askéza je prirodzeným vyjadrením hlbkej mystickej skúsenosti a súčasne základnou zložkou charizmy. Je pokračovaním procesu sebazpoznania a pretvárania. Intenzívna kontemplácia Božieho tajomstva, do ktorého je človek zapojený, vyvoláva hlbokú potrebu sa s ním zhodovať. A to je askéza. Je to snaha zachytiť Božie volanie a odpovedať naň. Je jasné, že všetko, čo robíme, je vždy dar z jeho milosti. Askéza znamená hlavne predsavzatie človeka byť ochotný a pohotový k vnuknutiam Ducha Svätého prostredníctvom konkrétnej voľby a postojov.

Predovšetkým je dôležité, aby askéza zostala úzko zviazaná s mystikou. Každé konanie musí byť chápané ako odpoveď na to, čo Boh už urobil a čo robí. Každá snaha musí byť chápaná ako vzdávanie vďaky. Je nutné, aby každú činnosť predchádzala adorácia a obdivu predchádzalo úsilie.

Na druhej strane je rovnako dôležité, aby mystika prirodzene vyústila do askézy. Asketický faktor je potrebný, nakoľko je to rozhodný krok pri odhaľovaní a utváraní vlastnej identity. Proces sebazpoznania, ktorý začína mystickou skúsenosťou, musí pokračovať askézou. Tak ako modlitba neznamena Boha len o niečo žiadať, ani asketická snaha nie je len vôľou, ktorá sa o niečo usiluje. Obidve sú hľadaním a objavovaním vlastnej identity a darom zoslaným zhora.

Pri vytváraní vlastného „ja“ existuje negatívna fáza, v ktorej človek opúšťa predchádzajúcu identitu, staré „ja“, ktoré bolo voľakedy veľmi prítlačivé a teraz je odhalené ako príliš úbohé a nedostatočné. Od predchádzajúcej starej, zmätenej identity zasvätený človek postupne prichádza k novej identite, objavenej v modlitbe a jasnejšie definovanej v asketickom programe viazanom na charizmu. Každá charizma má vlastný asketický program:

- Určitý spôsob bytia utvorený rôznymi postojmi a správaním;
- Dispozície ku konaniu;
- Špecifickú citlivosť;
- Charakteristické čnosti, ktoré sa týkajú tak vlastnej subjektívnej sféry, ako aj vzťahu k Bohu a k ostatným.

Asketický program je konkrétny, čerpá zo živej tradície spoločenstva a určuje jeho štýl. Je viditeľný aj navonok, takže sa dá podľa toho poznať, ku ktorému spoločenstvu človek patrí.

Asketická púť je dlhá a veľmi namáhavá podľa príkladu toho, kto ako prvý uskutočnil na vlastnej koži tento program a navrhuje ho nie ako vyblednutú kópiu, ktorú je potrebné nejakým spôsobom zreprodukovat', ale ako podnet k tvorivej obnove života. Nie však prostredníctvom nejakých predsavzatí alebo vonkajších opráv spôsobu konania. Nejde o otázku získania čností alebo odkopírovania určitého správania, ale znovu definovať celú osobnosť – jej obsah a ciele jej zrenia. Je to fáza reštrukturalizácie. Askéza, pripravuje miesto pre hlboký a radikálny zákrok, akým je interiorizácia nového spôsobu bytia. Tento zahŕňa celý život človeka zasväteného Bohu, aby v každom jeho prejave zažiaril dar od Otca, ktorý dostal pre dobro všetkých ľudí.⁴³

Askéza hľadá to, čo v človeku disponuje žiť nejakú hodnotu v podmienkach, v ktorých sa nachádza. Pramení z hlbokej lásky človeka k tejto hodnote. Utvára silného jedinca, ktorý je schopný mnoho si odprieť. Nesmie to byť askéza trpená, ktorá robí smutným toho, kto ju pestuje a berie odvahu tým, ktorí sa chcú k takémuto človeku priblížiť. Inteligentný a nadšený zasvätený človek je spokojným askétom plným radostí, na ktorého sa vzťahujú slová evanjelistu: „*Ked' sa ty postíš, pomaž si hlavu a umy si tvár...*“ (Mt 6,17) Má to byť radosť nákazlivá, ktorá je ukrytá v každom odriekaní zvolenom z lásky k nejakej hodnote slobodne.⁴⁴

2.2.3. Naležnosť k stowarzyszeniu

Príslušnosť k spoločenstvu

Príslušnosť k spoločenstvu sa rodí z pocitu, že človek našiel v určitej charizme samého seba a značí začiatok procesu sebapoznania. Na začiatku je to len nejasná intuícia, ktorá sa však stále viac vyjasňuje a upresňuje, prichádza od Ducha Svätého.

Je typická pre tých, ktorí hľadali a našli, ale cítia, že musia hľadať ešte ďalej. Cítia k charizme veľkú príťažlivosť, pretože v nej objavujú podmienky pre to, aby boli sami sebou a boli šťastní, ako by našli časť samých seba, ktorá čaká

⁴³ Por. CENCINI, A.: *Bůh je můj přítel*. Bologna : Centro Editoriale Dehoniano, 1986. V češtine vydané v : Nakladatelství Paulínky, 1997, s. 48.

⁴⁴ Tamže, s. 49-50.

na to, aby ju uskutočnili a ktorá je zdrojom pocitu vnútorného naplnenia a osobitosti vlastného „ja“

A práve z tejto príťažlivosti sa pomaly rodí rozhodnutie odovzdať sa určitému plánu prostredníctvom konkrétnej voľby, ako napríklad vstúpiť do rehoľného rádu a stať sa súčasťou nejakej rehoľnej rodiny, v ktorej je určitá charizma konkrétne stvárnená, uzákonená v reholi, zviditeľnená v existencii mnohých ďalších, ktorí v nej rozoznali Boží plán. Rehole, ostatní ľudia, história, tradícia je chápaná ako niečo, k čomu človek patrí. Tak sa rodí pocit príslušnosti k rehoľnej rodine, ku komunite, s ktorou zdieľa rovnaký dar Ducha Svätého. Pocit príslušnosti k spoločenstvu nie je niečo sentimentálne, pocit, uspokojenie z toho, že je človeku s ostatnými dobre, že sa nachádza medzi ľuďmi, ktorí sa mu páčia a zároveň sa vyhne osamelosti a zodpovednosti, ktorý prináša život vo svete.

Pravý pocit príslušnosti k rehoľnému spoločenstvu je odrazom pocitu príslušnosti k charizme. Odtiaľ prichádza schopnosť milovať komunitu takú, aká je, vnímať ju ako vlastnú a opravdivú rodinu, prijímať bratov so všetkými ich limitmi a slabosťami, darmi a neduhmi a rozhodnúť sa žiť s nimi v spoločenstve. Je to spoločný plán, ktorý vymyslel Boh a zveril ho každému členovi pre dobro mnohých ľudí, plán, ktorý vidíme stále zreteľnejšie a poznávame ho v celom jeho bohatstve.

Charizma je ako „vírus“ a všetci členovia komunity sú ako jeho „nosiči“. Neexistujú medzi nimi „znalci“, pretože každý dostal ten istý dar od Ducha Svätého a má právo a povinnosť dať svoj originálny a ničím nenahraditeľný príspevok na jeho prehĺbenie a objavenie jeho nevyčerateľného bohatstva.

Rehoľná spoločnosť je živá a zodpovedá historickým požiadavkám do tej miery, do akej je živý pocit príslušnosti všetkých jej členov. Rehoľník sa prostredníctvom sľubov odovzdáva spoločenstvu a spoločenstvo sa dáva zase jemu. Z toho vyplýva, že každý sa stáva zodpovedným za rast každého spolubrata a za vývoj celej rehoľnej spoločnosti.⁴⁵

2.2.4. Działalność apostolska

Apoštolát

⁴⁵ Por. CENCINI, A.: *Bůh je můj přítel*. Bologna : Centro Editoriale Dehoniano, 1986. V češtine vydané v : Nakladatelství Paulínky, 1997, s. 43-45.

Charizma je vždy vzbudená Duchom Svätým a má odpovedať na určitú zvláštnu potrebu Cirkvi a Božieho ľudu. V histórii rôznych spoločenstiev je to často práve vytušenie takých špecifických potrieb, ktoré podnietilo zakladateľov a zakladateľky darovať život dielam, ktoré ich uspokojovali.

Každá rehoľná rodina sa rodí s presným apoštolským cieľom. Apoštolát je súčasťou charizmy a je úzko spojený s jeho ostatnými zložkami. **Mystická skúsenosť, askéza, pocit príslušnosti k spoločenstvu a apoštolát tvoria nedeliteľný celok**, v ktorom človek nájde vyjadrenie svojej identity. Ak je charizmatiký program rozkúskovaný na časti, ktoré ho tvoria, identita sa stáva nepochopiteľnou. Práve tak, ako v mozaike, tak aj v charizme jedna zložka nadväzuje na druhú a všetky spoločne vytvárajú výsledný efekt. Vybrať či izolovať jeden kamienok znemožňuje chápať celkový obraz. Naopak stratiť z očí celok znemožňuje pochopiť zmysel jednotlivých častí. Architektom tohto je Duch Svätý, a preto medzi jednotlivými časťami panuje vnútorná harmónia, krásna a hlboká, ktorú je dôležité pochopiť.

Je nutné si to objasniť, pretože charizma jednotlivých spoločenstiev býva často stotožňovaná len s apoštolským cieľom, s tým, čo inštitút robí. Ide o veľmi krátkozraké a obmedzené chápanie daru Ducha Svätého. Nemožno pochopiť apoštolát bez mystickej skúsenosti a askézy. Rovnako tiež pocit príslušnosti k spoločenstvu a vzťahy v komunite je potrebné vidieť vo funkcii apoštolátu.

Ak sa niektorá z rehoľných rodín odchyli od svojho počiatočného apoštolského cieľa, alebo mu nie je dostatočne verná, jej nevera je vždy všeobecná a týka sa aj ostatných aspektov charizmy. Apoštolská činnosť je vnútorne viazaná na určitý spôsob bytia a myslenia, na spôsob modlitby a života, ktorá sa často stáva kritériom pre potvrdenie vernosti všetkých členov voči prvotnej charizmatickej inšpirácii a vernosti každého jednotlivca svojmu ideálu.

Každý zasvätený je už vďaka svojmu povolaniu apoštolom a musí sa naučiť vidieť celý svoj život i osobnosť vo funkcii zvláštnej apoštolskej služby. Keď prežíva určité skúsenosti s Bohom, je to preto, aby ich zvestoval aj ostatným. Apoštolát člena kongregácie aktívneho života je bohoslužbou. Nejde len o to obetovať Bohu námahu pri apoštoláte, alebo zostať s ním nejakým spôsobom spojený, ale vycibriť zrak a city tak, aby Pána rozoznal v dave a objavil ho medzi

tými, ku ktorým je poslaný. Len tak sa apoštolát stáva modlitbou a obohacuje ho.⁴⁶

Teofánia, ktorá stála na začiatku mystickej skúsenosti, pokračuje v apoštoláte. Je to to isté zjavenie Boha, ale teraz sa stáva živým a berie na seba tvár a slová bratov, ku ktorým je povoláný slúžiť. Tu Boh očakáva apoštola, aby k nemu prehovoril o sebe a plne sa mu zjavil, apoštol tam prežíva svoju „extázu“. Stáva sa stále viac vnútorne zjednotenou osobnosťou. Je verný svojmu životnému programu a vie nachádzať samého seba, svojho Boha a svojich bratov v každej činnosti a v každom okamihu.

Apoštolát je meradlom na overenia vernosti charizme a v neposlednom rade aj seba samému. Nemalo by žiadnu cenu žiť určitú spiritualitu len na úrovni modlitby alebo askézy, keby potom všetky tieto súčasti nenašli svoj prirodzený prejav v určitom druhu apoštolátu. Potom by sa modlitba a zasvätenie stali ilúziou.⁴⁷

2.3. Wyróżniające cechy charyzmatu Matki Alfonsy Marii

Významné vlastnosti charizmy Matky Alfozy Márie

2.3.1. Mistyczne doświadczenie

Mystická skúsenosť

Zakladateľka Matka Alfonza Mária zanechala svojim sestrám vlastnú charizmu. Stredobodom charizmy je evanjelium a stredobodom evanjelia je Kristus, teda aj **CHARIZMA MATKY ALFONZY MÁRIE MÁ ZA STREDOBOD KRISTA.**

Svätý Pavol píše v liste Timotejovi: „*Lebo jeden je Boh a jeden prostredník medzi Bohom a ľuďmi - človek Kristus Ježiš.*“ (1 Tim 2,5)

Walter Nigg, profesor na univerzite v Zürichu o zakladateľke píše:

Žena, ktorej ako mladému dievčaťu zamietli vstup do rehole, vo svojich 32 rokoch založila vlastnú kongregáciu, pričom bola hlboko presvedčená o

⁴⁶ Por. CENCINI, A.: *Bůh je můj přítel*. Bologna : Centro Editoriale Dehoniano, 1986. V češtine vydané v : Nakladatelství Paulínky, 1997, s. 50-51.

⁴⁷ Por. Tamže, s. 52.

svojich chýbajúcich znalostiach a skúsenostiach. Dala sa viesť slovami Ježiša: „*Netráp sa preto, že si nevzdelaná, lebo moje milosrdenstvo sa musí prejaviť skrze teba.*“ A odvtedy stále opakovala: *Môj dobrý Ježišu, urob všetko ty sám, ty vieš, že ja nič neviem.*“⁴⁸ Dať sa viesť takýmito pohnútkami nebolo v žiadnom prípade vyhýbanie. Pre Matku Alfonzu Máriu to znamenalo všetko a bezvýhradne sa odovzdávať Ježišovi. Takáto pohnútku ju viedla k úplnému súhlasu s Kristom. Aj o nej platia slová:

„*Nie že by som ho už bol dosiahol, alebo že by som už bol dokonalý, ale bežím, aby som sa ho niekedy zmocnil, ako sa aj Kristus Ježiš zmocnil mňa.*“ (Flp 3,12)

„*Už nežijem ja, ale vo mne žije Kristus.*“ (Gal 2,20)

Život Alžbety Eppingerovej zameriava náš pohľad na Boha a jeho lásku. Jej detstvo bolo charakterizované túžbou po Bohu. Zaujímalo ju, kto je Boh, keď dospelí o ňom rozprávajú, modlia sa k nemu, chodia do kostola. Boh bol stredobodom jej života už od skorého detstva. O tomto období sama píše: „*Onedlho som sa takisto ľahko naučila Verím v Boha a celé Anjelské pozdravenie, tak ako sa trikrát denne modlí na pamiatku Vtelenia. Od toho času, mala som približne štyri roky, veľmi som sa tešila z modlitby a cítila som akoby odpor k hre.*“⁴⁹

Viera v jej rodine bola veľmi živá. Nikdy nevynechali spoločnú modlitbu. Večer sa často rozprávali o náboženstve. Stále v nej rástla túžba po modlitbe a po samote. Na povale za komínom mala skrýšu, kde veľa času strávila na kolenách pred krížom. V záhrade objavila osamelé miesto pod stromom, ktorého konáre siahali až po zem. Aj pri práci na poli si našla spôsob, aby sa mohla osamote modliť. Neúnavne opakovala Bohu, že mu chce patriť, že sa chce stať svätou, že ho už nechce uraziť.⁵⁰

O tejto svojej túžbe píše: „*Ked' som mala sedem rokov, badateľne sa vo mne rozmnožila túžba poznať Boha, viac ho milovať a stále viac sa mu páčiť. Celé hodiny som sa zaoberala myšlienkou, ako sa mám správať, aby som sa Bohu*

⁴⁸ NIGG, W.: *Nenápadná svätica*. Bühl : Kloster Maria Hilf, 1973, s. 35.

⁴⁹ MATKA ALFONZA MÁRIA: *Tzv. Autobiografia*. Samizdat. Rím : Archív generálneho vedenia.

⁵⁰ RICHOMME, A: *Matka Alfonza Mária*. Bratislava : Kongregácia sestier Najsvätejšieho Spasiteľa, 2000, s. 7-9.

viacej páčila. Pri tomto rozjímaní som vzdychala a hovorila: „Milý Ježiš, prídem aj ja do neba?“ Zmocnil sa ma strach, že neprídem do neba.“⁵¹

Alžbeta už v školskom veku nadobúdala dôverný vzťah k Eucharistii. Vo svojej autobiografii napísala: „Vyučovanie o najsvätejších sviatostiach na mňa urobilo hlboký dojem. Zvlášť vysvetlenie modlitby „Bud' pochválená a zvelebená Najsvätejšia sviatosť oltárna“. Počas vyučovania som sa so vzdychom modlila: „Môj Ježišu, kedy príde chvíľa, keď ťa prijmem vo sv. prijímaní. V tom okamihu sa chcem pred tebou vrhnúť na zem a klaňať sa ti.“⁵²Na prvé sväté prijímanie musela čakať až do štrnástich rokov. Každým dňom viac túžila po Eucharistii. O svojej túžbe po sviatostnom Kristovi napísala:

„Počas svätej omše som mala pohľad upretý na bohostánok. Ustavične som opakovala slová: „Môj Ježiš, teraz je ten šťastný okamih, keď ťa smiem prijať!“ S horúcou túžbou som očakávala okamih, keď pôjdem k oltáru prijať sväté prijímanie. Pri pristúpení som viac nevnímala, čo je okolo mňa, a pri prijatí svätého prijímania som nevnímala pána farára, ktorý mi ho podával. Už som viac necítila samu seba, bola som ako mimo seba.“⁵³

U Alžbety sa začínala prejavovať túžba po častejšom prijímaní Eucharistie, vyvolaná tajomným pôsobením milosti v jej duši. Spovedník jej dovoľil prijímať každé dva týždne. V tomto období sa u nej začínal rysovať aj vzťah k rehoľnému životu. Prosí Pannu Máriu:

„Mária, chcem ťa nasledovať. Áno, chcem nasledovať tvoje čnosti. Mária, pomôž mi! Stoj pri mne, chcem byť pannou a chcem nasledovať tvoje čnosti.“

Túžba po modlitbe a po duchovnom živote bola u nej vyskúšaná a taktiež overená pravosť lásky. Alžbeta pre svoje budúce povolanie dozrievala v škole rozjímania a utrpenia.

Kam šlo dané spojenie s Bohom, Alžbeta prezradila dodávajúc: „Nespomínam si, aby som strávila desať minút buď v práci alebo v spoločnosti bez toho, aby som sa vnútorne nespojila s Bohom.“⁵⁴

⁵¹ MATKA ALFONZA MÁRIA: *Tzv. Autobiografia*. Samizdat. Rím : Archív generálneho vedenia.

⁵² MATKA ALFONZA MÁRIA: *Tzv. Autobiografia*. Samizdat. Rím : Archív generálneho vedenia.

⁵³ MATKA ALFONZA MÁRIA: *Tzv. Autobiografia*. Samizdat. Rím : Archív generálneho vedenia.

⁵⁴ CRISTIANI, L.: *L' extatique de Niederbronn*. Paris : Librairie Artheme Fayerde, 1958, s.38.

V roku 1845 začala tretia etapa Alžbetinej choroby. O rok neskôr začali u nej mystické alebo extatické stavy. Tu patria aj predpovede týkajúce sa Cirkvi alebo spoločnosti. V stave videní sa dozvedela o budúcich udalostiach, ktoré jej Boh priamo oznamoval. Vedela spoznávať zakrývané udalosti zo života ľudí, takže sa v živote jej návštevníkov odohrávali pozoruhodné obrátenia. Počas extáz Alžbeta ležala bez pocitu telesnosti so zavretými očami a jej vnútornému oku sa odhaľovala budúcnosť. Mimoriadne „svetlo“ ju vovádzalo do plnšieho poznania jednotlivých náboženských právd. Takto Alžbeta spoznávala veľkosť Cirkvi, vznešenosť kňazstva a pod. V týchto chvíľach nerozmýšľala, ale hľadala, nemeditovala, ale kontemplovala. Zjavoval sa jej Pán Ježiš a Panna Mária. Zdalo sa jej, že počula hovoriť nebeského Otca. To ju naplňovalo obavou z toho, že by sa mohla stať hračkou nejakého klamu. V tomto rozpoležení prosila nebo, aby jej odobralo takéto nebezpečné milosti. Jej prosby neboli vypočuté a tieto fenomény naďalej pokračovali.⁵⁵

Jedného dňa sa jej dlhoročný dvorný kaplán kráľa Karola X., abbé Busson pýtal: *„Uvedomujete si počas extázy vaše telo a to, čo sa deje okolo vás? - Vôbec necítim svoje telo ani nič z toho, čo je vonkajšie. Som iba unesená nadprirodzenou skutočnosťou, ktorá sa mi predstavuje.*

- *Aký je stav vašej mysle?*
- *Vidím veci, ktoré sú mi predstavené. Počujem to, čo sa mi hovorí a chápem to bez toho, aby som to študovala, bez nejakého premýšľania.*
- *Mohli by ste nám povedať, aký je stav vašej vôle?*
- *Moja vôľa je zjednotená s Božou. Nechcem nič, iba to, čo mi Boh ukazuje, že chce. Nemohla by som sa v ničom vzoprieť Božej vôli. Keď chce trestať, očakáva odomňa, aby som sa modlila za odvrátenie jeho hnevu.*
- *Mohli by ste mi povedať, aký je stav vášho srdca?*
- *Moje srdce je naplnené tou najnežnejšou láskou k Bohu a k ľuďom. Vo svojom srdci necítim ani pohoršovanie sa voči hriešnikom. To, čo cítim, je ľútosť, spolucítenie, túžba po tom, aby sa obrátili a bolo im odpustené.*
- *Čo pociťujete po extáze?*

⁵⁵ CRISTIANI, L.: *L' extatique de Niederbronn*. Paris : Librairie Artheme Fayard, 1958, s. 43.

- *Vždy pociťujem lásku a vďačnosť voči Pánu Bohu. Niekedy nevýslovné šťastie, niekedy živú až prudkú bolesť, keď som svojou bolesťou zadostučinovala za hriechy hriešnikov vo všeobecnosti a niekoľkých osôb zvlášť.*⁵⁶

V roku 1849 mohla konečne lôžko opustiť. Pán, ktorý ju previedol všetkými týmito utrpeniami, považoval ju za zrelú na začatie svojho diela. Počas týchto posledných bolestných rokov došlo k veľkým zmenám v jej vonkajšom a vnútornom živote. Roky choroby, osamelosť izby, v ktorej ležala, bezsenné noci, telesná podráždenosť z emócií, ustavičný kontakt jej duše s Bohom, ktorá sa odvrátila od sveta, zahĺbenie sa do vnútornej modlitby, ktoré sa stalo jej druhou prirodzenosťou, ju privádzalo do zvláštneho stavu, ktoré pre znalcov kresťanskej mystiky nie sú ničím novým a prekvapujúcim. Tak ako veľa iných Bohom vyvolených žien v minulosti a v súčasnosti, aj Alžbeta bola v okamihoch odtrhnutia sa od sveta v spojení s Kristom, ktorý sa už dávno stal snúbencom jej duše. Bola poctená dostať sa do priameho kontaktu s Bohom. Dostala od neho poučenia, ktoré sa vzťahovali na spásu jej duše, duší iných a dokonca mala možnosť nahliadnuť do budúcich, významných udalostí.⁵⁷

Počas troch rokov, ktoré predchádzali založeniu kongregácie, sa v izbe chorej Alžbety často vystriedalo denne 80 - 90 osôb. V roku 1848 narátali 600 duchovných. Vedela spoznávať zakryvané udalosti zo života ľudí, takže sa v živote jej návštevníkov odohrávali pozoruhodné obrátenia. Spoznávala budúcnosť ako „čas kríz, násilníckych prevratov a závažných udalostí.“⁵⁸ Alžbetine rozhovory dýchali Božím duchom. Bol to duch lásky a nekonečného milosrdenstva. Vždy v nich poukazovala na Ježiša, ktorý dáva život, na Pannu Máriu, Matku milosti a milosrdenstva. Tieto rozhovory povzbudzovali dobrých a obracali hriešnikov. Prichádzalo tu množstvo ľudí nielen z Alsaska. Aktívna spolupráca s milosťou ju stále viac približovala k Bohu a rozvíjala v nej život milosti a svätosti.

V období, keď otec Reichard poslal miestnemu biskupovi detailný plán novej kongregácie na aprobáciu, Alžbetine videnia týkajúce sa vonkajších udalostí začínajú ustupovať. No jej rozjímanie nebolo nikdy vyššie a pravdivejšie, nikdy sa necítila viac zjednotená s Pánom v myšlienkach a vo vrúcnosti, nikdy sa k nej

⁵⁶ CRISTIANI, L.: *L' extatique de Niederbronn*. Paris : Librairie Artheme Fayard, 1958, s. 60.

⁵⁷ PFLEGER, L.: *Kongregácia Sestier Najsvätejšieho Spasiteľa nazývaná Niederbronnské sestry*. Freiburg im Breisgau : Herder & com., 1921, s.12.

⁵⁸ NIGG, W.: *Nenápadná svätica*. Bühl : Kloster Maria Hilf, 1973, s. 17- 18.

nebo neprihováralo častejšie. Vo svojich videniach teraz počuje oveľa častejšie hovoriť osobu, ktorú nevidí a ktorou je svätý Alfonz. To, čo bolo podstatné pri založení novej kongregácie bola Božia vôľa.

O svojom zjednotení s Bohom napísala: „*Žijem, ale už nie pre seba, ale pre samého Boha. Jemu samému sa obetujem každý deň. Obetujem mu v každej chvíli svoje telo, vôľu, srdce a svoje prania.*“⁵⁹

2.3.2. Droga ascezy

Cesta askézy

Matka Alfonza Mária bola mimoriadne oslovená tajomstvom Krista. Ukrižovaný Kristus je jedinou cestou k Otcovi, jediným prameňom spásy. Tajomstvo spásy vychádza z kríža. **Matka zakladateľka mala svoj pohľad neustále upretý na kríž, na mŕtveho a zmŕtvychvstalého Krista.** Umučenie Krista prežívala ako práve prítomný okamih. Pohľad na kríž bol pre ňu smerodajný a priťahujúci. Sama o tom písala: „*Žiadne vyučovanie nebolo pre mňa tak zaujímavé a nič som tak dobre nepochopila ako učenie o utrpení Krista.*“⁶⁰

Už od detstva bolo utrpenie Krista jedným z jej hlavných záujmov. Raz navštívil otca sused o hovorili o Ježišovom umučení. Alžbeta pozorne počúvala a nečakane sa rozplakala. Onedlho prišiel sused znova a rozhovor pokračoval. Alžbeta sa už nemohla ovládnuť, prešla od stola ku krížu a pri pohľade naň neudržala slzy. – V tomto dieťati sa odohráva niečo výnimočné, - vážne povedal sused a Juraj Eppinger bol hlboko pohnutý pri pohľade na svoju dcérku.⁶¹

Alžbeta často vyhľadávala samotu, aby mohla nerušene rozmýšľať o Ježišovom umučení. V autobiografii ďalej uviedla:

*„Matka ma zobrala na pole. Po ceste sme prišli k jednému krížu. Pozorovala som ho a opýtala som sa matky: „Prečo ukrižovali nášho Spasiteľa?“ Matka mi odpovedala: „Moje dieťa, to urobili naše hriechy.“ Na túto odpoveď som si potom často spomenula.“*⁶²

⁵⁹ LUTTENAUER, J.: *Myšlienky Matky Alfonzy Márie*. Spišská Nová Ves : SDR, 1999, s. 16.

⁶⁰ Tamže, s. 31.

⁶¹ RICHOMME, A: *Matka Alfonza Mária, Kongregácia sestier Najsvätejšieho Spasiteľa*, Bratislava 2000, s. 6 – 7.

⁶² MATKA ALFONZA MÁRIA: *Tzv. Autobiografia*. Samizdat. Rím : Archív generálneho

Pred Kristovým krížom dieťa pochopilo, že existuje spojenie medzi obetovaním Ježiša a hriechmi ľudí. Tam pochopila, čo je hriech a hovorí: „*Ked' je toto hriech, tak to už viac nechcem robiť, nechcem milého Boha urážať.*“ Tým začala boj so sebou samou. Napriek napredovaniu v duchovnom živote, Alžbeta neostávala bez problémov a pokušení. Musela zápasit' so svojimi hlavnými nedostatkami, ktorými sú tvrdohlavosť, živý temperament a precitlivosť. To sa odrážalo na jej vzťahu k rodičom a súrodencom. Bývala k nim niekedy až príliš tvrdá. Tvrdohlavosť je o to nebezpečnejšia, že je orientovaná vo vzťahu k duchovnému životu. O svojej tvrdohlavosti píše: „*Rozmýšľala som, že to nie je správne. Plakala som kvôli svojim chybám. Hovorila som si: „Kam to len dôjdem, keď budem takto konať? Nesmiem byť neposlušná svojim rodičom.*“⁶³

Alžbeta prežila aj veľkú krízu v modlitbe. Počas jedného roka sa modlila iba z poslušnosti k svojmu spovedníkovi. Pociťovala vnútornú nechuť, pokušenie, fyzické bolesti. Svoje potešenie nachádzala v odovzdanosti sa do Božej vôle, v modlitbe, hoci aj bez vnútornej útechy, v otvorenosti a oddanosti voči svojmu spovedníkovi.

V tejto Božej škole prekonávala tri obdobia choroby. O nich napísala: „*Stala som sa tiež viac odovzdaná v modlitbe, horlivejšia v meditácii. Cvičila som sa najmä v neustálom zotrúvaní v Božej prítomnosti prostredníctvom vnútornej modlitby počas mojich každodenných prác.*“

Obdobie choroby bolo pre ňu časom nielen fyzických bolestí, ale tiež veľkých vnútorných utrpení, ktoré boli ešte ťažšie ako fyzická bolesť. Boli to pokušenia vedúce skoro k beznádeji. Choroba postihla aj reč, takže nemohla ani rozprávať. Jej jedinou útechou bol malý kríž, ktorý neustále zvierala vo svojich rukách. Keď jej ho raz vybrali z rúk, bolesti sa vystupňovali natoľko, že zrazu kríž, ktorý visel na stene spadol a postavil sa na lavicu blízko nej. Prítomní prekvapení týmto nevysvetliteľným javom, jej ho potom znovu podali. Od tejto chvíle sa vnútorné bolesti postupne utíšili.⁶⁴ Choroba v nej realizovala veľkú časť vnútorného očisťovania. Prežila na sebe hlbokú zmenu. V tých dlho neprestávajúcich rokoch choroby na naučila poznávať utrpenie na vlastnom tele.

vedenia.

⁶³ MATKA ALFONZA MÁRIA: *Tzv. Autobiografia*. Samizdat. Rím : Archív generálneho vedenia.

⁶⁴ CRISTIANI, L.: *L' extatique de Niederbronn*. Paris : Librairie Artheme Fayerde, 1958, s. 72-85.

Tu sa skrýva tajomstvo Alžbety Eppingerovej. Jej tajomstvo je tajomstvo utrpenia, ktoré však ostáva tajomstvom a nedá sa osvetliť nijakou psychológiou. V tejto smútkom i útechou naplnenej škole utrpenia dozrievala v mimoriadne silnú osobnosť. Pripútaná na lôžko podstúpila tvrdú skúšku trpezlivosti.⁶⁵ Zároveň jej túžba zasvätiť sa úplne Pánovi neustále rástla. Sama o tom píše: „*Cez moje bolesti počas mojej choroby Boh rozmnožil milosti, ktoré mi dávno udelil. Láska k samote sa stala vrúcnejšia a mala som väčšiu túžbu po konaní pokánia.*“

Často ju znepokojovala otázka, ako môže byť zakladateľkou novej spoločnosti, ak je pripútaná na lôžko. Tu však prišlo Božie znamenie. Začiatkom augusta toho istého roka Alžbeta cítila zvláštnu pomoc. Urobila prvé kroky bez pomoci. Uzdravenie sa dovŕšilo 15. augusta. Vyše hodiny zotrvala na kolenách v modlitbe a vo vzdávaní vd'aky. Zvláštna je však skutočnosť, že aj keď Alžbeta bola navonok uzdravená, jej bolesti pokračovali ďalej. Tie jej však nebránili realizovať zverené poslanie.⁶⁶ Naučila sa dať zmysel duševnému a telesnému utrpeniu, neskôr rozprávala o svojom zjednotení s utrpením Krista: „*Stav utrpenia je skutočne očistcom. Duša ale nemá strácať odvahu. Len keď zvíťazila v boji, potom bude isto zahrnutá veľkými milosťami a sladkými útechami. Boh neukladá duši viac, ako môže vytrpieť. V tomto stave jej pomáha viac, než komukoľvek inému, lebo jemu samému to padne ťažko, musieť tak tvrdo s ňou zaobchádzať.*“⁶⁷

Alžbeta si uvedomovala, že bola prijatá do Božej školy, ktorá skoro vždy je školou utrpenia. Sama hovorila: „*Nikdy nebojujeme samé. Ježiš nám pomáha. Ak ho milujeme, naše utrpenia sa nám stanú ľahšími. Keď rozjímame o Ježišovi na kríži, utrpenia sa premenia na radosť.*“⁶⁸

2.3.3. Formovanie pierwszego stowarzyszenia zakonnego Formovanie prvého rehol'ného spoločenstva

Akého druhu bola nová spoločnosť, ktorú s Božou pomocou Alžbeta Eppingerová založila? Vzhľadom na jej obmedzené vzdelanie a chýbajúce skúsenosti zo sveta - sotva sa vzdialila zo svojho rodiska - skutočne by sme sa

⁶⁵ NIGG, W.: *Nenápadná svätica*. Bühl : Kloster Maria Hilf, 1973, s. 15-17.

⁶⁶ CRISTIANI, L.: *L' extatique de Niederbronn*. Paris : Librairie Arthème Fayerde, 1958, s. 115.

⁶⁷ *Obežník generálnej predstavenej č. 39-2003*. Spišská Nová Ves : Archív Slovenskej provincie SDR.

⁶⁸ LUTTENAUER, J.: *Myšlienky Matky Alfonzy Márie*. Spišská Nová Ves : SDR, 1999, s. 42.

museli diviť, ako v tejto duši mohol povstať taký vynikajúci, dobre premyslený a na časové podmienky dobre reagujúci plán, keby sme nepoznali jej celý a Božou milosťou obdarený vnútorný život. Len duša, ktorá horela láskou k Bohu a k trpiacemu a opustenému ľudstvu, ktorá bola bohato vyskúšaná ohňom utrpenia, mohla uskutočniť myšlienku v takto stvárnenom diele.

Matka Alfonza Mária dala vznikajúcemu dielu duchovný základ. O rehoľnom duchu novej rehoľnej spoločnosti hovorila: „Duch dcér Božského Vykupiteľa má byť duchom Ježiša Krista. Celý ich život sa má riadiť podľa tohto Božského vzoru. Jeho Duch ich má celkom oživovať a tak úplne prenikať, že sa prejavuje vo všetkých ich slovách a skutkoch. Každá sestra má vedieť povedať s apoštolom: „*Nežijem už ja, ale vo mne žije Kristus*“ (Gal 2,20), takže v celom svojom bytí odhaľuje život Ježiša Krista. Preto denne majú rozjímať o Ježišovom živote a zvlášť o jeho utrpení. Majú sa snažiť o neustály rast a ustavičnou modlitbou udržiavať stálu sústredenosť mysle. Všetky neužitočné reči sú im prísne zakázané. Témou ich rozhovorov má byť Boh, hodnota duše a jej spása. Horlivo sa majú modliť za obrátenie hriešnikov.“⁶⁹

Spoločnosť nesmela nič vlastniť okrem domov so zariadením, ktoré potrebovala pre svoju činnosť. Skladala sa z panien osvedčenej čnosti, oduševnených láskou k Bohu a k blíznym. Veno sa nepožadovalo. Keď ho postulanka dobrovoľne priniesla, alebo niečo iné darovala, mohlo sa to prijať a použiť v zmysle ducha spoločnosti. Sestry Božského Vykupiteľa pripojili k trom zvyčajným sľubom ešte jeden sľub - slúžiť chudobným a chorým, vykonávať všetky skutky telesného a duchovného milosrdenstva, ktoré sú predpísané v pravidlách.

Sestry Božského Vykupiteľa nosili vlastné rehoľné rúcho, ktoré zodpovedalo ich povolaniu. Všetkými prostriedkami kresťanskej múdrosti vyhľadávali skutočne chudobných a biednych chorých v miestach, kde mali komunity a v ich okolí. Sestry mohli ošetrovať aj chorých žijúcich v lepších pomeroch, ale nikdy si nesmeli robiť nárok na odmenu. Bolo však dovolené prijímať dobrovoľné dary. Peňažné úspory sa mohli použiť len na materiálne

⁶⁹ PFLEGER, L.: *Kongregácia Sestier Najsvätejšieho Spasiteľa nazývaná Niederbronnské sestry*. Freiburg im Breisgau : Herder & com., 1921, s. 17.

výdavky v aktuálnom a budúcom roku. Domy, ktoré mali nadbytok, sa museli podeliť s komunitami, ktoré neboli tak dobre zabezpečené.⁷⁰

To boli najdôležitejšie body, podľa ktorých sa začalo toto nové dielo realizovať. Z tohto všetkého, čo bolo vymenované, nehovorí múdry celkom moderný duch?

Zakladateľkina povest' dala tomuto dielu zázračnú príťažlivosť a sila jej osobnosti pôsobila na jej sestry s neodolateľnou mocou.

S radostnou hrdosťou mohol superior Reichard hlásiť biskupovi Rässovi o tomto krátkom časovom úseku: „Už z *postulantiek* vanie taký svätý rehoľný duch, ktorý možno nájsť len u rehoľných osôb, ktoré sa už dlho cvičia v čnosti. Obdivuhodné je to, v akom krátkom čase pokročili v duchovnom živote, vo vonkajšom, ale najmä vo vnútornom umŕtvovaní, takisto v horlivosti náhliť sa na pomoc chudobným a chorým.“ O sestre Alfonze Márii môže napísať iba to najlepšie: „Skoro denne dáva vyučovanie a pri každom z nich majú *postulantky* slzy v očiach. Veselosť, ktorá sa denne odráža na tvári predstavenej, možno ustavične vidieť aj na tvárach týchto dobrých detí pri ich zamestnaniach, pobožnostiach a umŕtvovaníach.“⁷¹

Aby Matka Alfonza Mária vystrojila sestry na ich charitatívne účinkovanie, dbala vždy o to, aby intenzívne pestovali náboženský život. Bez akéhokoľvek predbežného vzdelania sama vzala do rúk duchovné vedenie sestier a považovala to za prvoradú úlohu. V svetskom zmysle nebola nijako učená. V náboženskom ohľade to bolo inak. Nie rozum, ale vnuknutia ju viedli. Kristus bol jej učiteľom a on jej dával schopnosti na vedúcu úlohu. **Mala ozajstný charizmatický dar viesť duše. Bola vychovávateľsky nadaná, hoci sa jej meno nezaznamenáva v žiadnej pedagogickej učebnici.** Jej srdečný ostrovtip vedel ľudí rozhodujúco stvárniť a vtlačať im charakter pre celý život. Dokázala to, lebo spájala prísnosť s dobrotou, lebo sa dávala viesť materským citom a nestrácala sa v ustavičných pokusoch. Obraz o jej schopnosti vychovávať a viesť duše prezrádza jej kniha „Unterweisungen - Príhovory“.⁷²

Vyberáme z nich tieto:

⁷⁰ Tamže, s. 19.

⁷¹ PFLEGER, L.: *Kongregácia Sestier Najsvätejšieho Spasiteľa nazývaná Niederbronnské sestry*. Freiburg im Breisgau : Herder & com., 1921, s. 23.

⁷² NIGG, W.: *Nenápadná svätica*. Bühl : Kloster Maria Hilf, 1973, s. 28-30.

Matka Alfonza hovorí svojim sestram o vznešenosti duchovného života:

„Deti moje! Keď si uvážime, aká veľká milosť je dostať povolanie k rehoľnému životu, akože by nám potom mohlo ťažko padnúť zapierať sa alebo konať proti náklonnostiam vlastnej vôle? Naše vznešené povolanie požaduje od nás dôkaz vd'ačnosti...“⁷³

O pýche, pokore a trpezlivosti hovorí:

„Moje deti! Pýcha sa môže všelijakým spôsobom votrieť do vášho konania. Napríklad, ak počujete, že niektorú z vašich spolusestier chvália, či sa tu neponáhľate pripomenúť: „Ja som jej to takto poradila...“

„Pár slovami vám chcem povedať, moje milé deti, ako sa máte celkom osobitne cvičiť v trpezlivosti. Predovšetkým tým, že budete vzájomne znášať nedostatky spolusestier...“⁷⁴

O modlitbe hovorí: *„Moje deti! Pozorne si vypočujte tých pár slov, čo vám poviem. Možno sa nájdú medzi vami také, čo si myslia, že modlitba spočíva v odriekaní ruženca alebo iných formuliek. To však nie je tak. Modlitba vychádza zo srdca. City a želania sa v nej dvíhajú k Bohu. Nemyslite si, moje deti, že je zakázané sa s Bohom rozprávať, ako si to žiada vaše vnútro...“⁷⁵*

O ošetrovaní chorých hovorí: *„Moje deti! Naše povolanie nás volá ku chorým. Horlivo sa poberajme k ich lôžku bolesti, s úmyslom doniesť im pomoc pre telo i dušu. Bohatý či chudobný, vážený či neznámy, čo na tom záleží? Nech si o nás myslia, čo chcú, chod'me vždy kdekoľvek, kde potrebuje našu pomoc niekto, ktorého duša upadlo do otroctva zlého nepriateľa. Rozprávajme mu o Bohu, aby sme ju znovu priviedli do jeho lásky...“⁷⁶*

V Príhovoroch zvýraznená spirituálnosť je jednoznačné vlastníctvo zakladateľky. Nenápadne a skromne sa navonok predstavila. Veľká hĺbka a múdrosť sa skrývala v týchto neumelých vetách. Význam Príhovorov nespočíva v teórii, ale v praktických pokynoch pre bytostný život. Hovorí jednoducho, ale práve táto jednoduchosť je veľká a presvedčujúca, lebo všetko prežila a skúsila a všetko vzišlo zo skutočného stretnutia s božským. Dnes žasneme, ako jemne sa vedela psychologicky vžívať do situácie druhých a akú ohľaduplnosť prejavovala

⁷³ MATKA ALFONZA MÁRIA: *Príhovory*. Innsbruck : Tyrolia, 1948, s. 7.

⁷⁴ MATKA ALFONZA MÁRIA: *Príhovory*. Innsbruck : Tyrolia, 1948, s. 14-20.

⁷⁵ Tamže, s. 29-30.

⁷⁶ Tamže, s. 49-50.

táto žena z ľudu. Svedčí o tom oslovenie sestier pred každým poučením. Oslovovala ich jednoducho: „*Moje deti!*“ Nezasahovala nešetrne do najhlbšieho vnútra niektorej sestry a predsa poznala utrpenie, ťažkosti a osamelosť, s ktorými musí rehoľníčka zápasiť. Jasnými slovami vyslovovala a viedla sestry k presne vyhranenému cieľu. Nepokúšala sa pre veľké dielo získavať sestry sľubmi, pretože lákadlá používajú len reklamné agentúry, ale nikdy nie nábožní ľudia.⁷⁷

Láska k Ježišovi bola u nej na prvom mieste. Kontemplatívny život sa snažila spojiť s aktívnym. Vedela, že vonkajšia činnosť sa musí neprestajne živiť z rozjímavého života. Nedá sa dokázať, do akej miery na ňu pôsobil príklad Terézie z Avily, no Alžbetou Eppingerovou založená kongregácia, predstavovala istý druh „Karmelu vo svete“⁷⁸

2.3.4. Działalność apostolska

Apoštolská činnosť

Prvá služba sestier sa začínala pri pôrode. Práve na sviatok svätej Terézie ktosi poprvýkrát zaklopal na bránu kláštora s prosbou, aby sestry prišli pomôcť jednej chudobnej žene, ktorá už niekoľko dní vo veľkých bolestiach očakáva svoju hodinu pôrodu. Sestra Alfonza Mária poslala hneď k chorej dve postulantky s bielizňou a potravinami. O dva dni k nej išla sama, vymenila posteľnú bielizeň a utešovala ju. Ešte v ten istý večer chorá šťastne porodila.⁷⁹

Onedlho prišla jedna protestantská pani zavolať sestru predstavenú k svojmu ťažko chorému manželovi.

Svoju dobročinnosť začala realizovať hneď v októbri, keď sa začala zimná škola. Bolo do nej prijatých 25 chudobných detí, ktoré chodili do školy z odľahlých majerov a samôt. V kláštore dostali raňajky pozostávajúce z chleba a polievky a tiež obed.

Okolo 30. novembra superior hlásil biskupovi, že jeden zomierajúci, ktorý býval v chatrči na značne vzdialenej vyvýšenine od kláštora, nechal si zavolať sestru Alfonzu Máriu. Aj keď mala sama bolesti, prosila svojho spovedníka Reicharda, aby jej dovolil odísť na túto návštevu. Chorého trápil vnútorný strach,

⁷⁷ NIGG, W.: *Nenápadná svätica*. Bühl : Kloster Maria Hilf, 1973, s. 30-32.

⁷⁸ Tamže, s. 23.

⁷⁹ PFLEGER, L.: *Kongregácia Sestier Najsvätejšieho Spasiteľa nazývaná Niederbronnské sestry*. Freiburg im Breisgau : Herder & com., 1921, s. 23.

preto mu hovorila o dôvere v Boha, modlila sa s ním, povzbudzovala ho a zotrvala pri ňom až do polnoci. Úbohý chorý bol veľmi potešený, lebo strach zmizol. S radostným srdcom a jasnou tvárou sa mohol poďakovať sestre za návštevu. Pán jej dal takú silu, že sa na druhý deň cítila dokonca silnejšia.⁸⁰

Novozaložená spoločnosť prezentovala svoje prvé dobročinné diela na verejnosti len nespoko. Prvý okruh pôsobnosti bol v Niederbronne a najbližšom okolí. Museli prekonávať rôzne predsudky a tichým účinkovaním umlčať výsmešné hlasy. Na Zelený štvrtok v roku 1850 spoločenstvo pripravilo jedlo pre dvanásť najstarších ľudí v Niederbronne.

Počas dvoch rokov jestvovania bolo založených osem spoločenstiev. Nové spoločenstvá sa nachádzali v blízkosti Niederbronn. Zakladateľka sama sprevádzala sestry na ich nové pôsobiská. Mladá spoločnosť mala mnoho nepriateľov. Všeobecné uznanie, ktoré sa sestrám na všetkých miestach ich pôsobnosti dostalo, pôsobilo v materskom dome mimoriadne potešujúco. Nikto sa netešil viac, ako sám biskup, ktorý všade využíval svoj vplyv v prospech diela, ktoré mu tak ležalo na srdci. Niekedy dal sám podnet na povolanie sestier, alebo im sprostredkoval finančné úľavy. Aby pomaly pripravoval cestu štátnemu uznaniu, vyžiadal si zo všetkých miest, kde mali sestry spoločenstvo, úradné správy o ich činnosti. Všetky tieto správy, napísané od decembra 1852 do januára 1853 veľmi chválili činnosť

sestier z Niederbronn. Farári, lekári aj miestne úrady podávali svedectvo v prospech tejto spoločnosti, na ktorú sa však ešte kde - tu hľadelo s nedôverou⁸¹.

V tých miestach, kde nemali žiadne nemocnice, bola prítomnosť týchto skromných a trpezlivých ošetrovateliek uvítaná s radosťou. Tzv. dobročinné kancelárie často oficiálne poverovali sestry starostlivosťou o chudobných. Ticho a neúnavne si niederbronnské sestry vykonávali svoje povinnosti a tak si získali úctu a sympatie nielen u katolíkov, ale aj u inovercov, lebo ich služba lásky patrila všetkým trpiacim a nešťastným bez ohľadu na vierovyznanie. Sestry sa starali o domáce ošetrovanie mimo kláštora, vystavené zlobe sveta a osamotené uprostred biedy a skazenosti. Bola to smelá a nebezpečná úloha. No nie nadarmo Matka

⁸⁰ PFLEGER, L.: *Kongregácia Sestier Najsvätejšieho Spasiteľa nazývaná Niederbronnské sestry*. Freiburg im Breisgau : Herder & com., 1921, s. 24.

⁸¹ Tieto správy Räss starostlivo uchoval. V: PFLEGER, L.: *Kongregácia Sestier Najsvätejšieho Spasiteľa nazývaná Niederbronnské sestry*. Freiburg im Breisgau : Herder & com., 1921, s. 25.

Alfonza Mária pripomínala svojim sestrám: „Čaká vás únava, mnohé sa vám zhnusí! Ale nech vás nič neodstraší, moje dcéry, nič nezmatie, nič neodradí.“

Nenápadná svätica začala tu v tichosti novú činnosť, dobre vediac, že práve v chatrčiach chudobných často sú veľmi ťažké situácie, keď sa sem votrú choroby a ďalšie biedy. Zakladateľka nerobila z toho veľký rozruch, ale jednoducho siahla k činu.⁸²

Starostlivosť sestier o opustené a žobrajúce deti, svedomitosť, s akou sa ujali v mestách dospievajúcej dievčenskej mládeže, opatera opustených starcov a stareniiek bola považovaná za veľké sociálne dobrodenie. Na mnohých miestach sa ukázala starostlivosť týchto sestier o chorých ako veľká potreba. Starosta z Hohfelden s radosťou uisťuje, že sestry sú najlepšimi dobrodinkami pri rozdávaní almužien: „U sestier nájde denne prestretý stôl 40 - 50 detí, ktoré ináč žobru chlieb pred dverami. Živia ich po celý rok a priučajú ich poriadnemu kresťanskému životu. Teraz pravidelne navštevujú školu. Okrem toho opatrujú a živia ešte 20 chudobných a chorých osôb“.⁸³

Biskup z Mommenheimu ich nazval „tešiteľky a pomocníčky chudobných a chorých“. - „Ako anjeli z neba sú sprostredkovateľkami medzi bohatými a chudobnými, starajú sa o deti v kolíske, vychovávajú k poriadku, sú sestrami lásky pre chorých, matkami pre chudobných.“⁸⁴

V Reichshofene sa tešili tomu, že sestry zhromaždili žobrajúce a túlavé deti, živili ich, odievali a nabádali ich k poslušnosti. Dbali o to, aby pravidelne navštevovali školu⁸⁵.

Horlivosť sestier presahovala každú chválu, hlásil farár z Wasselnheimu biskupovi.⁸⁶ V tomto priemyselnom meste, ktoré nemá žiadnu nemocnicu, je podomové opatrovanie veľmi potrebné. „Sestry často zotrávajú celý týždeň pri týchto nešťastníkoch, obetujú sa obdivuhodným spôsobom, nemiernia len ich bolesti, ale starajú sa aj o ich deti. Chudobné a uskromnené len na to najpotrebnejšie, nedostávajú žiadny plat a uspokojia sa s najjednoduchšou stravou.“

⁸² MATKA ALFONZA MÁRIA: *Príhovory*. Innsbruck : Tyrolia, 1948, s. 26-27.

⁸³ Dňa 18.12.1852. V: PFLEGER, L.: *Kongregácia Sestier Najsvätejšieho Spasiteľa nazývaná Niederbronnské sestry*. Freiburg im Breisgau : Herder & com., 1921, s. 36.

⁸⁴ Zo dňa 20.12.1852. V: PFLEGER, L.: *Kongregácia Sestier Najsvätejšieho Spasiteľa nazývaná Niederbronnské sestry*. Freiburg im Breisgau : Herder & com., 1921., s. 36.

⁸⁵ Správa zo dňa 12.1.1853. V: Tamže, s. 36.

⁸⁶ Dňa 10.12.1852. V: PFLEGER, L.: *Kongregácia Sestier Najsvätejšieho Spasiteľa nazývaná*

To, čo konali sestry z materského domu, zhrnul regionálny lekár Dr. Kuhn z Niederbronnu do týchto slov chvály: „*Tieto zbožné sestry nielen bdejú pri chorých, ale aj cez deň im poskytujú príkladnú opateru, pričom sú samé vystavené nebezpečenstvu nákazy a odolávajú každému odporu, navštevujú aj chatrče chudobných, vnášajú útechu a čistotnosť tam, kde na to predtým nebolo miesta a samé vyučujú deti z odlahých samôt, kde chýba aj učiteľ aj škola.*“⁸⁷

Matka Alfonza Mária zriadila tiež jednotriedku v Jägerthali pre deti, ktorých rodičia pracovali roztrúsení v horách, kde boli bane a železiarne, ďaleko od miest a škôl, ktoré by mohli navštevovať. Vo svojich prvých pravidlách z roku 1855 píše: „*V miestach, kde chýbajú materiálne prostriedky a učiteľov nemožno zaplatiť, môžu sestry s dovoľením príslušných úradov udržiavať školu pre chudobné deti a vyučovať.*“

Koniec roka 1852 poznačili veľké záplavy. Voda zaliala celé regióny. Prefekt kraja žiadal sestry z Niederbronnu, aby pomohli pri živeľnej pohrome a ony pohotovo reagovali.⁸⁸

Ohňom skúšok bol nešťastný cholerový rok 1854. Teraz ukázali sestry z Niederbronnu prekvapenému svetu, koľko odvahy a obetavého hrdinstva je ukrytého v mladej spoločnosti. Ukázalo sa, čo všetko vykonala sestra Alfonza Mária za múrmi kláštora za päť rokov existencie, v umení vychovávať ľudí podľa Božieho obrazu. S radostným srdcom išli mladé sestry do dedín, kde zúrila epidémia a ľudia potrebovali ich pomoc. Matka Alfonza Mária ani okamih neváhala odpovedať na početné žiadosti. Vtedy v celom spoločenstve zavládlo radostné vzrušenie. Generálna predstavená oduševňovala sestry pri ich odchode svojou nadšenou a z hĺbky blčiacou dušou pre Boha a trpiace ľudstvo, aby smelo odchádzali na bojisko lásky k blíznym. Tieto jej slová zaznamenala jedná očitá svedkyňa. Matka Alfonza Mária hovorila:

"Milované deti !

Ako cenné sú pre vás, ako pre sestry Božského Vykupiteľa, tieto strašné časy, v ktorých prepukajú choroby takým hrozným spôsobom, že sa naša prirodzenosť z toho desí! Teraz je potrebná spása duší, ktoré boli vykúpené

Niederbronnské sestry. Freiburg im Breisgau : Herder & com., 1921, s. 36.

⁸⁷ PFLEGER, L.: *Kongregácia Sestier Najsvätejšieho Spasiteľa nazývaná Niederbronnské sestry.* Freiburg im Breisgau : Herder & com., 1921, s. 36.

⁸⁸ RICHOMME, A: *Matka Alfonza Mária.* Bratislava : Kongregácia sestier Najsvätejšieho Spasiteľa, 2000, s. 30.

drahou krvou nášho Božského Spasiteľa a smrť ich skosí tak rýchlo a také nepripravené! Nech je ich večná spása vašim najnaliehavejším a najdôležitejším zamestnaním. Keď ste vyčerpané únavou, prepadnuté odporom a znechutením, ponáhľajte sa ku krížu, rozjímajte, pre koho a prečo zomrel Boží Syn takou potupnou a horkou smrťou - Pre koho? - Pre nás všetkých! - Prečo? - Aby zachránil naše duše pred večnou záhubou a otvoril nám nebo! Tu, pri pohľade na nášho umierajúceho Spasiteľa na kríži spoznáte hodnotu duší, spoznáte aká vzácna je v jeho očiach jedna jediná duša, lebo on, aby zachránil čo len jedinú, ochotne zomrel! Naberte teda odvahu, milované deti, buďte hluché na hlas prírody, ktorá sa vzpiera, zaprite sa a prekonajte samy seba! Ako vás to poteší, keď na svojom smrteľnom lôžku budete môcť povedať: „Zasvätila som svoju kvitnúcu mladosť v službe Pánovi! Vzdala som sa kvôli nemu všetkého, čo mi ponúkal svet a čo som od neho mohla očakávať, bolo mi dopriate žiť ako snúbenica Ježiša Krista a teraz, keď padám ako obeť lásky k blížnemu, mám to šťastie ako taká zomrieť!“

Nebojte sa, milované sestry v Kristovi, keď budete vyčerpané namáhavou prácou a nočným bdením, keď vás premôže únava, keď sa budete pri modlitbe a rozjímaní cítiť chladné a vyprahnuté! K tomu, aby ste sa dobre modlili a rozjíмали, nie je potrebné mať citelnú zbožnosť a rozplývanie sa v slzách. Vzbudte v sebe túžbu zbožne sa modliť a rozjímať, vykonávajte s čistým úmyslom všetky skutky telesného a duchovného milosrdenstva a ostatné prenechajte Bohu.

Ešte jedno vám musím odporúčať, milé deti: Chráňte sa samolúbej slávy, utekajte pred ľudskou chválou, nikdy ju nehľadajte, snažte sa páčiť iba Bohu! Usilujte sa napodobňovať svojho Božského Ženicha v láske, vľúdnosti a pokore! On miluje pokorných a dáva im svoju milosť! Poslúchajte sa navzájom a milujte sa úprimne a zo srdca! Nezabúdajte na slová, ktoré som vám už niekedy povedala: Trpte, modlite sa, mlčte!”⁸⁹

Keď v jeseni hrozná epidémia prestala, sestry sa zo všetkých miest vracali naspäť do materského domu unavené a veľmi vyčerpané ťažkosťami tvrdých čias, ale sprevádzané s prianím požehnania. Kongregácia obstála v tejto skúške zlej doby vynikajúco. Tlač a verejné úrady neboli skúpe na slová uznania na adresu sestier.

⁸⁹ PFLEGER, L.: *Kongregácia Sestier Najsvätejšieho Spasiteľa nazývaná Niederbronnské sestry*. Freiburg im Breisgau : Herder & com., 1921, s. 37.

A hlavne vláda už teraz nezaváhala a rozhodla sa udeliť kongregácii štátne schválenie.

Len čo prestala zúriť cholera, vypukla v roku 1854 Krymská vojna. Vláda sa obrátila na niederbronnské sestry so žiadosťou, aby išli ošetrovať ranených vojakov. Od mladej niederbronnskej kongregácie vyžiadala vláda vo Francúzsku desať sestier pre ďaleko vzdialené krymské bojisko.

Materský dom, ani po vyžiadaní zo všetkých strán, ich nevedel nazbierať desať. Matka Alfonza Mária tam s francúzskou expedíciou nakoniec poslala päť najodvážnejších, na každú obeť pripravených sestier.⁹⁰

Po vyhlásení vojny medzi Francúzskom a Nemeckom v roku 1870 sa Niederbronn stal ihneď dejiskom čulého vojenského ruchu. Francúzske oddiely zaplavili pokojné mestečko. Materský dom predstavení hneď po vyhlásení vojny poskytli francúzskej vláde s neobmedzenou platnosťou na ošetrovanie ranených. Denne dávali stravu 200 - 300 vojakom, ktorí boli na pochode k hranici, nakoľko oddiely boli veľmi zle zásobené potravinami. V tomto čase mimoriadnym zadosťučinením pre sestry bolo, že mnohí vojaci vyhľadávali kaplnku na modlitbu a prijatím sviatosti zmierenia sa pripravovali na nadchádzajúce vážne udalosti.⁹¹

Napriek veľkej aktivite pre Matku Alfonzu Máriu nebolo nič tak dôležité ako túžba neustáleho spojenia s Bohom. Hovorí o tom: „*Nerobte nič, aby ste sa zapáčili ľuďom. Robte dobro len preto, že to chce Boh, aby ste sa iba jemu jedinému zalúbili.*”⁹²

V tejto kapitole som sa zamerala na samotnú charizmu zakladateľky a rozoberala som ju z pohľadu spomínaných štyroch aspektov.

Život a charizma Alžbety Eppingerovej zameriava náš pohľad na Boha a jeho lásku. Viedla hlboký duchovný život, ktorého stredobodom bol Boh. Rokom 1846 začalo pre ňu obdobie mystických zážitkov, vízií, extáz a zjavení. O jej bezvýhradnej oddanosti Bohu svedčí jej povzbudenie sestrám: „*Vidieť Boha vo všetkom, rozjímať o ňom, nikdy ho neopustiť, večne byť s ním, aké to šťastie! Existuje vôbec niečo, čo by sa mohlo s ním porovnať?*”⁹³

⁹⁰ PFLEGER, L.: *Kongregácia Sestier Najsvätejšieho Spasiteľa nazývaná Niederbronnské sestry*. Freiburg im Breisgau : Herder & com., 1921, s. 46-47.

⁹¹ Tamže, s. 66-67.

⁹² LUTTENAUER, J.: *Myšlienky Matky Alfonzy Márie*. Spišská Nová Ves : SDR, 1999, s. 17.

⁹³ Tamže, s. 15.

V Ježišovi cez rozjímanie spoznáva Božiu lásku k ľuďom. Túto svoju skúsenosť chcela odovzdať nielen svojim sestrám, ale všetkým, s ktorými sa pri svojom apoštoláte stretávala. Zjavovala Ježišovo evanjelium najmä tým, ktorí sa vzdialili od Božej lásky. Energia a odvaha, s akou pracovala, pochádzala z Ducha Svätého a neustále ju stvárnovať. Skúsenosť Ducha odovzdávala aj svojim sestrám. Žiadala ich, aby si osvojili jej charizmu, podľa nej žili, strážili si ju, prehľbovali a stále rozvíjali. Účinkovanie Ducha bolo viditeľné vzhľadom na nárast počtu sestier a rýchle rozšírenie sa kongregácie aj mimo územia Francúzska.

ROZDIAL 3.

KAPITOLA 3.

URZECZYWISTNIANIE CHARYZMATU MATKI ALFONSY MARI EPPINGER WE WSPÓLCZESNOŚCI

USKUTOČŇOVANIE CHARIZMY MATKY ALFONZY MÁRIE EPPINGEROVEJ V SÚČASNOSTI

3.1. Doświadczenie mistyczne

Mystická skúsenosť

„Nie vy ste si vyvolili mňa, ale ja som si vyvolil vás a ustanovil som vás, aby ste išli a prinášali ovocie a aby vaše ovocie zostalo.“ (Jn 15,16)

V slovách evanjelistu Jána je zmysel každého povolania na zasvätený život. Je výlučne iniciatívou Boha, ktorý očakáva od tých, ktorých si vybral, odpoveď v podobe úplného a výlučného odovzdania sa mu.⁹⁴

Sám Kristus je nám jasným dôkazom. Jeho dušu a jeho život si môžeme vysvetliť jedine láskou k Otcovi. Miloval nás, lebo mal podiel na láske svojho Otca.⁹⁵

Vo svetle Ježišovho zasvätenia možno objaviť Otcovu iniciatívu ako prameň každej svätosti, prvú príčinu zasväteného života. Ježišov život v panenstve, poslušnosti a chudobe vyjadruje úplnú synovskú vernosť Otcovmu plánu. Jeho dokonalá obeta dáva rozmer zasvätenia všetkým udalostiam jeho pozemského života. V postoji závislosti od Otca – i keď potvrdzuje dôstojnosť a svätosť manželského života a vystupuje na jeho obranu, predsa sám berie na seba panenský spôsob života a tak zjavuje vznešenú hodnotu a tajomnú duchovnú plodnosť panenstva. Zasvätený život je naozaj živou spomienkou na život a pôsobenie Ježiša ako vteleného Slova v jeho vzťahu k Otcovi a bratom.⁹⁶

⁹⁴ JÁN PAVOL II.: *Vita Consecrata*. Posynodálna apoštolská exhortácia. V slovenčine vydaná v: Trnava : SSV, 1996, s. 29. 90

⁹⁵ Por. AUBRY, J.: *Pod' za mnou*. Rím : SÚSCM, 1969, s. 58.

⁹⁶ JÁN PAVOL II.: *Vita Consecrata*. Posynodálna apoštolská exhortácia. V slovenčine vydaná v: Trnava : SSV, 1996, s. 37-38.

Pravý rehoľný život je predovšetkým hlbokou láskou k Bohu, je hľadaním Boha, je osobnou láskou k osobnému Bohu, predovšetkým ku Kristovi a v ňom k Otcovi v Duchu Svätom. To je jeho prvým základným hýbadlom.

Kto chápe svoj rehoľný život ako osobitný a intímny vzťah k samému Bohu, môže aj navonok zložiť sľuby, lebo pochopil kľúčovú skutočnosť svojho života a objavil hlboký zmysel svojho záväzku.⁹⁷

Kristus bol stredobodom života zakladateľky Matky Alfonzy Márie. Táto jej charizma bola nadprirodzeným darom, milosťou. Vlastnila kreatívny a prorocký impulz a niesla v sebe hodnosť – úlohu podnikavej novosti. Pobádaná charizmatickým povolaním dala novozaloženej kongregácii duchovnú náplň, ktorá má preniknúť každú sestru: „**Duch dcér Božského Vykupiteľa má byť duchom Ježiša Krista.** Celý ich život sa má riadiť podľa tohto božského vzoru. Jeho duch ich má celé oživovať a tak úplne prenikať, aby sa prejavoval vo všetkých ich slovách a skutkoch. Každá sestra má môcť povedať s apoštolom: „*Nežijem už ja, ale žije vo mne Kristus* (Gal 2,20), aby sa tak v celom jej bytí zjavoval život Ježiša Krista.“⁹⁸

Rehoľný život je v Cirkvi jedným z turíčnych miest vo svojej dynamickej slobode i vo svojej charizmatickej kreativite. Zakladateľka si nenárokovala rezervovať si tento dar iba pre seba, poprípade pre prvé formujúce sa rehoľné spoločenstvo sestier. Chápala ho ako dar, ktorý je potrebné podávať ďalej. Živé a zdravé spoločenstvo vykonáva to, čo mu zakladateľ zanechal, sprostredkoval. Tak sa rodí živá tradícia, ktorá je jedinečná, zdravá a nepotrebuje „umelé konzervovanie“

Pôsobenie Krista a jeho Ducha sa vpisuje do toho najvnútornejšieho v ľudskej bytosti a pripravuje ju na to, čím raz bude. Tu a teraz dáva „duchovnú“ a „Kristovi podobnú“ povahu, ktorá sa zahalene a skryte stáva skutočným spôsobom existencie a napriek všetkým ohraničeniam chce zvýrazniť ako v zrkadle „Pánovu slávu“ (2 Kor 3, 18).

Kresťanské povolanie je volaním nasledovať Krista; na tom sa zakladá aj rehoľné povolanie. Preto je titulom životného poriadku: „V nasledovaní Krista, Vykupiteľa.“ Chce dať najavo,

⁹⁷ Por. AUBRY, J.: *Pod' za mnou*. Rím : SÚSCM, 1969, s. 59.

⁹⁸ Por. GENERÁLNA KAPITULA: *Konštitúcie a direktórium*. Rím : SDR, 1997, bod 3.

a/ že všeobecným základom kresťanského a rehoľného života je **nasledovať Krista;**

b/ že sestry Božského Vykupiteľa priťahuje **nasledovať Krista ako Vykupiteľa.**⁹⁹

O začiatkoch svojho povolania a zasvätenia podáva staršia sestra svoje svedectvo.

„Bolo som neposedné a všetečné dieťa. Mamka ma vyprevádzala do kostola s náležitým upozornením, ako sa mám správať. To som, ako vždy, zabudla a bavila som sa v kúte kostola, kde stávali deti. V tom ma niekto z detí upozornil: „Pozri sa!” Uvidela som rehoľnú sestru, ako šla zo svätého prijímania sústredene, so zloženými rukami. Tak silne to na mňa zapôsobilo, že som sa hneď vtedy v srdci rozhodla: „Aj ja sa stanem rehoľnou sestrou!” Bolo to ako v piesni: „Ó, Pane, aj na mňa si sa pozrel, tvoje ústa vyriekli moje meno...” Svoje rozhodnutie som nosila dlho v srdci. Keď som to povedala mojej mame, jej odpoveď znela: „Ešte máš na to čas.” No ja som to brala ako súhlas. So svojou spolužiačkou som mala možnosť viackrát navštíviť sestričky. Po skončení základnej a meštianskej školy som sa k nim prihlásila. Prekážkou vstupu bola moja dlhodobejšia choroba. Ťažko som to niesla, ale s Božou pomocou som sa z nej dostala.

No obava, že sa k nim nedostanem, ma držala v stálej pokore a prosbe o Božiu priazeň. V srdci som sľubovala, že prijmem posledné miesto, budem znášať ťažké povahy a podobne, lebo toto bolo mojím veľkým problémom doma. Boh vypočul moje volanie a ako 17-ročná som mohla vziať kufrík do ruky, rozlúčiť sa s rodičmi a súrodencami a nastúpiť na novú cestu životom, ktorú Boh pre mňa pripravil...”¹⁰⁰

Povolanie nesie so sebou aj odpoveď na otázku: „Čo je človek? Aký má byť? Aký je zmysel jeho života?” Takéto otázky aj dnes znepokojujú mnohých mladých ľudí. O tom, ako našla zmysel a náplň života v rehoľnom povolaní napísala ďalšia sestra.¹⁰¹

„V našej farnosti sa konali primície. Celá dedina bola preniknutá horúčkovitou prípravou na ne. Najmä my, dievčatá, sme mali rôzne povinnosti

⁹⁹ Por. NAGEL, M.: Lebensquellen der Kongregation. V: GENERÁLNE VEDENIE SDR: *Ratio institutionis*. Rím : SDR, 2003, s. 14 -16.

¹⁰⁰ *Svedectvo prvej rehoľnej sestry*. Spišská Nová Ves : Uložené u autorky práce.

¹⁰¹ JÁN PAVOL II.: *Redemptionis donum*. Rím: SÚSCM, 1984.

ohľadom zdobenia. Novokňaz pozval aj rehoľné sestry, ktoré nám pomáhali a usmerňovali nás. Predtým som poznala rehoľnú sestru, ktorá bola aj mojou príbuznou. Nikdy sme spolu o rehoľnom povolaní nehovorili. Sestričky, s ktorými som spolupracovala pri príprave na primície, na mňa tak zapôsobili, že som začala po ich odchode uvažovať o rehoľnom živote. Hoci som bola už zamestnaná, mala som svoje predstavy o budúcom živote, kontakt s nimi ma tak oslovil, že som svoje predstavy dokázala zmeniť. Uvedomila som si, že svoj život môžem naplniť aj inak...” Spomínané sestričky sa pre mňa stali „prorokom”. Cez ne ma Boh oslovil a ja som na toto oslovenie odpovedala svojím „áno”. Za to mu dnes denne z úprimného srdca vzdávam vďaku.¹⁰²

Povolanie ísť cestou evanjeliových rád sa rodí z toho, že sa niekto vnútorne stretol s Kristovou láskou. V štruktúre povolania sa toto stretnutie s pozývajúcou láskou stáva čímsi osobným. Takto to cítila rehoľná sestra s nasledujúcim svedectvom.

„Túžba po rehoľnom povolaní bola vo mne zasiata už od detstva. Počas detstva a mladosti som zažila ťažké skúšky a trápenia, cez ktoré mi Boh dával najavo, že ma chce mať blízko pri sebe. Najtvrdšiu skúšku mi Boh poslal, keď som odišla na brigádu do zahraničia. Bola som tam deväť mesiacov. Pracovala som od skorého rána do neskorého večera, nemohla som ísť na svätú omšu a pristúpiť k svätému prijímaniu. Tu som pochopila, že takýto život nemá zmysel. Hoci som rehoľné sestry nikdy nepoznala ani nevidela, v hĺbke svojej duše som cítila, že Boh je môj milujúci Otec a práve on ma volá na správnu životnú cestu. Počúvala som jeho hlas, aby som slúžila jedine jemu. Teraz vnímam, prečo mi Boh poslal skúšku. Chcel a chce ma mať pre seba. Dnes viem, že môj život má zmysel iba v službe Bohu a bližným. Môj život sa obrátil na radosť dňom príchodu do rehoľného spoločenstva. Ďakujem Bohu za každý deň, za jeho dôveru a povolanie, ktoré mi dal. Krédom môjho života je: „Prijať do svojho života evanjelium, Kristov kríž, vedieť sa obetovať a zabúdať na seba.”¹⁰³

V tomto skvelom a rôznorodom svedectve sa odzrkadľujú mnohoraké dary, ktoré Boh udelil sestrám. Otvorili sa pôsobeniu Ducha Svätého, dokázali čítať „znamenia čias“ a inšpirovaným spôsobom odpovedať na nové potreby.

¹⁰² Svedectvo druhej rehoľnej sestry. Spišská Nová Ves : Uložené u autorky práce.

¹⁰³ Svedectvo tretej rehoľnej sestry. Spišská Nová Ves : Uložené u autorky práce.

Podobne ako celá kresťanská existencia, aj povolanie na zasvätený život je hlboko spojené s pôsobením Ducha Svätého. To on spôsobuje, že v priebehu tisícročí stále noví ľudia odhaľovali uchvacujúcu krásu tejto ťažkej cesty. Jeho pôsobením do istej miery prežívali skúsenosť proroka Jeremiáša: „*Zvádzal si ma, Pane, nuž dal som sa zviest’*“. Na toto zvádzanie sestry odpovedali úplným odovzdaním svojho života, keď sa rehoľnou profesiou zaviazali, že budú žiť podľa verejných jednoduchých sľubov čistoty, chudoby a poslušnosti podľa konštitúcií kongregácie.

Svoju vďaku za rehoľné povolanie vyjadrujú sestry denne modlitbou: „*Pán, náš Boh, ďakujeme ti, že si nás povolal do tohto spoločenstva, aby sme nasledovali príklad tvojho Syna a slúžili ti. Zhliadni milostivo na našu Kongregáciu, obnov ju na orodovanie našej zakladateľky Matky Alfonzy Márie a rozmnož počet jej členiek. Žehnaj naše predstavené a spolusestry, ktoré si nám dal. Zjednot’ nás duchom lásky. Urob nás ochotnými plniť naše poslanie v tomto svete, aby sme mali plodnú účasť na diele vykúpenia. Skrze Krista, nášho Pána. Amen.*¹⁰⁴

Svoje stretnutia s Bohom sestry realizujú predovšetkým prostredníctvom modlitby, ktorá je základom rehoľného života. Keď sa modlia a obetujú, s Kristom prednášajú Bohu vlastné utrpenia a ťažkosti a s nimi aj utrpenia a ťažkosti ľudí. Posväcujúca sila modlitby im napomáha verne žiť svoje povolanie. V modlitbe spoznávajú, že Boh je najvyššie dobro, klaňajú sa mu. Duch modlitby je vnútorný postoj ochoty plniť Božiu vôľu. Veľkou prosbou Matky Alfonzy Márie bolo veľa sa modliť za obrátenie hriešnikov a nesmrteľné duše, a tak ich priviesť do tajomstva vykúpenia.¹⁰⁵

Vrcholom a prameňom každého náboženského života je Eucharistia. Tá umožňuje sestram mať účasť na veľkonočnom tajomstve a musí byť stredobodom ich života.

Matka Alfonza Mária nás vyzýva: „*Zmeňme sa v nového človeka. Stojí to námahu, ale dostane sa nám za to večne trvajúce šťastie.*“

¹⁰⁴ S cirkevným schválením, Rím 23. 4. 1981.

¹⁰⁵ GENERÁLNA KAPITULA: Konštitúcie a direktorium. Rím : SDR, 1997, bod 39-41.

Vo sviatosti zmierenia sa uskutočňuje osobné obrátenie, zmierenie s Bohom, ale aj zmierenie s Kristovým tajomným telom. Sestry aj prostredníctvom tohto stretnutia s Kristom majú možnosť rásť v láske.¹⁰⁶

V úzkom vzťahu so slávením Eucharistie je liturgická modlitba hodín. Do modlitby liturgie hodín sestry vkladajú svoj deň. Spoločne sa modlia ranné chvály – rannú modlitbu Cirkvi, večery – večerné chvály Cirkvi, modlitbu napoludnie, kompletórium ako záver dňa. Sestry, ktoré sa nemôžu zúčastniť na spoločnej modlitbe, sú zahrnuté do modlitby spoločenstva.¹⁰⁷

Denným rozjímaním a duchovným čítaním hlbšie spoznávajú Ježiša Krista. Duchovný rast získava rast a silu prostredníctvom Božieho Slova. Preto sa odporúča sestrám čítať Sväté Písmo, vysvetlenia k nemu, teologické spisy. Dôležité je neustále štúdium spisov Matky Alfonzy Márie a spisov o nej.

Denne sa sestry modlievajú ruženec. Rady sa tiež modlia Anjel Pána a krížovú cestu. Návštevy a adorácia eucharistického Pána posilňujú živé spojenie sestier s ním. Vo svojej osobnej modlitbe sa usilujú stretnúť Boha tak, ako to vnuká srdce.¹⁰⁸

Rast v duchovnom živote vyžaduje neprestajnú pozornosť, uvažovanie a zahĺbenie sa do seba. Toto zahĺbenie sa do seba nám pomáha znovu upriamiť náš život podľa Božieho slova, prehĺbiť poznanie Boha a seba, živiť lásku k Bohu a plniť úlohy rehoľného povolania v duchu evanjelia. Osobitnou formou zahĺbenia sa do seba sú pre sestry každoročné duchovné cvičenia a dni mesačnej duchovnej obnovy.¹⁰⁹

Matka Alfonza Mária hovorí: „*Skúmajte bez prestania svojho Božského Učiteľa, rozjímajte o jeho živote dňom i nocou, aby ste pripodobnili svoj život jeho životu.*“¹¹⁰

3. 2. Pozitívny aspekt ascetického života sióstr

Pozitívny aspekt asketického života sestier

¹⁰⁶ Tamže, bod 44.

¹⁰⁷ Tamže, bod 45.

¹⁰⁸ GENERÁLNA KAPITULA: Konštitúcie a direktórium. Rím : SDR, 1997, bod 49-50.

¹⁰⁹ Tamže, bod 51.

¹¹⁰ Tamže, bod 46.

Nasledovanie Krista vedie vždy k uvedomejšej a konkrétnejšej účasti na tajomstve jeho utrpenia, smrti a zmŕtvychvstania. Prameň života a zrelosti musí byť vo veľkonočnom tajomstve. Len na takomto základe sa môže formovať nový človek, rehoľná sestra. Toto poukazuje na nevyhnutnosť askézy v rehoľnom živote. Svet, v ktorom vládne sexuálna neviazanosť, konzumizmus a zneužitie moci každého druhu, potrebuje svedkov veľkonočného Kristovho tajomstva, ktoré v prvej etape vedie nevyhnutne ku krížu. Tento prechod ku krížu vedie k tomu, aby do programu formácie bola vložená denná osobná askéza, pomocou ktorej sa rehoľné osoby cvičia v cnostiach viery, nádeje, lásky, múdrosti, spravodlivosti, stálosti a zdržanlivosti. Tento program nie je ohraničený. Je vždy aktuálny a potrebný. Bez jeho prijatia je nemožné žiť krst a už vôbec nie je možné byť verným v rehoľnom povolaní. Tento program aj celý kresťanský život bude lepšie prežívaný vtedy, keď bude motivovaný Ježišovou láskou a radostnou službou.

Dnešný svet potrebuje svedkov, ktoré sa zrieknu toho, čo svätý Ján z kríža menuje „svetom“ a „jeho žiadostivosťou“, ale aj tohto Stvoriteľom stvoreného a udržiavaného „sveta“ a niektorých jeho hodnôt. Božia pedagogika prostredníctvom askézy oduševňuje k prehĺbeniu rehoľného života, nakoľko vyžaduje určitú námahu. Boh takto vedie ľudskú osobu, ktorú sám stvoril.

Askéza, ktorá patrí medzi pevné súčasti rehoľného života, uvádza tiež do potrebného ticha a samoty. To platí aj pre apoštolsky činné spoločnosti. Dobrovoľne prijatá samota vedie k vnútornému, duchovnému tichu a to si vyžaduje pokoj v domoch, kde by rehoľná osoba mala miesto a čas byť sama v tichu, kde by mohla počúvať a prijímať Božie slovo a podporovať nielen svoje dozrievanie, ale tak aj dozrievanie celého spoločenstva.¹¹¹

Zriekanie - odraz kalvárskeho tajomstva - si žiada, aby človek „bol“ plnšie v Kristovi, pribitom na kríži a zmŕtvychvstalom; aby v ňom človek až do koreňa poznal tajomstvo svojho ľudského bytia a utvrdil sa v ňom počas tohto podivuhodného procesu, ako inde o ňom apoštol píše: „Hoci náš vonkajší človek chradne, predsa ten náš vnútorný sa obnovuje zo dňa na deň.“ Týmto spôsobom dielo vykúpenia prenáša silu veľkonočného tajomstva do oblasti ľudského bytia,

¹¹¹ KONGREGÁCIE PRE INŠITÚTY ZASVÄTENÉHO ŽIVOTA A SPOLOČENSTVÁ APOŠTOLSKÉHO ŽIVOTA: Potissimum institutioni. Smernice, Rím 1990, s. 36-38.

ktoré je ochotné nasledovať Kristovo pozvanie.

V snahe pripodobniť sa Kristovi prijímajú rehoľné osoby askézu ako nevyhnutný prostriedok očisťovania. Ich ochota k askéze sa má prejavovať

v správnom znášaní námah apoštolskej služby, v prijímaní denných udalostí a ťažkostí života. Čo sa týka pôstu, pridriavajú sa predpisov, ktoré Cirkev nariadila pre všetkých veriacich. Z vlastnej iniciatívy prijímajú sestry obmedzenia a zrieknutia týkajúce sa aj dovolených materiálnych a duchovných dohier.¹¹²

Matka Alfonza Mária dala sestrám s názvom kongregácie aj určitý program. **Celý svoj život majú dať sestry do služby vykúpenia.** To pre osobnú snahu po svätosti znamená byť hlboko presvedčenými o vlastnej potrebe vykúpenia a byť ochotnými prijať od Ježiša Krista dar spásy. Kristus je Vykupiteľ skrze smrť na kríži a zmŕtvychvstanie. Ani život sestier nemôže byť založený ináč, ako na utrpení. Takto sestry spolupracujú na vykúpení sveta. Je to veľké tajomstvo, že Pán nechce uskutočňovať spásu bez pričinenia človeka.¹¹³

Pre svoje sestry vyznačila životnú cestu, keď hovorí: „*Ak opravdivo milujeme Ježiša, všetky utrpenia sú nám príjemné. Ak rozjímame o Ježišovi na kríži, všetky ťažkosti sa nám premenia na radosť.*“¹¹⁴

Zasvätený život odzrkadľuje jas lásky, keď svojou vernosťou tajomstvu kríža vyznáva, že verí v lásku Otca, Syna i Ducha Svätého a ňou žije. Takto zasvätené osoby pomáhajú v Cirkvi oživovať vedomie, že kríž je prekypujúca Božia láska, ktorá sa rozlieva na tento svet, veľký znak spásonosnej prítomnosti Krista, najmä vo chvíľach ťažkostí a skúšok. Svedčia o tom neustále, keď s odvahou, hodnou hlbokého obdivu skusujú prenasledovanie a mučenie. Ich vernosť jedinej Láske sa dokazuje a utužuje v pokore skrytého života, v utrpení, ktoré prijímajú, v tichej obeti i -- v podriadení sa Božej vôli.¹¹⁵

Kto sa uprostred Cirkvi rozhodol žiť bezvýhradným zasvätením podľa evanjeliových rád a raz navždy sa zasvätiť Kristovi podľa výzvy evanjelia, vyjadril tým bezvýhradnosť a veľkorysosť darovania svojho života, ale zvlášť

¹¹² GENERÁLNA KAPITULA: Konštitúcie a direktórium. Rím : SDR, 1997, bod 55.

¹¹³ Tamže, bod 4.

¹¹⁴ LUTTENAUER, J.: *Myšlienky Matky Alfonzy Márie*. Spišská Nová Ves : SDR, 1999, s. 33.

¹¹⁵ JÁN PAVOL II.: *Vita Consecrata*. Posynodálna apoštolská exhortácia. V slovenčine vydaná v: Trnava : SSV, 1996, s. 40-41.

vytrvania v ňom až po mučenie. Rehoľníci aj v najtemnejšej dobe likvidácie sa dali viesť najjasnejším svetlom – evanjeliom a potvrdili svoje rozhodnutie zasvätenia, ktoré bolo znakom bezvýhradnej lásky a obety a najrýdzejším znamením ich života s Bohom. V tejto obeti prenasledovania a potom vyhnanstva sa spečatila opravdivosť ich lásky ku Kristovi. Obetovaním sa z lásky svojmu Snúbencovi, si posilnili svoje srdcia, i keď to bolo veľmi ťažké...

Týmto svedectvom dokázali ako radikálne chcu žiť podľa evanjelia, nasledovať Krista a byť znamením večnosti. Boli presvedčení o pravdivosti Pánových slov: „... kto stratí svoj život, získa ho...“ (porov. Lk 9, 23).¹¹⁶

Azda najťažšie životné situácie, kedy sa rehoľné sestry stali svedkami ukrižovaného Krista vo svete, prežívali po druhej svetovej vojne, v päťdesiatych rokoch a v čase nastolenia komunistického režimu.

Sestry o tom podali nasledovné svedectvá.

Povereníctvo školstva v Bratislave pozvalo všetky rehoľné sestry učiteľky z celého Slovenska na poradu, ktorá sa skončila s nasledovným komentárom:

„S obetavou prácou na poli kultúrnom, sociálnom a pedagogickom sú nadriadené orgány s vami nadmieru spokojné. Dopracovali ste sa ku krásnym výsledkom a za to vám patrí uznanie, ale keďže ste nevyhoveli požiadavkám ľudu po STRÁNKE POLITICKEJ, musíte svoju činnosť zanechať. Odteraz budete zaradené pod správu Úradu pre cirkevné veci“¹¹⁷.

Prišiel 29. august v roku 1950 a s ním odsun rehoľných sestier do sústredovacích kláštorov. Sústredeným sestrám prideliťovali prácu v Komunálnych službách mesta Spišská Nová Ves, v jeseni zase pracovali na poliach pri zbere zemiakov a inej úrody, v zime šili a na jar pomáhali „u Bulharov“ pri pestovaní zeleniny. Sestra Beáta Kolbová spomína:

„Mladosť veľa znesie. Každú prácu sme vedeli hneď priliehať ospietať a s novou piesňou sme sa vracali domov. Veselosťou sme premáhali svoje ťažké položenie“¹¹⁸.

¹¹⁶ KRIŠTOFOVÁ, K. – BRAJEROVÁ, C. – BUDICKÁ C.: *V službách Vykupiteľa*. Spišská Nová Ves : Slovenská provincia Kongregácie Sestier Božského Vykupiteľa, 2004, s.77.

¹¹⁷ Inštitúcia, ktorá mala dozor nad Cirkvou a rehoľníkmi v krajine. V: KRIŠTOFOVÁ, K. – BRAJEROVÁ, C. – BUDICKÁ C.: *V službách Vykupiteľa*. Spišská Nová Ves : Slovenská provincia Kongregácie Sestier Božského Vykupiteľa, 2004, s. 86.

¹¹⁸ KRIŠTOFOVÁ, K. – BRAJEROVÁ, C. – BUDICKÁ C.: *V službách Vykupiteľa*. Spišská Nová Ves : Slovenská provincia Kongregácie Sestier Božského Vykupiteľa, 2004, s. 94

V nasledujúcom roku o ďalšom osude rehoľných sestier rozhodol Slovenský úrad pre cirkevné veci v Bratislave. Rozkaz zmocnenca znel: „*Päťdesiat mladých sestier do českých tovární!*“ Bola to zvláštna púť do sveta, o ktorom sa nikomu ani len nesnívalo. O nej píše vo svojej básni sestra Beáta Kolbová:

ODCHOD Z DOMOVA (20. október 1951)

A tiché „S Bohom“ rozlieha sa po chodbe, v izbe i pri bráne.

Nebojíme sa:

„Ideš s nami, Pane!

V neznámy kraj autobus smelo sa pohýňa.

S Bohom buď slovenské mesto, milá dedina.

*Milovať ťa chceme, spomínať budeme,
keď uzrieme a vstúpime na prah českej zeme.*

Hodinu máš času na trpké lúčenie,

bude ti v živote vždy na poučenie,

že nemáš na zemi trvalého miesta.

„S Bohom buďte, rodné dediny a mestá!

(skrátene)

Na situáciu v Čechách sestra Fidelis spomína:

„Bývali sme vo vojenskom betónovom baraku na kopci pod lesom spolu so sestrami Vincentkami. V zime sme ako vojaci išli dennodenne jedna za druhou po veľkom snehu k autobusu do práce česať ľan a „jutu“. Boli sme mladé a veselé. Nič nám nepadlo ťažko“

Sestra Emília Pisoňová spomína na odsuh rehoľných sestier z nemocníc:

„Po 24 hodinách cesty sme sa ocitli v českom Broumove. Komunisti tu sústredili 500 sestier z 18 rehôľ. Nás, 20 vykupiteľiek, ubytovali v jednej izbe, kde nebolo ani stoličky, ani skrine, ani skrinky, bez sociálnych zariadení a kúrenia. Bližili sa Vianoce, zimu sme veľmi cítili a kúriť nebolo čím. Za túto kategóriu ubytovania sestry museli mesačne platiť 360 korún na osobu a zarábali si na to vážením ovocia na vianočný trh. Boli to veľmi drsné podmienky a sestry Češky, ktoré boli s nami sústredené, sa nás pýtali:

„Co ste udělali, že vás tu dali? Nechali ste někoho zaopatřit?“¹¹⁹

O svojich spomienkach z väzenia a o vernosti Kristovi píše ešte žijúca sestra Justína Tuková.

Zobrali ma do auta a odviezli do prešovskej väznice. Tam mi podali uterák, aby som si zaviazala oči a viedli ma do cely, kde som musela vyzliecť reholné šaty. Žena v uniforme mi pohotovo podala čosi podobné ako deravé murárske nohavice a väzenskú košeľu, pričom mi zobrala ruženec a škapuliar. O chvíľu som už sedela na výsluchu. V tú noc alebo lepšie povedané nad ránom ma priviedli späť do cely, kde som už našla spoločníčku. Začali nekonečne dlhé výsluchy. O tom, ako sa treba správať pri výsluchu, som nemala ani poňatia. Míňal sa deň za dňom, výsluch za výsluchom a mňa to fyzicky i psychicky veľmi vyčerpávalo. Najprv sa mi vyhrážali, potom mi všeličo sľubovali a nakoniec ma nútili písať, keďže som nechcela nič povedať. Po každom výsluchu som sa triasla na celom tele.

Pri jednom výsluchu mi vyšetrovateľ povedal: „Napište, stalo sa to tak a tak“ . Zobrala som ceruzku a napísala som „Stalo sa to tak a tak“. Vtedy sa veľmi rozzúrnil, že si z neho robím posmech. Vtedy referent v návale zlosti roztrhal zápisnicu.

Súd bol v júni 1954. Obhajca sa so mnou stretol tesne pred pojednávaním a

počas súdneho pojednávania mi „obhájil“ 10 rokov väzenia, vraj za velezradu s poznámkou „zaslúžene“.

Znie to paradoxne, ale po súde som sa už tešila na návštevu alebo nejakú prácu. Veliteľ mi sľúbil ihlu na šitie. Od radosti, že budem čosi robiť, som sa nevedela ani sústredene modliť. Denne som sa modlievala 3 ružence, krížovú cestu, rozjímal som, spievala nábožné piesne. To mi dodávalo sily do každého nového dňa môjho väzenského života. Totiž počas celého pobytu vo väzení som nebola na svätej omši, na svätom prijímaní a nebolo možné prijať ani sviatosť zmierenia. Ak niekto prepašoval nejakú knihu, ruženec alebo medailu, ihneď to dozorcovia

zhabali. Musela som žiť z toho, čo som mala v sebe. Na prvú Veľkú noc vo väzení som počula hlahol prešovských zvonov ako aj to, ako v susedstve niekto hral

¹¹⁹ KRIŠTOFOVÁ, K. – BRAJEROVÁ, C. – BUDICKÁ C.: *V službách Vykupiteľa*. Spišská Nová Ves : Slovenská provincia Kongregácie Sestier Božského Vykupiteľa, 2004, s. 110.

omšové piesne. To bolo všetko. Strava bola ako vo väzení. Často sme si hovorili: „K smrti veľa, k životu málo“. Až na Veľký piatok im zišlo na um počastovať ma dobrým kúskom údenej šunky, ale poslala som im to naspäť.

V lete 1954 som s ďalšími 20 väzňami išla autom tzv. „Anton“ na Pankrác. Povestný Pankrác hostil vtedy tisíce väzňov. Jedni čakali ešte len na súd, druhí už na popravu. Jedni pre politiku a zločiny, iní pre vieru. Všetko dohromady – mladí skauti, kongreganisti, mládež z Katolíckej akcie, študenti i starí lotri. V tej chvíli som mala pred očami očistec. Keď nás po pol roku dali z Pankráca okopávať cukrovú repu na pole, mali sme nevídanú radosť. Tešili sme sa slnku, poľu, zeleni a spoločnosti ostatných väzňov. Vychádzky vonku z cely tu boli za normálnych okolností nepravidelné a len pod prísny dozorom. Vychádzať von sme museli jedna za druhou, v odstupe 10 krokov a nesmeli sme rozprávať. Ísť pracovať na pole nebolo povinné, ale ak som to odmietla na cirkevné sviatky, ušla sa mi za to korekcia¹²⁰. V septembri 1954 mi Najvyšší súd potvrdil mojich „zaslúžených“ 10 rokov väzenia, a tak som dúfala, že sa dostanem do pracovného tábora. O nikom z našich som nič nevedela.

Dňa 22.8.1955 nás na Pankráci viacerých naložili do autobusu a odvážali do Pardubíc. Pri odchode mi vyhrkli slzy, keď som si uvedomila hromadu bolesti, čo sa tu ukrýva...A v Pardubícach? Väznice boli ešte z čias Márie Terézie, podoprené vysokými drevenými múrmi, akoby práve mali padnúť. Jednako stačili na to, aby nás do nich zatvorili. Veliteľka ma odviedla na oddelenie rádových sestier. Nečakane som sa tu stretla so sestrou Fabiolou a Viktóriou a už som to ani nepociťovala ako väzenie. Bolo nás 50 sestier zo 6 rehól' (boromejky, vincentky, dominikánky, františkánky, križové a tri vykupiteľky) asi 50 ďalších väzenkýň tzv. „nebezpečných živlov“. Ich volali oddelenie Hrad a nás oddelenie Vatikán.

Režim bol veľmi prísny: obed bol na cele a ostatné ľudské potreby tiež...

Prišiel rok 1960. Spoluväzenkyňa, s ktorou som spolu šila, začala nahlas uvažovať, že nás asi prepustia na nejaký mariánsky sviatok. Nevenovala som tomu veľkú pozornosť. Myslela som si: „Veď už samotné prepustenie po odsedení bude veľkým dňom!“ V rozhlase sme raz mohli počuť, že prezident republiky udeľuje amnestiu, ale vzťahuje sa len na určité tresty.

¹²⁰ Korekcia je sprisnené väzenie v betónových kobkách v pivnici, v tme a o hlade .

13. máj 1960 – mariánsky sviatok, na naše veľké prekvapenie, bol dňom aj nášho prepustenia! Zdalo sa to neuveriteľné. Po príchode na rodnú Oravu som sa mohla po 6 a pol roku hneď ráno zúčastniť na svätej omši, vyspovedať sa a prijať sväté prijímanie...“¹²¹

Mnohé ešte žijúce sestry majú v živej pamäti rok 1950, keď ich bezprávne zobrali z nemocníc, škôl a iných pôsobísk do „sústredovacích kláštorov“, aby ich izolovali a vytlačili z verejného života. Aj keď podľa ľudských predstáv mal rehoľný život prestať existovať, Boh, ktorý jediný môže dať dar a milosť povolania, predsa povolával a tá, ktorá ho v sebe poznala, nevedela ostať voči nemu ľahostajná.

Dôkazom toho je, že v tvrdých rokoch komunistického režimu boli prijímané nové členky. Boh aj vtedy do našej kongregácie povolával mladé dievčatá, aj keď ich úradné prijímanie nebolo možné. Zvláštnosťou tohto obdobia bolo, že v školách sa už tvrdo presadzoval marxisticko-leninský svetonázor a mladí ľudia boli v ňom vychovávaní. Tí istí mladí ľudia, ktorí museli takouto výchovou prejsť s veľkým rizikom žiadali o vstup do rehole. Nemožno ich nazvať ináč ako „obilné klásky“ ktoré padali „z voza systematickej ateizácie“, lebo aj v tejto neprajnej dobe Pán vkladal do srdca kresťanov výzvu: „Žatva je veľká, ale robotníkov málo. Preto proste Pána žatvy, aby poslal robotníkov na svoju žatvu.“ (Mt 9, 37-38)¹²²

Sestra Ľudmila Kovaľová, ktorá pracovala v ÚSS v Rohovských Rybkách spomína:

„V roku 1973 sa v našom štáte vyostрили politické pomery mladé sestry museli vyzliecť rehoľné šaty. Predstavené usúdili, že jednou z možností ako nestratiť kontakt s mladými sestrami bude riešenie, ak sestry ostanú pracovať s nimi v civile. Bola to bolestná cesta, ale jediná a reálna. S odstupom času vidíme, že toto riešenie bolo až do roku 1989 prorockou myšlienkou a spoluprácou na Božom pláne. Bol to „most“ na udržanie rehoľného života u nás. Sestry, práve tým, že boli utláčané a zo strany štátu sa nimi pohrdalo, svojím tichým príkladom odvážne poukazovali na ideál nasledovania Krista a príťažlivú

¹²¹ *Zápisky z väzenia*. Spišská Nová Ves : Archív provinciálneho vedenia SDR V: KRIŠTOFOVÁ, K. BRAJEROVÁ, C. – BUDICKÁ C.: *V službách Vykupiteľa*. Spišská Nová Ves : Slovenská provincia Kongregácie Sestier Božského Vykupiteľa, 2004, s. 126-133.

¹²² KRIŠTOFOVÁ, K. – BRAJEROVÁ, C. – BUDICKÁ C.: *V službách Vykupiteľa*. Spišská Nová Ves : Slovenská provincia Kongregácie Sestier Božského Vykupiteľa, 2004, s. 223.

krásu jeho Osoby. Tu začali chápať, že ich najdôležitejším uskutočnením poslania nie sú len diela a vonkajší apoštolát, ale mlčanlivé sprítomnenie Krista osobným svedectvom života.“

Ako už bolo spomínané, na Slovensku existovalo niekoľko spoločenstiev sestier „v civile“. Ich horlivosť a zápal v duchovnom živote nevyhli bystrým očiam sliedičov a zopárkrát sa dostali na výsluchy štátnej bezpečnosti. Na každom kroku sa vyžadovala mimoriadna opatrnosť. Stačila malá nepozornosť a zo strany štátnej bezpečnosti nasledovali výsluchy, vyhrážania a postihy každého druhu či už v zamestnaní alebo v súkromnom živote.

Často uvažovali nad významom slov evanjelia:

„Hľa posielam vás ako ovce medzi vlkov. Buďte teda opatrní ako hady a jednoduchí ako holubice“ (Mt 10, 16).

Rehoľné sľuby prebiehali za zatvorenými dverami, bez rodičov a svedkov, tajne, častokrát zavčas rána. Mnohí kňazi boli tajným sestrám prednášateľmi teologických disciplín, ale tiež skúsenými duchovnými vodcami, pomáhali im správne sa orientovať a ukazovali smer uprostred labyrintu oficiálne vládnuccich ideológií.

Vnútorne a vonkajšie utrpenie, ktoré život aj dnes sestrám prináša, snažia sa prežívať s vierou z Božej ruky a v zjednotení s trpiacim Ježišom. Tie, ktoré v dôsledku pokročilého veku alebo choroby zanechali aktívnu službu, pokračujú v apoštolskom pôsobení modlitbou a obetou. Tak podporujú svoje spolusestry v aktívnej službe a spolu nesú zodpovednosť za diela kongregácie.¹²³

Z uvedených svedectiev jasne vyplýva, že sestry podľa vzoru svojej zakladateľky vedeli prijať kríž v rôznych podobách, niesť ho a položiť na oltár. Ich pohľad však neostal pri kríži. Hoci pohľad na kríž bol na ich životných cestách smerodajný, cez Kristov kríž videli veľkonočné ráno.

V roku 2004 si pripomenieme 15. výročie zamatovej revolúcie a teda aj slobody. Do nového tisícročia vstúpili sestry plné nádeje. Zároveň v ich srdciach rezonuje odkaz Matky Alfonzy Márie: „Neváhajme prijať kríž a dať sa naň pribiť, veď odmenou je nám večnosť.“

¹²³ GENERÁLNA KAPITULA: Konštitúcie a direktorium. Rím : SDR, 1997, bod 73.

3.3. Žycie konsekrowane jako znak jedności Zasvätený život ako znak komúnie

Kristus zhromaždil vo svojej láske mnohých učeníkov, „*aby všetci boli jedno, ako ty, Otče vo mne a ja v tebe, aby aj oni boli v nás, aby svet uveril, že si ma ty poslal.*“ (Jn 17,21)

Muži a ženy, ktorí žijú v rehoľných spoločenstvách, sú dôkazom tejto veľkej neobmedzenej lásky. Nie z „krvi ani z vôle tela“, z osobnej sympatie alebo ľudských motívov, ale „z Boha“, priťahovaní Božím volaním sú rehoľné spoločenstvá živým znakom uprednostnenia Božej lásky konajúcej zázraky a lásky k Bohu, k bratom a sestram v tom zmysle, ako ju naplňal a žil Kristus.¹²⁴

Povolanie k rehoľnému životu je zároveň povolaním k spoločnému životu v mene Ježiša Krista, prostredníctvom ktorého si spoločný život udržiava jednotu. Základný zákon rehoľného života znie: „Žiť v spoločenstve a poslané spoločenstvom účinkovať.“¹²⁵

V spoločenstve si navzájom pomáhame rozvíjať svoje vlohy. Ak dobro spoločenstva niekedy vyžaduje obeť, sestry sú odhodlané zatlačiť do úzadia osobné želania. Spoločenstvo sa musí vždy nanovo budovať vzájomným posilňovaním vo viere a v povolaní prekonávaním toho, čo nás delí, vzájomným odpúšťaním, osobným rozhovorom, v ktorom znovu môže nájsť každá sestra cestu k druhej. Každá sestra je teda povinná zodpovedne spolupracovať na vytváraní

¹²⁴ Por. KONGREGÁCIA PRE INŠTITÚTY ZASVÄTENÉHO ŽIVOTA A SPOLOČNOSTI APOŠTOLSKÉHO ŽIVOTA : *Congregavit nos in unum Christi amor*. V slovenčine vydaná v: Banská Bystrica : Rímskokatolícky biskupský úrad, 1996, s. 5.

¹²⁵ GENERÁLNA KAPITULA: Konštitúcie a direktorium. Rím : SDR, 1997, bod 59.

života spoločenstva. Len vnútorné silné spoločenstvo je schopné splniť svoje poslanie v dnešnom svete.¹²⁶

Rodiny zasväteného života musia byť verné Božiemu plánu a zodpovedať aj veľkým očakávaniam sveta v tisícročí, ktoré sa začalo. Od zasvätených osôb sa očakáva, aby boli opravdivými učiteľmi komúnie a aby žili jej duchovnosť ako svedkovia a tvorcovia pojmu komúnia, ktorá je podľa Božieho plánu vrcholom dejín človeka. Jednou zo súčasných úloh zasväteného života je osobitná starostlivosť o rozvoj spirituality spoločenstva. Rehoľné komunity ju majú šíriť nadväzovaním alebo novým začínaním dialógu lásky so svetom, najmä tam, kde je svet plný etnických konfliktov, alebo kde zúri smrtonosné násilie. Táto úloha si vyžaduje duchovné osoby vnútorne formované Bohom, láskavým a milosrdným spoločenstvom a zrelými komunitami. Spiritualita spoločenstva, to je predovšetkým zameranie pohľadu srdca na trojjediného Boha, ktorý v nás prebýva a ktorého svetlo je treba vnímať aj na tvári našich bratov a sestier vedľa nás. Znamená to cítiť svoju spolusestru vo viere v hlbokéj jednote tajomného Tela – Cirkvi, čiže ako niekoho, kto patrí ku mne. To vedie sestry k tomu, aby spolu prežívali svoje radosti, bolesti, poskytlí si pravé a hlboké priateľstvo, videli v druhom predovšetkým pozitívne prvky a prijímali ho ako Boží dar. Veľmi dôležité je vedieť sestru urobiť miesto a niesť si vzájomne bremená.¹²⁷

Matka Alfonza Mária hovorí: „*Naučte sa vzájomne znášať sa vo všetkom. Ak jedna voči druhej niečo má, nech sa snaží hneď odpustiť a na to zabudnúť.*“¹²⁸

Charizma zakladateľky usmerňuje rehoľný život v spoločenstve. Sestry chcú vďačne zachovať duchovné dedičstvo, ktoré im darovala Matka Alfonza Mária, prehĺbiť ho a svedčiť o ňom autentickým rehoľným životom. To nás vyzýva k formácii, ktorá zodpovedá kontextu dnešného sveta a našej situácii.

Kvalita spoločenstva vyplýva zo všeobecnej atmosféry v spoločenstve a zo životného štýlu jej členov. To znamená, že spoločenstvo bude také, aké ho vytvoria jednotliví členovia. Medzilidské vzťahy majú byť jednoduché a rozvíjané v duchu dôvery a predovšetkým majú byť postavené na viere a láske. Za tým účelom sa spoločenstvo buduje každý deň pod vedením Ducha Svätého, kde sa všetci členovia upriamujú na Božie Slovo, očisťujú sa pokáním, posilňujú

¹²⁶ Tamže, bod 60 – 64.

¹²⁷ Por. KONGREGÁCIA PRE INŠTITÚTY ZASVÄTENÉHO ŽIVOTA: Inštrukcia *Znovu začať u Krista*. V slovenčine vydaná v: SSV, Trnava 2003, s. 55-57.

¹²⁸ LUTTENAUER, J.: *Myšlienky Matky Alfonzy Márie*. Spišská Nová Ves : SDR, 1999, s. 47.

Eucharistiou a ožívujú sa sviatkami liturgického roka. Vo vedomí vlastnej zodpovednosti sa uprostred spoločenstva každý snaží rásť nielen kvôli sebe, ale pre dobro všetkých.¹²⁹

K tomu každej sestre kongregácie pomáha formačný program Ratio institutionis SDR, ktorý jasnou a dynamickou formou ukazuje cestu, ktorou treba prejsť, aby bolo možné osvojiť si spiritualitu inštitútu. Tento program vydalo Generálne vedenie Kongregácie Sestier Božského Vykupiteľa v roku 2003 v Ríme. Je dôležité pre každú sestru a komunitu. Má prispieť k obnove života v kongregácii i v spoločenstvách. Okrem iného sa v ňom uvádza: *Magistérium Cirkvi nám odporúča: „Celá formácia na všetkých stupňoch sa má konať v spoločenstve. Komunita, ktorá je preniknutá duchom modlitby a veľkodušnej odovzdanosti, ktorá je zjednotená v Kristovi a spoločne sa zúčastňuje na svojom poslaní, je priaznivým prostredím pre formáciu.“*¹³⁰

Na základe zostaveného formačného programu sa sestry majú možnosť mesačne zúčastňovať na formačných stretnutiach, ktoré zjednocujú a budujú spoločenstvo sestier. Z nich každá sestra odchádza povzbudená a prostredníctvom jednotlivých úvah má možnosť meniť svoj vzťah nielen k Bohu, ale aj k svojim bližným, k svojim spolusestrám. Z úvahy o eucharistii vyberám: *„Prvým kľúčom do Večeradla je nádoba s vodou, platená zástera a schopnosť umyť si navzájom nohy. Ak tu nie je prítomná vzájomná láska, ktorá sa opiera o službu, o pomoc druhému človeku, na prinášaní radosti, na stretnutí sa s druhým, aby sa potešilo jeho srdce, aby bol týmto spôsobom prekvapený, to nie je Večeradlo. Nádoba s vodou v Kristových rukách bola veľkým prekvapením. Na tomto však stojí vzájomná láska.“*

V Jánovom evanjeliu nám Ježiš zanechal odkaz aktuálny pre každú dobu: *„Nové prikázanie vám dávam, aby ste sa aj vy vzájomne milovali, ako som ja miloval vás.“* (Jn 13,34)

3.4. Zjednocenie z Kościolem za pošrednictwem apostolatu Cesta spojenia s Cirkvou prostredníctvom apoštolátu

¹²⁹ KONGREGÁCIE PRE INŠITÚTY ZASVÄTENÉHO ŽIVOTA A SPOLOČENSTVÁ APOŠTOLSKÉHO ŽIVOTA: *Potissimum institutioni*. Rím, 1990, s. 15.

¹³⁰ GENERÁLNE VEDENIE SDR: *Ratio institutionis*. Rím : SDR, 2003, s. 13-20.

Z náuky Druhého vatikánskeho koncilu vysvitá nutnosť, aby sa všetky inštitúty zasväteného života zúčastňovali na živote Cirkvi a súhlasne so svojim vlastným charakterom si osvojovali a napomáhali úlohy, ktoré Cirkev plní napríklad v oblasti biblickej, liturgickej, dogmatickej, pastorálnej, ekumenickej, misijnej a sociálnej.¹³¹

Je ťažké opísať, ba aj len vymenovať, akými rozličnými spôsobmi Bohu zasvätené osoby prejavujú prostredníctvom apoštolátu svoju lásku k Cirkvi. Táto láska sa zrodila vždy z osobitného daru, ktorý zakladatelia dostali od Boha a ktorý Cirkev schválila, takže sa stal charizmou celej komunity. Tento dar zodpovedá rozličným potrebám Cirkvi a sveta v jednotlivých historických obdobiach, ktorý potom pokračuje a upevňuje sa v živote rehoľných komunit ako jeden z trvalých prvkov života a apoštolátu Cirkvi. Vo všetkých týchto prvkoch a na každom poli - či už ide o kontempláciu, čo zúrodňuje apoštolát, alebo o bezprostrednú apoštolskú činnosť - vždy je sprevádzaná požehnaním Cirkvi.

Tak ako Duch Svätý už vo večeradle pomazal Cirkev, aby ju poslal hlásať svetu radostné posolstvo, tak aj každé pravé rehoľné spoločenstvo, naplnené duchom vzkrieseného Pána, v súlade so svojou svojráznosťou, je apoštolským spoločenstvom. Každé spoločenstvo, aj kontemplatívne, sa stáva diakoniou, teda službou a prorockým svedectvom. Vzkriesený Pán, ktorý v ňom žije a odovzdáva mu svojho ducha, robí z neho svedka svojho

vzkriesenia.¹³² Pocit cirkevnej komúnie udržuje a posilňuje duchovné bratské zväzky a vzájomnú duchovnú spoluprácu medzi rôznymi inštitútmi zasväteného života a spoločnosťami apoštolského života. Je prirodzené, že tí, ktorí sú spojení spoločnou túžbou nasledovať Krista a oživuje ich ten istý Duch, ako ratolesti jedného viničného kmeňa viditeľne ukazujú plnosť evanjelia lásky. Pamätajúc na duchovné priateľstvo, aké tu na zemi často spájalo zakladateľov a zakladateľky rôznych reholí, tieto osoby, aj keď zostávajú verné vlastnej charizme, sú povolané

¹³¹ Por. DVK: *Perfectae caritatis (PC)*. Dekrét zo dňa 28.10.1965, schválená Pavlom VI., v slovenčine vydaný v: Dokumenty DVK II., Rím : SÚSCM, 1970, s. 129.

¹³² Por. KONGREGÁCIA PRE INŠTITÚTY ZASVÄTENÉHO ŽIVOTA A SPOLOČNOSTI APOŠTOLSKÉHO ŽIVOTA : *Congregavit nos in unum Christi amor*. V slovenčine vydaná v: Banská Bystrica : Rímskokatolícky biskupský úrad, 1996, s. 44.

byť príkladom bratstva, ktoré bude povzbudením pre ostatných členov spoločenstva.¹³³

Matka Alfonza Mária založila rehoľné spoločenstvo, ktoré v rozjímaní o tajomstve vykúpenia čerpá silu pre apoštolské pôsobenie. Kontemplatívna modlitba a činnosť majú byť teda spolu úzko spojené. Najprv prichádza pohľad zameraný na Krista, ktorý uputáva natoľko, že sa vlastný pohľad premení na jeho pohľad. S pohľadom Krista, ktorý je láska, máme stretávať ľudí, spoznať ich núdzu a pomáhať im. Preto pohnútkou celej našej apoštolskej činnosti má byť iba láska.

Matka Alfonza Mária mala na ľudí svojej doby a na svoje okolie správny pohľad. Zaiste aj teraz by s rovnakým jemnocitom rozpoznala potreby dnešných ľudí a pomáhala by im. Na splnenie poslania sestier dnes je potrebné, aby sa vždy nanovo zamýšľali nad pôvodným želaním Matky zakladateľky a vždy ho hlbšie chápali. Ak chcú zodpovedať jej duchu, musia byť vnímavé na núdzu a utrpenie ľudí v konkrétnych podmienkach doby a krajiny. S uprednostňujúcou láskou sa majú venovať tým najzanedbanejším. Tak budú pred ľuďmi vydávať svedectvo o nikdy neprestávajúcej Božej priazni a o Božom milosrdenstve, ktoré sa zjavilo v Ježišovi Kristovi.¹³⁴

3.4.1. Działalność wychowawcza i edukacyjna

Činnosť výchovná a vzdelávacia

Zložité životné a kultúrne situácie na začiatku dvadsiateho prvého storočia sú výzvou zodpovedne prežívať prítomnú chvíľu ako kairos, ako priaznivý čas, aby evanjelium účinne oslovilo mužov a ženy dnešných čias. V dnešnej dobe zasvätené osoby vnímajú dôležitosť svojej prorockej úlohy, ktorú im Cirkev zveruje: „*Pripomínať a slúžiť Božiemu plánu s ľuďmi. Tento plán je zjavený vo Svätom písme a možno ho objavovať aj pozorným sledovaním znakov prozreteľnostného Božieho pôsobenia v dejinách.*“¹³⁵

¹³³ JÁN PAVOL II.: *Vita Consecrata*. Posynodálna apoštolská exhortácia. V slovenčine vydaná v: Trnava : SSV, 1996, s. 86-87.

¹³⁴ GENERÁLNA KAPITULA: Konštitúcie a direktorium. Rím : SDR, 1997, bod 79-80.

¹³⁵ JÁN PAVOL II.: *Vita Consecrata*. Posynodálna apoštolská exhortácia. V slovenčine vydaná v: Trnava : SSV, 1996, s. 127-128.

Táto úloha si vyžaduje odvážne svedectvo a trpezlivosť dialógu. Potreba sprostredkovania viery v dnešných časoch je výzvou pre zasvätené osoby, aby brali do úvahy význam svojej prítomnosti v škole. Ich špecifický prínos sa musí jasne prejavíť v spolupráci s inými, ktorí v škole pôsobia. Je doba, kedy mladí chcú poznať jasnú odpoveď na svoje základné otázky, chcú vidieť jasnú kultúrnu ponuku predloženú adresne voči osobe i spoločnosti. Je preto potrebné, aby zasvätená osoba dokázala viesť konštruktívny dialóg s inými.

Zasvätené osoby v škole, v jednote s pastiermi, vykonávajú životne dôležité ekleziálne poslanie, nakoľko výchovou spolupracujú pri evanjelizácii. Toto poslanie si vyžaduje angažovanosť vo svätosti, veľkodušnosť, kvalifikovanú výchovnú odbornosť, aby pravda o človeku, ktorú Ježiš zjavil, prežiarila rast mladých generácií a celého ľudstva.¹³⁶ (viď príloha č. 4)

Výchovné poslanie uskutočňujú zasvätené osoby v spolupráci s viacerými subjektmi – žiakmi, žiačkami, rodičmi, učiteľmi, s nevyučujúcim personálom a zriaďovateľom školy. S nimi tvoria výchovné spoločenstvo. Z tohto pohľadu môžu zasvätené osoby ponúknuť svoju skúsenosť dokonalého spoločenstva, ktorým sa ich komunitný život vyznačuje. Sú akoby kvasom, ktorý dokáže vytvárať hlboké a výchovne zamerané vzťahy.¹³⁷

V akej miere zasvätené osoby radikálne žijú záväzky zasvätenia, v takej miere komunikujú bohatstvá svojho špecifického povolania. Na druhej strane táto komunikácia pomáha tomu, kto ju prijíma, bohato odpovedať účasťou svojho osobného daru a svojím špecifickým povolaním. Toto „delenie sa“ s Cirkvou a so svetom je veľmi dôležité pre vitalitu charizmy a pre jej interpretáciu s dnešným kontextom a s príslušnými duchovnými koreňmi. Prostredníctvom počúvania a čítania znakov čias, ako aj pri tvorivej a činorodej vernosti svojim koreňom je možné obnoviť zasvätený život jednotlivcov i celých spoločenstiev.¹³⁸

Matka Alfonza Mária bola vnímavá na potreby ľudí jej doby. Kristus, Vykupiteľ ohlasoval radostné posolstvo všetkým ľuďom, prednostne chudobným. Toto zameranie sa na chudobných Matka Alfonza Mária uskutočňovala vo svojom živote a zanechala ho sestram ako dedičstvo.

¹³⁶ KONGREGÁCIA PRE KATOLÍCKU VÝCHOVU: Zasvätené osoby v škole. V slovenčine vydané: SSV, Trnava 2004, s. 3-7.

¹³⁷ KONGREGÁCIA PRE KATOLÍCKU VÝCHOVU: Zasvätené osoby v škole. V slovenčine vydané: SSV, Trnava 2004, s. 29.

¹³⁸ Tamže, s. 13.

V nadväznosti na toto dedičstvo a znaky dnešných čias chcú sestry Božského Vykupiteľa v duchu zakladateľky vo svojom živote a účinkovaní dávať prednosť chudobným, a tak žiť evanjelium medzi ľuďmi a slúžiť vykúpeniu sveta. Uskutočňovaním tejto úlohy chcú byť otvorené a pohotové pre súčasné potreby ľudí a požiadavky Cirkvi.¹³⁹

Ich prednostnou voľbou je nachádzať v strede svojho výchovného a pedagogického pôsobenia tých najchudobnejších. Toto je zmysel evanjeliového včlenenia, ktoré je veľmi vzdialené od logiky sveta. Sestry majú úmysel ponúknuť svoje sily a schopnosti predovšetkým tým, ktorí potrebujú nielen pomoc materiálnu, ale aj duchovnú.¹⁴⁰

Chudobnými nie sú len tí, ktorým chýbajú materiálne dobrá.

Keď sa život slovenskej provincie po prvých slobodných voľbách začal obnovovať, sestry mohli začať pôsobiť v školách. Až vtedy zistili, ako negatívne poznačil totalitný režim deti, mládež ale aj strednú generáciu. Dnes svoju apoštolskú činnosť vykonávajú v oblasti náboženského vyučovania, na štátnych, cirkevných i špeciálnych školách. Vo svojom mimoškolskom čase pomáhajú v pastorácii prípravou detí na prvé sväté prijímanie a mladých ľudí na prijatie sviatosti birmovania, biblickými krúžkami, stretnutiami a prácou s dievčatami a mladými ľuďmi, duchovnými obnovami, duchovnými cvičeniami v čase letných prázdnin. (viď príloha č. 5)

Sestry venujú svoj voľný čas aj rómskym deťom, učia ich základné modlitby, pravidelne im poskytujú stravu. Úlohou rehoľných sestier je nielen vyučovať, ale aj formovať. Naučiť ich žiť, objaviť najhlbší zmysel života, dotknúť sa citlivých tém ako sú život, rodina, žena, sociálna spravodlivosť, pokoj a pod. O výchovu mladej generácie sa opiera aj prísľub našej budúcej spoločnosti. (viď príloha č. 4)

Matka Alfonza Mária povzbudzuje svoje sestry:

„Boh žehná to, čo poviete v jeho mene.“

¹³⁹ GENERÁLNA KAPITULA: Konštitúcie a direktorium. Rím : SDR, 1987 , bod 5.

¹⁴⁰ KONGREGÁCIA PRE KATOLÍCKU VÝCHOVU: Zasvätené osoby v škole. V slovenčine vydané: SSV, Trnava 2004, s. 50-51.

3.4.2. Služba ľudziom starým i chorým w ošrodkach opieki zdrowotnej i socjalnej V službe starých a chorých ľudí v zariadeniach zdravotnickej a sociálnej starostlivosti

Jadrom vykupiteľského poslania je Kristus. On hovorí: „*Ja som prišiel, aby mali život a aby ho mali hojnejšie.*“ (Jn 10,10) Myslí tým onen „nový“ a „večný“ život, ktorý spočíva v spoločenstve s Otcom a ku ktorému je bez akýchkoľvek zásluh povolaný každý človek. Je povolaný k plnosti života, ktorý presahuje rozmery jeho pozemskej existencie, pretože spočíva v účasti na samom živote Boha. Vznešenosť tohto nadprirodzeného povolania ukazuje veľkosť a nesmiernu hodnotu ľudského života aj v jeho pozemskej fáze. Ježiš sa svojím vtelením istým spôsobom zjednotil s každým človekom. V tejto udalosti sa zjavuje ľudstvu nielen bezhraničná láska Boha, ale aj neporovnateľná hodnota každej ľudskej osoby. Preto každé ohrozenie dôstojnosti a života človeka otriasa ju v samom strede.

Na začiatku svojej služby Ježiš v nazaretskej synagóge vyhlasuje, že ho *Svätý Duch pomazal, aby chudobným priniesol dobrú zvesť, zajatým oznámil slobodu, slepým vracal zrak, oslobodzoval utláčaných a ohlásil milostivý Pánov rok* (porov. Lk 4,16-19). Cirkev, ktorá si osvojuje Kristovo poslanie, ohlasuje evanjelium každému človeku a usiluje sa ho doviest' k plnosti spásy. Osobitnú starostlivosť venuje však najslabším, lebo tí najviac potrebujú pomoc. Chudoba má veľa rozmerov – „chudobnými“ sú utláčani, odsunutí na okraj, starí, chorí, deti

a všetci, ktorých spoločnosť považuje za „posledných“ a takto s nimi aj zaobchádza.

Rozhodnutie sa pre chudobných je vpísané do dynamiky lásky podľa Kristovho úmyslu. Je preto povinnosťou všetkých Kristových učeníkov, zvlášť zasvätených. Starostlivosťou o chorých a starších ľudí podstatne prispeli aj dnes prispievajú k životu Cirkvi.¹⁴¹

Matka Alfonza Mária určila novozaloženej kongregácii jasnú a presne vyhranenú úlohu. Niederbronnské sestry mali ošetrovať chorých, podporovať chudobných, starať sa o deti a pomáhať starým ľuďom. Dávali tak na modernú biedu fabrických robotníkov nie teoretickú, ale priam bytostnú odpoveď. Kristus dal svoju odpoveď prostredníctvom tých, ktoré boli ochotné obetovať život za svojich bratov.¹⁴²

Aj v súčasnosti mnohé z rehoľných sestier v zhode s charizmou Matky Alfonzy Márie konajú apoštolát v zdravotníctve. Na Slovensku mnoho z nich celý život venovalo službe obetiam rôznych chorôb, čím dokazovalo, že obetovať sa až po hranice heroizmu patrí k prorockej povahe zasväteného života. Sestry dnes pracujú v zdravotníckych zariadeniach na internom, onkologickom a geriatrickom oddelení, na jednotkách intenzívnej starostlivosti, kde predovšetkým svojim postojom k pacientom zmiernujú telesnú, ale aj ich duchovnú biedu. (viď príloha č. 4)

Mnohé zo sestier, ktoré majú už dôchodkový vek, na týchto oddeleniach sprostredkujú sviatosť zmierenia a denne prinášajú eucharistického Krista. Podobnú službu starým a chorým spoluobčanom vykonávajú aj vo farnostiach svojho pôsobenia, či už v mestách alebo na dedinách. Väčšinou je to pred prvým piatkom v mesiaci alebo na veľké sviatky, ako sú Vianoce, Veľká noc, Turíce.

Sestry vydávajú svedectvo lásky chorým, obetujú sa pre nich s hlbokým spolucítením a angažovanosťou. Osobitnou starostlivosťou obklopujú najbiednejších a najopustenejších chorých – starcov a starenky, umierajúcich, neplnoprávných v ústavoch sociálnej starostlivosti, spoločnosťou odsunutých, zvlášť deti a matky zo sociálne slabších rodín, ktorým pomáhajú materiálne a duchovne, obeť narkománie na misiách na Ukrajine. Chorým pomáhajú obetovať

¹⁴¹ JÁN PAVOL II.: *Vita Consecrata*. Posynodálna apoštolská exhortácia. V slovenčine vydaná v: Trnava : SSV, 1996, s. 142-143.

¹⁴² MATKA ALFONZA MÁRIA: *Príhovory*. Innsbruck : Tyrolia, 1948, s. 26-27.

svoje utrpenie v spoločenstve s Kristom, ukrižovaným a osláveným pre spásu všetkých. Prehlbujú v nich vedomie, že modlitbou a svedectvom slov a činov sú aktívnymi subjektmi pastorácie prostredníctvom charizmy kríža.¹⁴³

Poslaním rehoľných sestier je evanjelizovať aj prostredie zdravotníckych služieb, v ktorom pracujú, šíriac evanjeliové hodnoty a v ich svetle ukazujú ľuďom dnešnej doby zmysel života, utrpenia, smrti. Ich úlohou je humanizácia medicíny a prehĺbenie reflexie nad zásadami bioetiky v službe evanjelia. Šíria predovšetkým úctu k človeku a k ľudskému životu od počatia až po prirodzený koniec v úplnej zhode s morálnou náukou Cirkvi.¹⁴⁴

3.4.3. Opieka domova

Podomové ošetrovanie

Dnes všeobecne oceňujeme ošetrovanie chorých v domácnosti. Stalo sa to aj povolaním svetských sestier, ale až po tom, čo Matka Alfonza Mária predišla svojim príkladom. Ona určila svojim sestram povolanie ošetrovateliek v inom zmysle. Podľa nej mali sestry z kláštora vychádzať do chatrčí chudobných a tam sa ujímať chorých. Tento krok do sveta bol v tom čase neslýchaný, hoci veľmi potrebný.

Dnes hľadáme s obdivom a vďačnosťou na mnohé zasvätené osoby. Ich pomoc starým, chorým a trpiacim v príbytkoch je dôležitým príspevom v poslaní kongregácie. Vidíme rehoľné sestry v uliciach mnohých miest a dedín, častokrát za nepriaznivého počasia kráčajúce za svojimi „starkými“. Ich služba spočíva nielen v zdravotníckej starostlivosti, ale aj v mnohých službách, ako je upratovanie, nákupy, prechádzky, ba aj spoločná modlitba. Sú medzi prvými, ktorí sa spôsobom, aký zanechala zakladateľka, ujali hmotnej a duchovnej biedy dnešnej doby. (viď príloha č. 4)

Pokračujú tak v milosrdnej službe Krista, ktorý „*dobro robil a uzdravoval všetkých*“ (Sk 10,38). Nasledujú Ježiša a napodobňujú svoju zakladateľku. Ak chcú zodpovedať jej duchu, musia byť neustále vnímavé na núdzu a utrpenie ľudí v konkrétnych podmienkach našej doby i spoločnosti a uprednostňujúcou láskou

¹⁴³ Por. JÁN PAVOL II.: *Vita Consecrata*. Posynodálna apoštolská exhortácia. V slovenčine vydaná v: Trnava : SSV, 1996, s. 144.

¹⁴⁴ Tamže, s. 150.

sa venovať tým najzanedbanejším. Sestry tak uskutočňujú Ježišove slová: „Čokoľvek ste urobili jednému z týchto mojich najmenších bratov, mne ste urobili.“

3.4.4. Inne formy apostolatu

Iné formy apoštolátu

Terajší hospodársky poriadok i sama civilizácia podliehajú základnej chybe alebo skôr súhrnu chýb a mylnému usporiadaniu vecí, takže ľudská rodina sa nemôže z týchto neblahých okolností vymaniť.

Život rehoľných sestier spĺňa **osobitnú úlohu**: udržuje v pokrstených vedomie základných evanjeliových hodnôt, vydávajúc „skvelé a výborné svedectvo, že svet nemožno pretvoriť a obetovať Bohu bez ducha blahoslavenstiev“. Zasvätený život neustále pripomína Božiemu ľudu potrebu svätosťou života odpovedať na Božiu lásku, ktorú rozlieva do srdca Svätý Duch (porov. Rim 5,5), a svojim konaním vyjadrovať sviatosťné zasvätenie, ktoré sa udialo Božím pôsobením pri krste, birmovaní alebo pri rehoľnom zasvätení.

Rehoľné sestry naplňajúc odkaz a dedičstvo Matky Alfonzy Márie neustále hľadajú nové formy apoštolátu. Na spoločnom apoštolskom diele majú podiel aj sestry, ktoré pracujú v službách, ako je správa, kuchyňa, domácnosť a v iných oblastiach. V každom z rehoľných domov sú sestry, ktoré vykonávajú takéto práce. Pomáhajú tak uskutočňovať ciele kongregácie. Pri každom druhu prác sú sestry vedené duchom viery a láskou k blížnemu.¹⁴⁵

Kvôli plneniu apoštolských prác sestry nezabúdajú ani na starostlivosť o svoje choré a staré sestry. Služba spoločenstva patrí na prvom mieste im. Na niekoľkých miestach v provincii sú zriadené domy, ktoré sú k dispozícii starším a chorým sestrám.¹⁴⁶ (viď príloha č. 4)

Matka Alfonza Mária aj v tomto smere povzbudzuje svoje sestry:

„Často nerozumieme Božím plánom. Nepriečme sa im.“

Sestry svoju zakladateľku rady vyzývajú touto modlitbou:

¹⁴⁵ GENERÁLNA KAPITULA: Konštitúcie a direktorium. Rím : SDR, 1997, bod 94.

„Matka zakladateľka ako tvoje dieťa ťa prosím o materinské požehnanie a s ním i tvojho ducha. Nauč ma, ako si ty žila, trpieť, ako si ty trpela, milovať ako si ty milovala. Buď mojou učiteľkou a vodkyňou na ceste duchovného života, ktorým si tak vytrvalo a neúnavne kráčala až do konca. Prijmi obeť mojich sľubov do svojich čistých rúk, aby sa môj život strávil v nepoškvrnenej oddanosti tomu, ktorý mi kázal milovať tvojho ducha, tvoje zásady a tvoje dielo. Vypros mne a mojim spolusestrám milosť hrdinsky nasledovať Ukrižovaného tak, ako si nám to ty ukázala, aby sme ti všetky raz boli v nebi na radosť a slávu. Potom budeme s tebou po celú večnosť jasavo spievať pieseň sestier Božského Vykupiteľa, ktorá bola melódiou celého tvojho života: „Všetko skrze Boha, s Bohom a v Bohu a pre jeho väčšiu česť a slávu.“

3. 5. Dynamika wierności charyzmatowi Matki Alfonsy Marii

Dynamika vernosti charizme Matky Alfonzy Márie

Cirkev na začiatku tretieho tisícročia svojich dejín sa znovu pýta na svoju cestu milosti, ktorú jej pripravil Pán, Boh milosrdenstva a pokoja. Svätý Otec v Apoštolskom liste NOVO MILLENNIO INEUNTE chcel navrhnúť základné línie apoštolskej činnosti kresťanských komunit, aby verne nasledovali Božského Majstra.

Nedotknuteľná zložka života a svätosti Cirkvi stavia zasvätený život do prvej línie v službe povýšenia svätosti celého Božieho ľudu. Zasvätený život má v Cirkvi vzhľadom na túto pedagogiku svätosti nenahraditeľnú úlohu. Úlohou zasväteného života je vydávať účinné svedectvo úplného zasvätenia sa Pánovi a urobiť plodným svoju službu v Cirkvi.

Základným krokom na ceste k svätosti je počúvanie Božieho slova. Jeho vytrvalým počúvaním sa u zasvätených osôb vytvára nová a stále opravdivejšia príbuznosť s Ježišom. Tým, ktorí mu oznamujú príchod jeho matky a bratov, hovorí: *„Mojou matkou a mojimi bratmi sú tí, čo počúvajú Božie slovo a uskutočňujú ho.“* Rehoľné komunity sú v Cirkvi povolané byť miestami výchovy a formácie k stálemu počúvaniu Božieho slova.

¹⁴⁶ LUTTENAUER, J.: *Myšlienky Matky Alfonzy Márie*. Spišská Nová Ves : SDR, 1999, s. 70.

V škole Božieho slova dostávam opravdivejšiu a úplnú odpoveď na otázku zmyslu šťastia, ktoré je v srdci každej ľudskej osoby. Zasvätení sú pre dnešný svet svedkami nádeje. Rehoľné komunity sú povolané stať sa miestami nádeje, miestami, na ktorých láska čerpajúca silu z modlitby – zdroja komúnie, sa má stavať princípom života a prameňom radosti. Dnešný komunitný život žije Božiu lásku uprostred nových napätí, ako je individualizmus, narcizmus a sekularizmus. Aj v apoštolskej činnosti prichádzajú vždy nové skúšky. Vo vnútri týchto napätí je ukrytá výzva, ktorej zasvätený život – oživovaný veľkonočnou a prorockou dimenziou – je povolaný čeliť.

Aká je Kristova tvár, ktorú dnes zasvätený život ukazuje? Ako dnes ohlasovať Ježiša chudobného, čistého a poslušného? Ako dnes uskutočňovať charizmu zakladateľov?

Ľudia často oceňujú to, čo zasvätení muži a ženy pre nich robia. Využívajú ich výchovné a charitatívne služby, ale dôvody prečo žiť a umrieť, milovať a trpieť, idú hľadať mnohokrát inde. Práve duchovný a komunitný život zasvätených musí poukázať na to, ako možno naplno ľudsky žiť a umrieť, milovať a trpieť. Je potrebné začať s duchovnou a apoštolskou dobročinnosťou, ktorá má svoje základy nie vo dôležitosti postu členov alebo v sile diela, ale v tom, že sa prezentuje slabosťou Krista a má odvahu až k mučenictvu.¹⁴⁷

Dnešný človek veľmi túži po pravde, spravodlivosti, šťastí, kráse, dobre ale sám vlastnou silou tieto hodnoty nemôže nájsť. Ponukami dnešného sveta ostáva neuspokojený. Zasvätené osoby žijú vo svete, ktorý veľmi trpí. Veľa bratov a sestier má smutné dedičstvo, strach a bolesť. To nikoho nemôže nechať v ľahostajnosti.¹⁴⁸

Zakladateľka Matka Alfonza Mária zanechala svojim sestrám nádherné dedičstvo. Ich úlohou je vrátiť sa k nemu, aby tak ako ona aj sestry sa stali v dnešnom svete znamením Božej lásky, radosti a nádeje. To znamená zjednotiť sa s tými, ktorí podstupujú rôzne skúšky utrpenia kvôli skutočnosti, v ktorej sa nachádzajú.

Mottom šiestich rokov plynúcich medzi dvoma generálnymi kapitulami (rokom 1999-2005) je:

¹⁴⁷ EDUARDO CARD. MARTINEZ SOMALO: *Zasvätený život v treťom tisícročí*. Prednáška, Rím : Universita Urbaniana, 2001.

¹⁴⁸ Por. *Obežník generálnej predstavenej č. 93-2002*. Spišská Nová Ves : Archív Slovenskej provincie SDR.

„Radosť v Pánovi je vaša sila“ (Neh 8,10)¹⁴⁹

Charizmu Matky Alfonzy Márie chcú sestry naplniť nasledovne:

- Svoje utrpenie chcú spájať s utrpením Ježiša Krista za vykúpenie sveta;
- Budú sa radowať spolu s apoštolom: „*Boli uznani za hodných znášať potupu pre toto meno*“ (Sk 5,4);
- S radosťou budú prijímať, čo im prinesie všedný deň;
- Zapoja sa do života Cirkvi vo svete a vnesú jej záležitosti do svojich modlitieb;
- Budú povzbudzovať a posilňovať iných vo viere, nádeji a láske;
- Chcú spoznávať vykupujúcu a presvedčivú hodnotu v trepezlivosti neseného utrpenia.¹⁵⁰

Sestry Slovenskej provincie sa snažia, aby ich život premieňaný evanjeliovými radami bol prorockým a tichým svedectvom, ale aj výrečným protestom proti akejkoľvek nehumánosti vo svete. To ich vyzýva k novej tvorivosti tak, ako to videli u svojej zakladateľky Matky Alfonzy Márie. Ona vedela s pravou charizmatickou tvorivosťou odpovedať na výzvy a ťažkosti vtedajšej doby. Dnes sa sestram otvárajú nové možnosti a priestory, kde možno iní nedokážu vstúpiť. Je k tomu potrebné vnímavé oko a šľachetné srdce, čím by odpovedali konkrétnou službou na volanie mnohých núdznych a potreby dnešnej doby. V oblasti práce s deťmi a mládežou ide im nielen o vyučovanie a formovanie mladých ľudí, ale o to, aby im ponúkli animované využitie voľného času. Nie je im ľahostajný ani rozvoj duchovných a kultúrnych hodnôt v regiónoch, kde pôsobia. Snažia sa hľadať nové možnosti poskytovania hmotnej a duchovnej pomoci predovšetkým pre sociálne slabšie rodiny a mladých ľudí, ktorí sa ocitli v ťažkých sociálnych podmienkach. V mnohých komunitách sestry nešetria akoukoľvek pomocou ani časom. Vo svojich komunitách chcú ponúknuť ľuďom svojho okolia relax a humor, pričom za tým všetkým je sila kresťanstva a záujem o človeka. Účinnou metódou je stretávanie sa mladých v rovesníckych

¹⁴⁹ Por. *Obežník generálnej predstavenej č. 12-1999*. Spišská Nová Ves : Archív Slovenskej provincie SDR.

¹⁵⁰ Por. *Obežník generálnej predstavenej č. 118-2000*. Spišská Nová Ves : Archív Slovenskej provincie SDR.

skupinách, ktoré zodpovedajú túžbe mladých po spoločenstve, dialógu a výmene skúseností.¹⁵¹

Špecifikom je angažovanie sa v prospech dievčat, zameriavajúc sa na ich rozvoj, zvyšovanie povedomia dôstojnosti ženy a budúcej matky. Konkrétnou odpoveďou tohto angažovania sú exercície a duchovné obnovy. Mnoho mladých ľudí sa nachádza medzi zasvätenými osobami. „*Učiteľ, kde bývaš?*“ Túto otázku položili raz mladí ľudia Ježišovi z Nazareta. Otázka bola plodom istého hľadania. Možno mnoho z dnešných mladých ľudí by práve prostredníctvom zasvätených osôb chcelo poznať, kde „*Ježiš býva*“. Ježišova pedagogika znamenala pozvanie: „*Pod'te a uvidíte.*“ Každé pozvanie, každý rozhovor má veľký význam pre povolanie. Plán cesty k povolaniu je predovšetkým putovanie s Ježišom, ktorý vstupuje do dejín konkrétneho človeka. Úlohou zasvätených osôb je poukázať na prítomnosť Ježiša na životnej ceste. Mladý človek sa tak ocitne tvárou v tvár pred Ježišom a s prekvapením zistí, že ten, kto neustále kráča po jeho boku ho povoláva rozhodnúť sa na celý život.¹⁵²

Zo životopisu Matky Alfonzy Márie je známa táto udalosť. Raz, kráčajúc po obilnom poli svojho otca sa pýtala samej seba: „*Ako je možné, že Boh si vybral mňa, nevzdelanú a chudobnú na prirodzené dary?* V tom namiesto vlniaceho sa obilia videla zástupy sestier a v srdci počula odpoveď: „*Pozri, to sú dcéry, ktoré ti pošlem!*“ (viď príloha č. 6) Povzbudená týmto silným zážitkom kráčala s väčšou odvahou cestou, ktorú jej určil Boh.¹⁵³

Dnes sestry denne prosia o nové povolania:

Božský Vykupiteľ, ty si srdce ctihodnej Matky Alfonzy Márie naplnil vrúcnu láskou k chudobným, chorým a nevedomým. Daj aj mnohým dievčatám milosť, aby ako jej dcéry mohli pracovať v tvojej vinici pre záchranu sveta a na tvoju slávu. Milosrdný Vykupiteľ, keď bieda tvojho ľudu volala k tebe o pomoc, poslal si Matku Alfonzu Máriu, aby obohatila tvoju Cirkev novou rehoľnou rodinou, a tak zmiernila biedu ľudstva. Dopraj nám, ak je to tvoja vôľa, aby sa zjavila prosebná

¹⁵¹ Por. JÁN PAVOL II.: *Vita Consecrata*. Posynodálna apoštolská exhortácia. V slovenčine vydaná v: Trnava : SSV, 1996, s. 56.

¹⁵² PÁPEŽSKÉ DIELO PRE CIRKEVNÉ POVOLANIA: Nové povolania pre novú Európu. Trnava : SSV, 1998, s. 126-136.

¹⁵³ RICHOMME, A: Matka Alfonza Mária. Bratislava: Kongregácia sestier Najsvätejšieho Spasiteľa, 2000, s. 29.

*moc tvojej vernej služobnice, ktorú má v nebesiach a dožič nám na jej príhovor milosť, o ktorú teraz prosíme... Ozdob svoju skromnú služobnicu čím skôr korunou blahoslavených. Amen.*¹⁵⁴

3.6. Duchova rodzina Kongregacjii Sióstr Božego Zbawiciela i charyzmat Matki Alfonsy Marii

Duchovná rodina Kongregácie sestier Božského Vykupiteľa a charizma Matky Alfonzy Márie

V Cirkvi jestvuje rozličnosť služieb, ale jednota poslania. Druhý vatikánsky koncil v Konštitúcii LUMEN GENTIUM, keď vysvetľoval úlohy hierarchie, venoval pozornosť aj laikom. Biskupi a kňazi si dobre uvedomujú, na aký veľký ošoh sú laici pre celú Cirkev. Ich najväčšou úlohou v súčasnosti je tak viesť veriacich a brať do úvahy ich služby a charizmy, aby všetci svorne svojím spôsobom spolupracovali na spoločnom diele. Laici majú mať činnú účasť na celom živote Cirkvi a sú povinní nielen preniknúť svet kresťanským duchom, ale aj na to sú povolání, aby boli vo všetkom svedkami Kristovými uprostred ľudskej spoločnosti. Keďže však k laickému spôsobu života patrí žiť vo svete a uprostred svetských záležitostí, laici majú od Boha povolanie, aby zapálení kresťanským duchom boli na spôsob kvasu apoštolsky činní vo svete. Medzi Kristovými veriacimi z dôvodu ich znovuzrodenia v Kristovi, jestvuje, pokiaľ ide o dôstojnosť a pôsobenie, skutočná rovnosť, zásluhou ktorej všetci spolupracujú na budovaní Kristovho Tela, podľa postavenia a funkcie každého jedného.¹⁵⁵

Na výzvu Cirkvi o spoluúčasti laikov na charizmách jednotlivých rehoľných spoločností a na odporúčanie generálnej kapituly Kongregácie Sestier Božského Vykupiteľa (SDR) 1993 bolo v Slovenskej provincii založené v roku 1997 aj laické združenie pod názvom **DUCHOVNÁ RODINA SDR**.

¹⁵⁴ S povolením rímsko-katolíckej cirkevnej vrchnosti v Košiciach č. 3232/49.

¹⁵⁵ DVK: *Lumen gentium*. Konštitúcia Druhého Vatikánskeho koncilu (DVK) zo dňa 21.11.1964, schválená Pavlom VI. V: Dokumenty DVK I., Rím : SÚSCM, 1968, s.106-115.

Štatút laických členiek Slovenskej provincie schválila Konferencia biskupov Slovenska dňa 4. septembra 1997 pod číslom 34/1997/KBS. (viď príloha č. 15)

Matka Mária Alfonza je veľkou tým, že žila pre druhých. Jej ideou bolo: „*Z lásky ku Kristovi pomáhať trpiacemu ľudstvu, vzpriamovať telesne chorých a na duchu zlomených*“. Uskutočneniu tejto myšlienky venovala celý život.

Dnešná doba nás pozýva späť k "prameňu". Pozýva nás načrieť z prameňa, ktorý ponúka Ježiš, ale aj k prameňu, z ktorého vzišlo toto veľkolepé dielo. Aj členky DR na Slovensku sa cítia byť pozvané k tomuto „prameňu“. Často tak ako zakladateľka chcú mať aj ony oči a srdce otvorené pre telesné i duchovné potreby ľudí žijúcich v blízkom okolí. Ony samé majú osobnú snahu pripodobniť sa Ježišovi, čo môžu dosiahnuť jedine prehĺbením svojho kresťanského života. V súčasnosti má Duchovná rodina SDR na Slovensku 410 členiek a pracujú zväčša pri komunitách rehoľných sestier. Takto pomáhajú šíriť charizmu zakladateľky Matky Alfonzy Márie a usilujú sa prenikať do tajomstva Vykúpenia.

Členstvo v Duchovnej rodine Kongregácie Sestier Božského Vykupiteľa znamená stať sa svedkom Božej lásky pred ľuďmi. Členkami duchovnej rodiny sa môžu stať ženy rôzneho veku a postavenia. Sú to ženy, matky, staré matky, ktoré berú vážne Ježišovu výzvu: „Ak je niekto smädný a verí vo mňa, nech príde ku mne a nech pije.“ (viď príloha č. 4)

Konkrétne pre každú to znamená:

- Žiť príkladným kresťanským životom;
- Obetovať svoje modlitby, utrpenia, práce a ťažkosti života;
- Naplňovať svoj život skutkami telesného a duchovného milosrdenstva predovšetkým vo svojej rodine, v blízkom okolí i medzi členkami duchovnej rodiny;
- Aktívne sa zapájať do života miestnej Cirkvi – farnosti so súhlasom miestneho duchovného;
- Pomáhať starým a chorým ľuďom, osamelých navštevovať a chudobným, nakoľko je to možné, pomôcť;
- Podporovať apoštolskú činnosť sestier Božského Vykupiteľa;
- Modliť sa za obrátenie a spásu hriešnikov;

Svoju apoštolskú službu pri šírení evanjelia posilňujú:

- Pravidelnou rannou a večernou modlitbou;

- Častou účasťou na svätej omši a svätom prijímaní;
- Modlitbou svätého ruženca /denne aspoň jeden desiatok/;
- Strelnými modlitbami, pri ktorých budú svoju rodinu, deti, svojich blízkych často odovzdávať do Ježišovej starostlivosti;
- Čítaním Svätého Písma;
- Mesačnými stretnutiami, na ktorých budú viac poznávať Ježišov život;
- Účasťou na trojdňových duchovných cvičeniach raz za rok.¹⁵⁶

„Modlitbou a skutkami telesného i duchovného milosrdenstva ved'te ľudí k Bohu.“

Matka Mária Alfonza

V tejto tretej kapitole išlo o zhodnotenie prežívania a naplňania charizmy Matky Alfonzy Márie v živote sestier. Po zhodnotení diela, ktoré sestry doposiaľ vykonali a naďalej vykonávajú, konštatujeme veľkú snahu o zachovanie vernosti charizme a duchovnému dedičstvu zakladateľky. Charizma sestier je nasmerovaná na Boha prostredníctvom spoločnej i osobnej modlitby. V tejto perspektíve charizma zakladateľky každú sestru podnecuje k úplnému sa odovzdaniu Bohu, aby vo všetkých životných situáciách mohla slovami žalmu zvolať:

„Skúste a presvedčte sa, aký dobrý je Pán; šťastný človek, čo sa utieka k nemu.“ (Ž 34,9)

Charizma zakladateľky zameriava život sestier na radostné vnútorné životné spoločenstvo s Ježišom, v ktorom sa od neho učia obetavej službe Bohu a bratom. Ježiš prostredníctvom svojho Ducha podnecuje každú sestru, aby sa ním nechala viesť a posilňovať v osobnom duchovnom živote, v apoštolskej činnosti i v živote spoločenstva. Len v spolupráci s Duchom Svätým sa apoštolát stane postojom služby, lebo len služba je výrazom slobody pred uplatňovaním vlastného „ja“ a znakom zodpovednosti voči druhému.

¹⁵⁶ SDR: *Štatút*. Spišská Nová Ves : SDR, 1997, s. 8-14.

Zakończenie

Życie konsekrowane, jak każda forma życia chrześcijańskiego, jest ze swojej natury dynamiczne. Zrodziło się z twórczej inspiracji Ducha, który wprowadził założycieli i założycielki na drogę ewangelii i wywołał zadziwiającą różnorodność charyzmatów. Posłuszni i wrażliwi na jego kierownictwo naśladowali Chrystusa z bezpośredniej bliskości, wnikali w jego wnętrze i dzielili się z Nim wszystkim, co było związane z ich powołaniem.

Celem mojej pracy było głębsze wniknięcie w charyzmat Matki Alfonsy Marii, założycielki Kongregacji Sióstr Bożego Zbawiciela, przeanalizowanie go od strony mistyki, ascetyki, apostołatu i życia we wspólnocie, nastawienie się na jego przeżywanie w instytutach zakonnych i w życiu poszczególnych sióstr we współczesności.

W posynodalnej adhortacji apostolskiej KOŚCIÓŁ W EUROPIE papież Jan Paweł II przedstawia Jezusa Chrystusa jako źródło nadziei dla Europy a także wzywa wszystkich chrześcijan naszego kontynentu słowami Pierwszego listu św. Piotra: *„Kto zaś wam zaszkodzi, jeżeli gorliwi będziecie w czynieniu dobra? Ale jeżelibyście nawet coś wycierpieli dla sprawiedliwości, błogosławieni jesteście. Nie obawiajcie się zaś ich groźby i nie dajcie się zaniepokoić! Pana zaś Chrystusa uznajcie w sercach waszych za Świętego i bądźcie zawsze gotowi do obrony wobec każdego, kto domaga się od was uzasadnienia tej nadziei, która w was jest.”* (1Pt 3,13-15)¹⁵⁷

Ojciec święty na początku trzeciego tysiąclecia myśli o wszystkich chrześcijanach, a zwłaszcza o osobach życia konsekrowanego. Czyni to przy pomocy swoich listów i dokumentów. Instrukcja „Na nowo zacząć u Chrystusa”, jest cenną wskazówką dla wszystkich sióstr Kongregacji, aby ponownie znalazły swoje korzenie, wróciły do „źródła” charyzmatu i dokonały radykalnych postanowień na przyszłość.

Trzymając się czterech aspektów charyzmatu według Amadeo Cencini i w nawiązaniu do poleceń Ojca świętego stwierdzam, że również w dzisiejszym zsekularyzowanym świecie jest wielkie pragnienie młodych ludzi do radykalizmu

¹⁵⁷ Por. JAN PAWEŁ II: *Kościół w Europie*. Posynodalna adhortacja. W języku słowackim wydana w Trnawie: SSV, 2004, s.7.

życia konsekrowanego, do duchowości, która przejawia się zwłaszcza odnowioną potrzebą modlitwy. **Każda modlitwa ma być adoracją Bożej tajemnicy i podziękowaniem za „wielkie rzeczy”, które Bóg uczynił w życiu każdej osoby konsekrowanej.** Ma to być modlitwa kontemplacyjna, przeniknięta podziwem i wdzięcznością za dar powołania. W centrum wszystkich naszych modlitw ma być Eucharystia. Właśnie ona ma decydujące znaczenie dla narodzin powołań i dla ich trwałości. Kontemplacja Chrystusa, który jest rzeczywiście i istotnie obecny pod postacią chleba i wina musi wywołać w sercu tego, kto jest powołany do życia konsekrowanego, taki entuzjazm, jaki wiódł Piotra na górę przemienienia i zawołania: „*Panie, dobrze, że tu jesteś.*” (Mt 17,4)¹⁵⁸

Podstawowym filarem życia konsekrowanego jest modlitwa i kontemplacja. Kiedy przeżyjemy w swoim życiu głębokie i przyjacielskie spotkanie z Chrystusem, wtedy życie zakonne nabierze właściwego sensu, twarze w świetle piękności Chrystusowej twarzy będą promieniować światłem, któremu nie zdoła się oprzeć wielu młodych ludzi pragnących Boga.

Drugim filarem charyzmatu jest asceza. Żyć charyzmatem w „stałym zaczyńaniu u Chrystusa” znaczy rozpoczynać od najgłębszego wyrażenia jego miłości, kiedy to Jezus na krzyżu dał swoje życie jako największy dar. **Asceza** jako drugi filar jest dla osoby konsekrowanej potrzebna, aby mogła zachować wierność swojemu powołaniu i **szła za Jezusem drogą krzyża.** Jest ważnym zadaniem znaleźć formy, które są w zgodzie z dzisiejszą dobą. Dzisiaj zyskać może na wspólnej wartości krzyż, który codziennie biorą na siebie poszczególne siostry i cała Kongregacja.¹⁵⁹

Matka Alfonsa Maria mówi: „**Największa łaska, jaką Zbawiciel może dać duszy jest, uznawanie jej za godną kroczenia po jego śladach.**“

Wspólnota jest **trzecim** filarem życia konsekrowanego. Musimy sobie uświadomić, że sam Chrystus uobecnia się we wspólnocie tych, którzy gromadzą się w Jego imię. Życie wspólnotowe motywuje Jezus, On gromadzi siostry wokół siebie i umożliwia radość z jego stałej obecności. Jego przykazanie miłości prowadzi do szukania jego twarzy w twarzach tych, z którymi tworzymy jedną rodzinę, abyśmy z nimi dzieliły się swoim doświadczeniem obcowania z Bogiem i

¹⁵⁸ Por. JAN PAWEŁ II: *Modlitwa o powołania duchowne*. Rím, 23.11.2003. www.rcc.sk

¹⁵⁹ JAN PAWEŁ II: *Na nowo zacząć u Chrystusa*. Trnawa : SSV, 2003, s. 53-55.

z jego miłością. Istnieje również sposób na trend koncentrowania się na własnych problemach. Polega on na przygotowaniu, postrzeganiu i odwadze nowych inicjatyw, w dawaniu odpowiedzi na znaki czasu i na zdolności osób poświęconych Bogu, mimo braku powołań w wielu instytucjach, kontynuowania dzieła ewangelizacji na innych kontynentach.¹⁶⁰

Tylko świadomość tego, że jesteśmy przedmiotem nieskończonej miłości Boga może nam pomóc pokonać wszystkie osobiste problemy, problemy naszych wspólnot i całej Kongregacji. Nowy wiek i nowe tysiąclecie otwierają się na światło Chrystusa. We współczesności mamy godne podziwu i jednocześnie wymagające zadanie, być jego odbiciem. Sam Chrystus przedstawił się jako „światło świata“ (Jn 8, 12) i domaga się od swoich uczniów, aby też byli „światłem świata“. (Mt 5, 14)

Czwartym filarem naszego chryzmatu jest **apostolat**. Ten filar jest akcentowany jako największa konieczność i potrzeba naszych czasów. Ojciec święty w modlitwie o powołania duchowne podkreśla, że od świętości powołanych zależy siła ich świadectwa. Życie przemieniane modlitwą, kontemplacją i ascezą staje się prorockim i cichym świadectwem w służbie braciom i siostram, w których poznają Chrystusową twarz. Występowanie nowych form biedy i usuwania człowieka na skraj społeczeństwa musi przy trosce o najbiedniejszych wzbudzić u sióstr taką twórczość, jaką się odznaczała nasza założycielka.¹⁶¹

Polecenie Matki Alfonsy brzmi: „**Nic nie róbcie i nikomu nie radźcie bez tego, abyście się najpierw nie poradzili Boga.**“¹⁶²

To Jezusowe wezwanie jest aktualne także dla duchowych sióstr Matki Alfonsy Marii. Jest wymagające, ale i możliwe do spełnienia, jeśli otworzymy się na światło Chrystusa i otworzymy się na łaskę, która nas uczyni nowymi ludźmi.

¹⁶⁰ Por. JAN PAWEŁ II: *Kościół w Europie*. Posynodalna adhortacja. W języku słowackim wydana w Trnawie: SSV, 2004, s. 20.

¹⁶¹ Por. JAN PAWEŁ II: *Kościół w Europie*. Posynodalna adhortacja. W języku słowackim wydana w Trnawie: SSV, 2004, s. 25.

¹⁶² LUTTENAUER, J.: *Myśli Matki Alfonsy Marii*, Spišská Nová Ves : SDR, 1999, s. 15.

ZÁVER

Zasvätený život ako každá forma kresťanského života je zo svojej povahy dynamický. Zrodil sa z tvorivého podnetu Ducha, ktorý priviedol zakladateľov a zakladateľky na cestu evanjelia a vyvolal obdivuhodnú pestrosť chariziem. Poslušní a vnímaví na jeho vedenie nasledovali Krista v tesnej blízkosti, prenikli do jeho vnútra a delili sa s ním naplno o jeho poslanie.

Cieľom mojej práce bolo hlbšie preniknúť do charizmy Matky Alfonzy Márie, zakladateľky Kongregácie Sestier Božského Vykupiteľa, rozobrať ju z pohľadu mystiky, askézy, apoštolátu a života v spoločenstve, zamerať sa na jej prežívanie v rehoľných spoločenstvách i v živote jednotlivých sestier v súčasnosti.

V posynodálnej apoštolskej exhortácii CIRKEV V EURÓPE pápež Ján Pavol II. predstavuje Ježiša Krista ako prameň nádeje pre Európu a zároveň vyzýva všetkých kresťanov nášho kontinentu slovami Prvého Petrovho listu: *„Ktože vám uškodí, ak budete horliví v dobrom?! Ale ak aj trpíte pre spravodlivosť, ste blahoslavení. Neľakajte sa ich hrozieb a neplašte sa, ale uctievajte sväto Krista, Pána, vo svojich srdciach, stále pripravení obhájiť sa pred každým, kto vás vyzýva zdôvodniť nádej, ktorá je vo vás.“* (1Pt 3,13-15)¹⁶³

Svätý Otec myslí na začiatku tretieho tisícročia na všetkých kresťanov, ale zvlášť na osoby zasväteného života prostredníctvom svojich listov a dokumentov. Inštrukcia Znova začať u Krista, je cenným návodom pre všetky sestry Kongregácie, aby znovu našli svoje korene, vrátili sa k „prameňu“ charizmy a urobili do budúcnosti radikálne rozhodnutie.

Pridržiavajúc sa štyroch aspektov charizmy podľa Amedeo Cencini a v nadväznosti na odporúčania Svätého Otca konštatujem, že aj v dnešnom sekularizovanom svete je veľká túžba mladých ľudí po radikálnosti v zasvätenom živote, po spiritualite, ktorá sa prejavuje najmä obnovenou potrebou modlitby. **Každá modlitba má byť adoráciou Božieho tajomstva a poďakovaním za „veľké veci“, ktoré Boh urobil v živote každej zasvätenej osoby.** Má to byť modlitba kontemplatívna, preniknutá ~~ľuď~~ *ľuď*divom a vďačnosťou za dar povolania. V centre všetkých našich modlitieb má byť Eucharistia. Práve ona má rozhodujúci

¹⁶³ Por. JÁN PAVOL II.: Cirkev v Európe. V slovenčine vydaný v: Trnava : SSV, 2004, s. 7.

význam pre zrod povolání a pre ich trvácnosť. Kontemplácia Krista, ktorý je skutočne a podstatne prítomný pod spôsobmi chleba a vína musí vyvolať v srdci toho, kto je povolaný k zasvätenému životu rovnaké nadšenie, aké viedlo Petra na vrchu premenenia k zvolaniu: „*Pane, dobre je nám tu.*“ (Mt 17,4)¹⁶⁴

Základným pilierom zasväteného života je modlitba a kontemplácia. Keď zažijeme vo svojom živote hlboký a priateľský vzťah s Kristom, vtedy náš rehoľný život nadobudne pravý zmysel, naše tváre vo svetle krásy Kristovej tváre budú vyžarovať svetlo, ktorému nedokážu odolať mnohí mladí ľudia túžiaci po Bohu.

Druhým pilierom charizmy je askéza. Žiť charizmu v neustálom začínaní u Krista znamená začínať od najväčšieho vyjadrenia jeho lásky, keď Ježiš na kríži dáva život ako svoj najväčší dar. **Askéza** ako druhý pilier je pre zasvätenú osobu potrebná, aby mohla zachovať vernosť svojmu povolaniu a **ísť za Ježišom cestou kríža**. Je pre nás dôležitou úlohou nájsť formy, ktoré sú v zhode s dnešnou dobou. Dnes môže získať na spoločnej hodnote kríž, ktorý každodenne na seba berú jednotlivé sestry i celá Kongregácia.¹⁶⁵

Matka Alfonza Mária hovorí: „**Najväčšia milosť, ktorú Spasiteľ môže dať duši je, keď ju uzná za hodnú kráčať v jeho šľapajách.**“

Život spoločenstva je plným právom tretím pilierom zasväteného života. Musíme si uvedomiť, že sám Kristus sa sprítomňuje v spoločenstve tých, ktorí sa schádzajú v jeho mene. Komunitný život motivuje Ježiš, on sestry zhromažďuje okolo seba a umožňuje im tešiť sa z jeho trvalej prítomnosti. Jeho príkaz lásky nás vedie k hľadaniu jeho tváre v tvárach tých, s ktorými tvoríme jednu rodinu, aby sme sa s nimi podelili o svoju skúsenosť s Bohom a s jeho láskou. Existuje aj prostriedok proti trendu utiahnutia sa do vlastných problémov. Spočíva jednak v pripravenosti, vnímavosti a odvahe k novým iniciatívam, vo vynaliezavosti pri odpovediach na znamenia doby a v schopnosti osôb zasvätených Bohu, napriek úbytku členov mnohých inštitútov, naďalej pokračovať v diele evanjelizovania na iných svetadieloch.¹⁶⁶

Iba uvedomenie toho, že sme objektom nekonečnej lásky Boha nám môže pomôcť prekonať všetky osobné problémy, problémy našich spoločenstiev i celej

¹⁶⁴ Por. JÁN PAVOL II.: *Modlitba za duchovné povolania*. Rím, 23.11.2003. www.rcc.sk

¹⁶⁵ JÁNA PAVLA II.: *Znovu začať u Krista*. Trnava : SSV, 2003, s. 53-55.

¹⁶⁶ Por. JÁN PAVOL II.: *Cirkev v Európe*. V slovenčine vydaný v: Trnava : SSV, 2004, s. 20.

Kongregácie. Nové storočie a nové tisícročie sa otvárajú vo svetle Kristovom. My v súčasnosti máme obdivuhodnú a zároveň náročnú úlohu, byť jeho odrazom. Sám Kristus sa predstavil ako „svetlo sveta“ (Jn 8, 12) a žiada od svojich učeníkov, aby tiež boli „svetlom sveta“. (Mt 5,14)

Štvrtým pilierom našej charizmy je **apoštolát**. Tento pilier je najviac zdôrazňovaný ako najväčšia nutnosť a potreba dnešnej doby. No Svätý Otec v modlitbe za duchovné povolania zdôrazňuje, že od svätosti povolaných závisí sila ich svedectva. Život premieňaný modlitbou, kontempláciou a askézou sa stáva prorockým a tichým svedectvom v službe bratom a sestrám, v ktorých spoznávajú Kristovu tvár. Výskyt nových foriem chudoby a vytlačania človeka na okraj spoločnosti musí pri starostlivosti o najbiednejších vzbudiť u sestier takú tvorivosť, akou sa vyznačovala aj naša zakladateľka.¹⁶⁷

Odporúčanie Matky Alfonzy však znie: „Nič nerobte a nikomu nerad'te bez toho, aby ste sa najskôr neporadili s Bohom.“¹⁶⁸

Táto Ježišova výzva je aktuálna aj pre duchovné dcéry Matky Alfonzy Márie. Je náročná, ale splniteľná, ak sa vystavíme Kristovmu svetlu a dokážme sa otvoriť milosti, ktorá nás urobí novými ľuďmi.

¹⁶⁷ Por. JÁN PAVOL II.: *Cirkev v Európe*. V slovenčine vydaný v: Trnava : SSV, 2004, s. 25.

¹⁶⁸ LUTTENAUER, J.: *Myšlienky Matky Alfonzy Márie*. Spišská Nová Ves : SDR, 1999, s. 15.

